

LETOPIS
SLOVENSKE AKADEMIJE
ZNANOSTI IN UMETNOSTI

DVANAJSTA KNJIGA

1961

ZALOZILA SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI
V LJUBLJANI

1962

RAPPORT

sur l'activité de la Bibliothèque de l'Académie slovène
des Sciences et des Arts
en 1961

En 1961, l'activité déployée par tous les secteurs de la Bibliothèque était régulière et les résultats obtenus sont positifs.

L'échange des publications de l'Académie représente son activité la plus vive. Cet échange s'est effectué avec 954 institutions éparses dans le monde entier. En échange de 5067 publications envoyées, nous en avons reçu 4553. L'accroissement du fonds de livres comporte aussi l'acquisition de 644 unités à titre gracieux et de 3670 par achat. L'accession totale, réalisée en 1961, s'élève à 8867 unités, dont 7787 de livres et années complètes de revues, 452 microfilms, 5 manuscrits, 490 cartes géographiques, 5 disques, 128 reproductions et photographies. Les frais d'achat, s'élèvent à 4.039.707 dinars.

La Bibliothèque publiait régulièrement tous les mois 2 bulletins comportant les rapports concernant l'accession des livres et des périodiques.

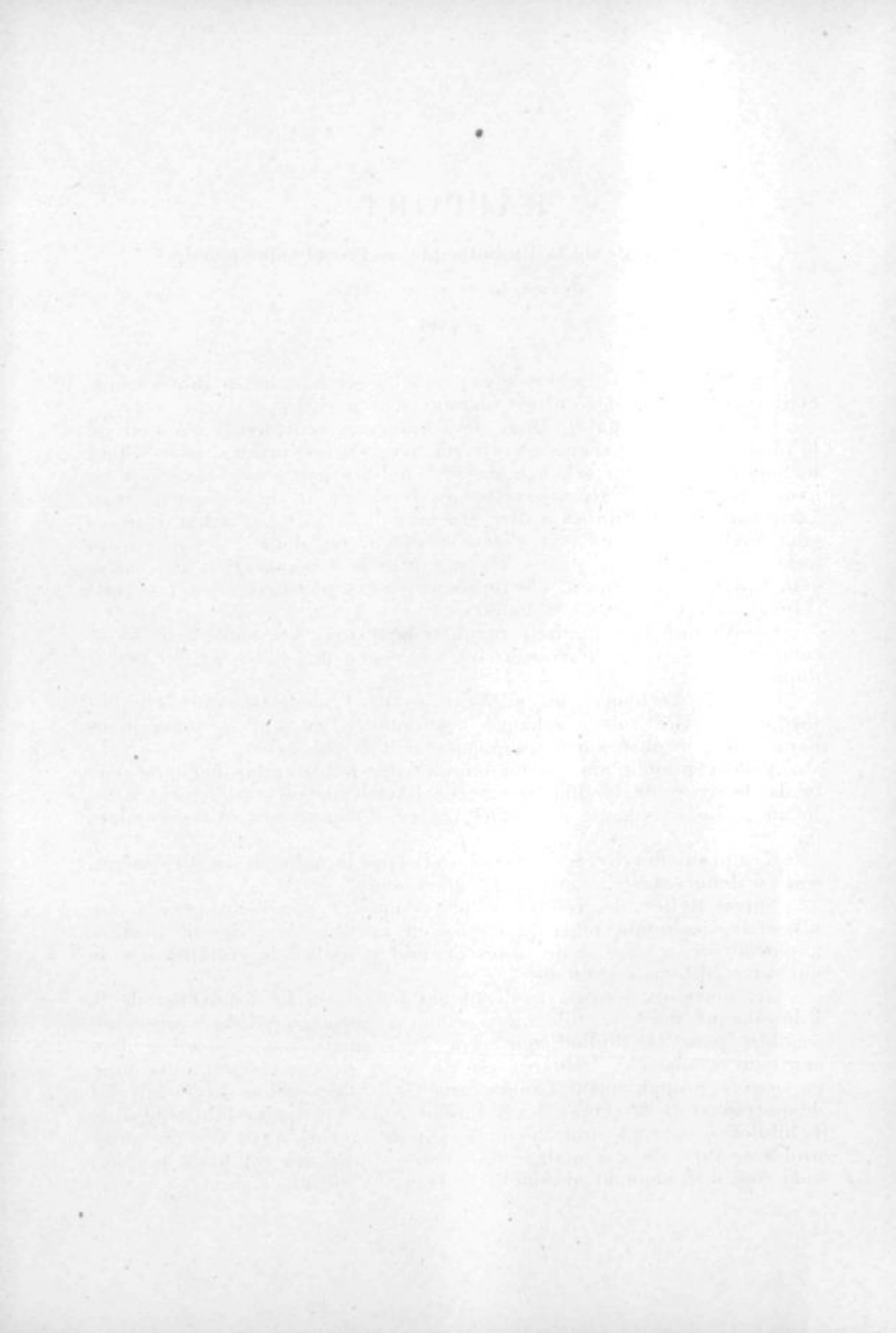
Outre à l'échange des publications de l'Académie, notre Bibliothèque effectue aussi l'échange des doublets ce qui a donné dans l'année passée un échange supplémentaire de 261 livres.

A l'exception d'une partie minime des publications anciennes, le fonds de livres de la Bibliothèque de l'Académie est entièrement catalogué et classé. A la fin de l'année passée, il comprenait 88.000 volumes env.

L'emprunt des livres, effectué soit dans la salle de lecture même, soit en dehors d'elle, a atteint 12.701 volumes.

Notre atelier de reliure a pu compléter considérablement son inventaire technique ainsi qu'il lui a été possible de relier un nombre important de revues et de livres et qu'il a réalisé la restauration de quelques éditions anciennes.

De nouveaux locaux de dépôt ont été mis à la disposition de la Bibliothèque, mais le problème posé par l'aménagement de locaux convenables pour la Bibliothèque reste tout aussi aigu. L'érection d'un nouveau et spacieux bâtiment est prévu et sa construction sera mise en œuvre probablement l'année prochaine. Le nombre trop restreint du personnel (1 directeur de la Bibliothèque, 1 premier bibliothécaire, 4 bibliothécaires, 1 aide honoraire) pose — lui aussi — un autre problème difficile, car malgré tous leurs efforts, les employés ne peuvent que difficilement accomplir le travail courant.

LETOPIS
XII

LETOPIS
SLOVENSKE AKADEMIJE
ZNANOSTI IN UMETNOSTI

DVANAJSTA KNJIGA

1961

ZALOŽILA SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI
V LJUBLJANI

1962

Sprejeto na seji predsedstva akademije
z dne 1. junija 1962

Uredil akademik Milko Kos

Natisnilo CP Delo — obrat Triglavsko tiskarno v Ljubljani

I

ORGANIZACIJA

PRESEDSTVO

(po stanju 31. decembra 1961)

Predsednik: Josip Vidmar.

Podpredsednik: Božidar Lavrič (do smrti 15. novembra leta 1961), od 22. decembra 1961 Anton Kuhelj.

Glavni tajnik: Milko Kos.

Razredni tajniki: 1. v razredu za zgodovinske in družbene vede Francè Stelè,

2. v razredu za filološke in literarne vede Ivan Grafenauer,

3. v razredu za matematične, fizikalne in tehnične vede Milan Vidmar,

4. v razredu za prirodoslovne in medicinske vede Anton Melik,

5. v razredu za umetnosti France Bevk.

Nadzorni odbor

Člani: Srečko Brodar, Josip Plemelj, Ivan Rakovec; namestnik: Jovan Hadži.

Delegati v Svetu akademij FLRJ

Redni: Josip Vidmar, Milko Kos, Francè Stelè; namestnika: Anton Melik, Lado Vavpetič.

VODILNI USLUŽBENCI UPRAVE AKADEMIJE

(po stanju 31. decembra 1961)

I. UPRAVNA PISARNA

Upravnik — svetnik: dr. Leo Baebler.

Tajnica predsedstva — referent: Nada Jesse.

Šef odseka za finančno in materialno poslovanje — višji referent: Franjo Mihelčič.

II. ZNANSTVENA PISARNA

Upravnik — svetnik: dr. Vladimir Bartol.

Vršilec dolžnosti tiskovnega tajnika — asistent: Primož Kozak.

III. BIBLIOTEKA

Upravnik — bibliotekar: Primož Ramovš.

UPRAVA INŠTITUTOV IN KOMISIJ

1. INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA

Upravnik: akad. dr. Srečko Brodar, vršilec dolžnosti upravnika: višji znanstveni sodelavec dr. Roman Savnik.

Znanstveni svet: akad. dr. Srečko Brodar, akad. dr. Jovan Hadži, akad. dr. Anton Melik, akad. dr. Ivan Rakovec, višji znanstveni sodelavec dr. Roman Savnik.

Višji strokovni sodelavec: Egon Pretner.

Asistenta: Franc Leben, Rado Gospodarič.

Strokovni sodelavec: Franc Hribar.

Zunanji znanstveni sodelavec: dr. Valter Bohinec.

2. INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO

Upravnik: akad. dr. Anton Melik.

Znanstveni svet: akad. dr. Milko Kos, akad. dr. Anton Melik, akad. dr. Ivan Rakovec.

Znanstvena sodelavca: dr. Ivan Gams, dr. Milan Šifrer.

Asistent: Drago Meze.

V okviru Inštituta za geografijo je tudi Zavod za kartografijo.

Kartograf — strokovni sodelavec: Vilko Finžgar.

3. INSTITUT ZA GEOLOGIJO

Upravnik: akad. dr. Ivan R a k o v e c.

Znanstveni svet: akad. dr. Srečko B r o d a r, akad. dr. Jovan H a d ž i, akad. dr. Anton M e l i k, akad. dr. Ivan R a k o v e c, univ. prof. dr. ing. Jože D u h o v n i k.

Inštitut ima sekcije:

- a) geološko-paleontološka sekcija, načelnik akad. dr. Ivan R a k o v e c, asistent Rajko P a v l o v e c, strokovni sodelavec Dragica T u r n š e k;
- b) mineraloško-petrografska sekcija, načelnik zunanji znanstveni sodelavec univ. prof. dr. ing. Jože D u h o v n i k;
- c) prazgodovinska sekcija, načelnik akad. dr. Srečko B r o d a r.

4. INSTITUT ZA BIOLOGIJO

Upravnik: akad. dr. Jovan H a d ž i.

Znanstveni svet: akad. dr. Jovan H a d ž i, akad. dr. Alija K o š i r, univ. prof. dr. Ernest M a y e r, univ. prof. dr. Miroslav Z e i.

Znanstveni svetnik: dr. Maks W r a b e r.

Znanstveni sodelavec: dr. Jože B o l e.

Asistent: Jan C a r n e l u t t i.

Zunanji znanstveni sodelavec: univ. prof. dr. Miroslav Z e i.

Inštitut za biologijo ima še dva laboratorija:

Speleobiološki laboratorij v Postojni, vodja dr. Jože B o l e;
Marinobiološki laboratorij v Rovinju, vodja akad. dr. Jovan H a d ž i.

5. ODBOR ZA UREJEVANJE FAVNE, FLORE IN GEJE SLOVENIJE

Predsednik: akad. dr. Jovan H a d ž i.

Znanstveni svet: akad. dr. Srečko B r o d a r, akad. dr. Jovan H a d ž i, akad. dr. Anton M e l i k, akad. dr. Ivan R a k o v e c.

6. INSTITUT ZA MEDICINSKE VEDE

Upravnik: akad. dr. Igor T a v č a r.

Znanstveni svet: akad. dr. Bogdan B r e c e l j, akad. dr. Alija K o š i r, akad. dr. Igor T a v č a r.

Zunanji znanstveni sodelavci: univ. prof. dr. Stanko B a n i č, primarij dr. Slavko R a k o v e c, univ. prof. dr. Andrej Ž u p a n č i č.

7. INSTITUT ZA ZGODOVINO

Upravnik: akad. dr. Milko Kos.

Znanstveni svet: akad. dr. Srečko Brodar, akad. dr. Ivan Grafenauer, akad. dr. Milko Kos, akad. dr. Francè Stelè, akad. dr. Fran Zwitter.

a) Sekcija za občo in narodno zgodovino.

Načelnik: akad. dr. Milko Kos.

Višji znanstveni sodelavec: dr. Pavle Blaznik.

Zunanji znanstveni sodelavec: dr. Melitta Pivec-Stelè.

b) Sekcija za zgodovino umetnosti.

Načelnik: akad. dr. Francè Stelè.

Znanstveni sodelavec: dr. Emilijan Cevc.

Strokovni sodelavec: Vera Baloh.

Strokovni svet: akad. dr. Francè Stelè, univ. profesor dr. Stane Mikuz, znanstveni sodelavec dr. Emilijan Cevc.

c) Sekcija za arheologijo.

Načelnik: akad. dr. Srečko Brodar.

Znanstvena sodelavca: dr. ing. Mitja Brodar, dr. Alojzij Šercelj.

Asistent: Stanislav Jesse.

Strokovni svet: akad. dr. Srečko Brodar, univ. prof. dr. Josip Klemenc, upravnik Narodnega muzeja dr. Jože Kastelic, asistent Stanislav Jesse.

8. ORIENTALISTIČNI INSTITUT

Upravnik: akad. dr. Viktor Korošec.

Znanstveni svet: akad. dr. Viktor Korošec, akad. dr. Francè Stelè, dopisni član dr. Milan Grošelj, univ. profesor dr. Josip Korošec.

9. INSTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK

Upravnik: dopisni član dr. Milan Grošelj.

Znanstveni svet: akad. dr. Ivan Grafenauer, akad. Anton Sovrè, dop. član dr. Milan Grošelj, univ. profesor dr. Anton Bajec, znanstveni svetnik dr. France Tomšič, univ. docent dr. Tine Logar, znanstveni svetnik Božo Vodušek.

- a) Dialektološka sekcija.
 Načelnik: univ. docent dr. Tine Logar.
 Znanstveni sodelavec dr. Jakob Rigler.
 Asistent: Saša Serneč.
- b) Leksikološka sekcija.
 Načelnik: znanstveni svetnik Božo Vodušek.
 Višja znanstvena sodelavca: dr. Lino Legiša, prof. Ivan Tominec.
 Asistenti: Marija Janežič, Jelisava Jenčič, Joža Meze, Stane Suhadolnik.
 Honorarni strokovni sodelavec: dr. Vaso Suyer.
- c) Komisija za slovensko gramatiko, filologijo in pravopis.
 Načelnik: univ. prof. dr. Anton Bajec.
 Člani: akad. Anton Sovrè, znanstveni svetnik dr. France Tomšič, hon. univ. prof. dr. Mirko Rupel, višji znanstveni sodelavec dr. Lino Legiša.

10. INSTITUT ZA LITERATURE

Upravnik: akad. Josip Vidmar.
 Znanstveni svet: akad. dr. Ivan Grafenauer, akad. Anton Sovrè, akad. Josip Vidmar.
 Znanstveni svetnik: Mile Klopčič.
 Višji znanstveni sodelavec: dr. Milena Uršič.
 Znanstveni sodelavec: dr. Dušan Pirjevec.
 Zunanji znanstveni sodelavci: profesor Akademije za igralsko umetnost dr. France Koblar, univ. prof. dr. Anton Ocvirk, univ. prof. dr. Anton Slodnjak.

11. INSTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE

Upravnik: akad. dr. Ivan Grafenauer.
 Znanstveni svet: ravnatelj Tehniškega muzeja Slovenije profesor Franjo Baš, univ. docent dr. Vilko Novak, ravnatelj Etnografskega muzeja dr. Boris Orel.
 Višja znanstvena sodelavca: dr. Niko Kuret, dr. Milko Matičetov.
 Zunanji strokovni sodelavci: univ. docent dr. Vilko Novak, upravnik Mestnega arhiva v Ljubljani dr. Sergej Vilfan, prof. Alojzij Bolhar, prof. Petrina Ocvirk.

12. TERMINOLOŠKA KOMISIJA

Predsednik: akad. dr. Alija Košir.

Strokovni svet: akad. dr. Alija Košir, akad. dr. Viktor Korošec, univ. profesorja: ing. Albert Struna in dr. Fran Zavrnik, gimn. profesor v pokoju Franc Kapus.

a) Pravna sekcija.

Načelnik: akad. dr. Viktor Korošec.

Člani sekcije: univ. profesorji dr. Alojzij Finžgar, dr. Jože Juhart, dr. Avgust Munda, dr. Vladimir Murko in dr. Leonid Pitamic.

Višji znanstveni sodelavec: dr. Vladimir Kukman.

b) Tehniška sekcija.

Načelnik: univ. prof. ing. Albert Struna.

Strokovni sodelavci: Silvester Černetič (za varilstvo), univ. prof. ing. Boris Černigoj (za strojništvo), ing. Franc Mlakar (za elektrotehniko), ing. Lev Pipan (za raziskavo materiala), univ. prof. ing. Vinko Sadar (za agronomijo), ing. Srečko Sajovic (za elektrotehniko), univ. prof. dr. ing. Srdjan Turk (za gradbeništvo), ing. Lojze Žumer (za gozdarstvo in lesno predelavo).

Občasni strokovni sodelavec: akad. ing. Feliks Lobe (za strojništvo).

Jezikovni svetovavec: višji znanstveni sodelavec Ivan Tominec.

c) Medicinska sekcija.

Načelnik: univ. prof. dr. Fran I. Zavrnik.

Strokovni sodelavci: akad. dr. Alija Košir, san. major dr. Fran Smerdu, primarij dr. Mirko Karlin.

Jezikovni svetovavec: višji znanstveni sodelavec dr. Lino Legiša.

S sekcijo tesno sodeluje terminološka komisija veterinarskega oddelka biotehniške fakultete v naslednji sestavi:

Predsednik univ. prof. dr. Fran Zavrnik.

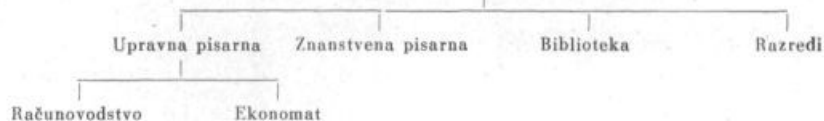
Sodelavci: univ. docent dr. Janez Batis, univ. docent dr. Vlado Gregorovič in veterinarja v pok. dr. Fran Veble in dr. Marjan Ferjančič.

č) Prirodoslovna sekcija.

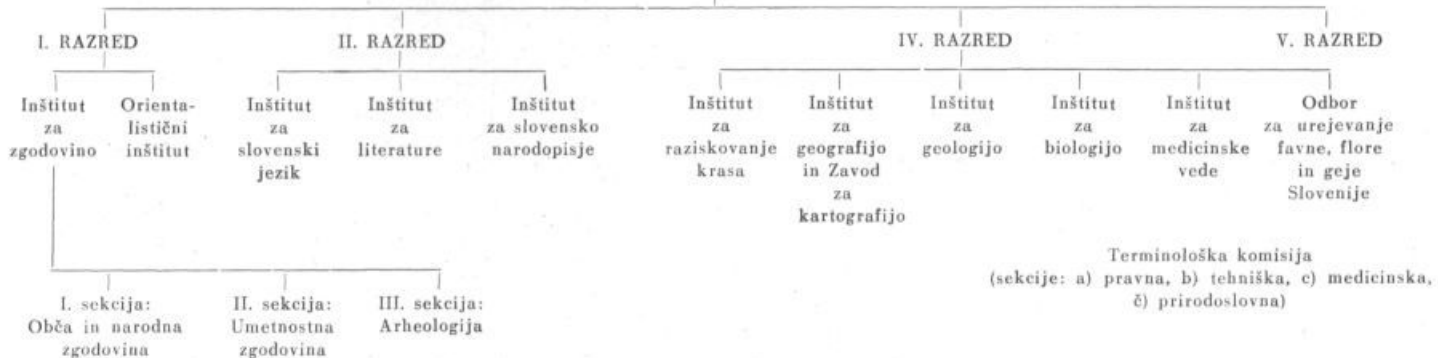
Načelnik: Franc Kapus, gimnazijski profesor v pokoju.

Pomočnik načelnika: dr. Vladimir Kokolet, strokovni sodelavec Urbanističnega inštituta LRS.

SKUPŠČINA
PREDSEDSTVO

RAZREDI

Preglednica organizacije Slovenske akademije znanosti in umetnosti

II

ČLANI

ČASTNA ČLANA

Josip Broz-Tito, predsednik FLRJ, maršal Jugoslavije, izvoljen 9. avgusta 1948.

Gl. Letopis III, 79—115.

Edvard Kardelj, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, izvoljen 6. decembra 1949.

Gl. Letopis III, 119—132.

I. RAZRED

Za zgodovinske in družbene vede

Redni člani

Viktor Korošec, rojen 7. decembra 1899, dr. iur., redni profesor za rimsko pravo in splošno zgodovino države in prava v antiki na univerzi v Ljubljani; redni član od 20. oktobra 1956; upravnik Orientalističnega inštituta pri akademiji; načelnik pravne sekcije Terminološke komisije pri akademiji; član Inštituta za pravno zgodovino v Zagrebu, Société d'Histoire du Droit français et étranger v Parizu, Société d'Histoire des Droits de l'Antiquité v Bruslju, International Law Association v Londonu, Comitato scientifico internazionale revije Iura v Cataniji. — Glej Letopis VIII, 33—36.

Milko Kos, rojen 12. decembra 1892, dr. phil., redni profesor za občo zgodovino srednjega veka in pomožne zgodovinske vede na univerzi v Ljubljani; redni član od 7. oktobra 1938, načelnik filozofsko-filološko-historičnega razreda od 31. januarja 1940 do 28. junija 1941, od 19. maja 1950 glavni tajnik akademije, upravnik Inštituta za zgodovino pri akademiji in načelnik njegove sekcije za občo in narodno zgodovino; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, Srpske akademije nauka i umjetnosti v Beogradu, Poljske akademije znanosti v Krakovu in Kralovske české společnosti nauk v Pragi, član Instituta für österreichische Geschichtsforschung na Dunaju. — Glej Letopis I, 53—62.

Gorazd Kušej, rojen 17. decembra 1907, dr. iur., redni profesor za teorijo države in prava in primerjalno ustavno pravo na univerzi v Ljubljani; redni član od 17. oktobra 1958; član International Law Association v Londonu, Société de Législation Comparée v Parizu in član mednarodnega prezidija Fundatio Grotiana internationalis iuri gentium propagando addicta v Münchenu. — Glej Letopis IX, 33—34.

Francè Stelè, rojen 21. februarja 1886, dr. phil., redni profesor za umetnostno zgodovino na univerzi v Ljubljani v pokoju; redni član od 16. maja 1940, načelnik filozofsko-filološko-historičnega razreda od 1. julija 1942 do 2. oktobra 1945, tajnik razreda za zgodovinske in družbene vede od 24. julija 1948 dalje, načelnik sekcije za zgodovino umetnosti pri Inštitutu za zgodovino; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, član Mednarodnega odbora za umetnostno zgodovino, član dopisnik Mednarodnega komiteja za spomenike pri UNESCO, član AICA pri UNESCO, član Instituta für österreichische Geschichtsforschung na Dunaju, častni član Društva jugoslovanskih konservatorjev. — Glej Letopis I, 113—123.

Maks Šnuderl, rojen 13. oktobra 1895, dr. iur., redni profesor za ustavno pravo FLRJ, rektor univerze v Ljubljani; redni član od 2. oktobra 1956; zvezni ljudski poslanec, predsednik zakonodajnega odbora Zvezne ljudske skupščine; član International Law Association v Londonu, član sveta Association de Science politique v Genèvi in član Association du Droit comparé v Parizu. — Glej Letopis VIII, 37—38.

Lado Vavpetič, rojen 26. junija 1902, dr. iur., redni profesor za javno upravo z upravnim postopkom na univerzi v Ljubljani; redni član od 17. oktobra 1958; predstojnik Inštituta za javno upravo pri pravni fakulteti v Ljubljani, član pravnega sveta FLRJ; član Institut international du Droit comparé v Parizu in International Law Association v Londonu. — Glej Letopis IX, 35—37.

Boris Zihnerl, rojen 25. septembra 1910, redni profesor za teorijo družbenih ved na univerzi in direktor Inštituta za sociologijo pri univerzi v Ljubljani; dopisni član od 6. decembra 1949, redni član od 17. oktobra 1958; zvezni ljudski poslanec, član Izvršnega komiteja CK ZK Slovenije. — Glej Letopis III, 165—171 in IX, 38—40.

Fran Zwitter, rojen 24. oktobra 1905, dr. phil., redni profesor za občo zgodovino novega veka na univerzi v Ljubljani; dopisni član od 2. junija 1953, redni član od 17. oktobra

1958; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu; predsednik Zgodovinskega društva za Slovenijo. — Glej Letopis V, 76—82 in IX, 41—42.

Dopisni člani

Milan Bartoš, rojen 10. novembra 1901, dr. iur., glavni pravni svetnik v položaju ambasadorja v Sekretariatu za zunanje zadeve v Beogradu; honorarni redni profesor na Pravni fakulteti univerze v Beogradu; dopisni član od 17. oktobra 1958; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu in njen sekretar; predsednik Jugoslovanskega združenja za mednarodno pravo, redni član Inštituta za družbene vede v Beogradu, predsednik Inštituta za primerjalno pravo v Beogradu, član pravnega sveta Zveznega izvršnega sveta FLRJ; glavni urednik »Analov« pravne fakultete v Beogradu; redni član Mednarodne diplomatske akademije v Parizu, Akademije za družbene znanosti v Filadelfiji, Ameriškega združenja za mednarodno pravo v Washingtonu, Sociéte de Législation Comparée v Parizu, podpredsednik International Law Association v Londonu, dopisni član Helenskega inštituta za mednarodno pravo, stalni član Pomorskega mednarodnega komiteja v Bruslju, član stalnega mednarodnega arbitražnega sodišča v Haagu, član komisije OZN za kodifikacijo mednarodnega prava. — Glej Letopis IX, 43—44.

Jovan Djordjević, rojen 10. marca 1908, dr. iur., redni profesor za politične vede in ustavno pravo na univerzi v Beogradu; dopisni član od 17. oktobra 1958; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, član Mednarodne akademije za politične znanosti in ustavno zgodovino, član Mednarodnega inštituta za politično filozofijo, prvi podpredsednik Mednarodnega združenja za politične vede, predsednik pravnega sveta FLRJ. — Glej Letopis IX, 45—46.

Leon Geršković, rojen 2. februarja 1910, dr. iur., državni podsekretar, predsednik sveta fakultete za politične vede v Zagrebu, zvezni ljudski poslanec; honorarni redni profesor na katedri za politične znanosti pravne fakultete v Beogradu; dopisni član od 17. oktobra 1958; član komiteja Mednarodnega inštituta za javno pravo v Bruslju in sveta Association des Sciences politiques v Parizu. — Glej Letopis IX, 94—50.

Ljudmil Hauptmann, rojen 5. februarja 1884, dr. phil., redni profesor za občo zgodovino srednjega veka na

vseučilišču v Zagrebu v pokoju; dopisni član od 16. maja 1940; dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu in Královske české společnosti nauk v Pragi. — Glej Letopis I, 166—167.

Marko Kostrenčić, rojen 21. marca 1884, dr. iur., redni profesor za zgodovino države in prava narodov FLRJ do 19. stoletja na vseučilišču v Zagrebu v pokoju; dopisni član od 2. junija 1955; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, častni doktor Karlove univerze v Pragi. — Glej Letopis V, 74—75.

Ivo Krbeek, rojen 23. avgusta 1890, dr. iur., redni profesor za upravno pravo na vseučilišču v Zagrebu; dopisni član od 17. oktobra 1958; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, član pravnega sveta pri Zveznem izvršnem svetu, član Inštituta za primerjalno pravo v Beogradu, član International Law Association v Londonu, Sociétés de Législation Comparée v Parizu in stalnega arbitražnega sodišča v Haagu. — Glej Letopis IX, 51—52.

Zdeněk Nejedlý, rojen 10. februarja 1878, profesor Karlove univerze v Pragi, prezident Akademije znanosti ČSR; dopisni član od 7. novembra 1947. Redni član Poljske akademije znanosti, častni član Akademije nauk ZSSR, Bolgarske akademije znanosti in Madžarske akademije znanosti, dopisni član Nemške akademije znanosti, častni profesor univerze Lomonosova v Moskvi, častni doktor univerze v Jeni.

II. RAZRED

Za filološke in literarne vede

Redni člani

Ivan Grafenauer, rojen 7. marca 1880, dr. phil., profesor v pokoju; dopisni član od 16. maja 1940, redni član od 21. decembra 1946, tajnik razreda za filološke in literarne vede od 30. septembra 1949 dalje, upravnik Inštituta za slovensko narodopisje pri akademiji; častni član Slavističnega društva in Slovenskega etnografskega društva. — Glej Letopis I, 161—165.

Anton Sovrè, rojen 4. decembra 1885, redni profesor za grški jezik na univerzi v Ljubljani v pokoju; redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 86—88.

Josip Vidmar, rojen 14. oktobra 1895; redni član od 6. decembra 1949; od 27. oktobra 1952 predsednik akademije;

upravnik Inštituta za literature pri akademiji; dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu in Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu; zvezni ljudski poslanec. — Glej Letopis III, 172—184.

Dopisna člana

Milan Grošelj, rojen 19. septembra 1902, dr. phil., redni profesor za klasično filologijo na univerzi v Ljubljani; dopisni član od 17. oktobra 1958; upravnik Inštituta za slovenski jezik pri akademiji. — Glej Letopis IX, 53—54.

Janko Lavrin, rojen 10. februarja 1887, upokojeni redni profesor za novejšo rusko literaturo na univerzi v Nottinghamu; dopisni član od 2. oktobra 1956. — Glej Letopis VIII, 39—42.

III. RAZRED

Za matematične, fizikalne in tehnične vede

Redni člani

Anton Kuhelj, rojen 11. novembra 1902, dr. ing., redni profesor za mehaniko na univerzi v Ljubljani; redni član od 6. decembra 1949; od 22. decembra 1961 podpredsednik akademije; dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. — Glej Letopis III, str. 185.

Feliks Lobe, rojen 14. oktobra 1894, redni profesor za predmete »mehanska tehnologija« in »gradnja obdelovalnih strojev« na univerzi v Ljubljani; redni član od 6. decembra 1949; redni član Collège international pour l'étude scientifique des techniques de production mécanique. — Glej Letopis III, 186—187.

Anton Peterlin, rojen 25. septembra 1908, dr. sci. nat.; dopisni član od 21. decembra 1946, redni član od 6. decembra 1949; član American Association for the Advancement of Science (Washington), American Physical Society (Washington), American Chemical Society (Washington), Kolloid Gesellschaft (Köln), Société mathématique de France (Paris), član makromolekulske sekcije Mednarodne unije za čisto in uporabno kemijo, član International Committee of Rheology (Amsterdam), član izdajateljskega odbora »Makromolekulare Chemie« (Freiburg, Br.), član uredniškega odbora »Journal of Polymer Science« (New York). — Glej Letopis II, 45—46.

Josip Plemelj, rojen 11. decembra 1873, dr. phil., redni profesor za matematiko na univerzi v Ljubljani; redni član od 7. oktobra 1938, načelnik matematično-prirodoslovnega razreda oziroma razreda za matematične, prirodoslovne, medicinske in tehnične vede od 16. julija 1942 do 30. septembra 1949; dopisni član Jugoslavske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu in Bavarske akademije znanosti v Münchenu. — Glej Letopis I, 93—94.

Maks Samec, rojen 27. junija 1881, dr. phil., redni profesor na univerzi v Ljubljani od 1919 do 1945, nato do 1959 predstojnik Kemičnega inštituta »Boris Kidrič« v Ljubljani in od 1959 njegov znanstveni sodelavec; redni član od 6. decembra 1949; dopisni član Jugoslavske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, član Leopoldinsko-Karolinške akademije prirodoslovcev v Halle a/d Saale, član znanstvenega sveta Société internationale pour la recherche sur l'Alimentation et les substances vitales, predsednik Slovenskega kemičnega društva, častni član Zveze inženirjev in tehnikov, avstrijskega kemičnega društva in Kolloid-Gesellschaft, dopisni član Arbeitsgemeinschaft für Getreideforschung Detmold; Officier de l'Instruction publique Paris, Grand officier de l'ordre du Mérite pour la recherche et invention; ponovna doktorska diploma univerze na Dunaju. — Glej Letopis III, 188—198.

Milan Vidmar, rojen 22. junija 1885, dr. h. c., dr. techn., ing., honorarni redni profesor za elektrotehniko na univerzi v Ljubljani; redni član od 16. maja 1940, načelnik matematično-prirodoslovnega razreda od 10. oktobra 1940 do 16. junija 1942, predsednik akademije od 27. junija 1942 do 2. oktobra 1945, tajnik razreda za matematične, fizikalne in tehnične vede od 30. septembra 1949 dalje, upravnik Inštituta za elektriško gospodarstvo od 1. junija 1948 do 1. maja 1959, konzulent tega inštituta od 1. maja 1959 dalje; predsednik Nacionalnega komiteja CIGRE od njegove ustanovitve do 28. septembra leta 1960, njegov dosmrtni častni predsednik od tega dne naprej; dopisni član Zveze nemških elektrotehnikov v Berlinu in Češke elektrotehniške zveze v Pragi, častni član Zveze inženirjev in tehnikov FLR Jugoslavije, častni član Zveze inženirjev in tehnikov LR Slovenije, zlata inženirska diploma tehniške visoke šole na Dunaju (28. junija 1957), zlata doktorska diploma tehniške visoke šole na Dunaju (1. julija 1960). — Glej Letopis I, 139—142.

Dopisna člana

Venče Koželj, rojen 17. septembra 1901, dr. techn., redni profesor za teoretično elektrotehniko na univerzi v Ljubljani; dopisni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 95—97.

Ivan Vidav, rojen 17. januarja 1918; dr. phil., redni profesor za matematiko na univerzi v Ljubljani; dopisni član od 17. oktobra 1958. — Glej Letopis IX, 55—56.

IV. RAZRED

Za prirodoslovne in medicinske vede

Redni člani

Bogdan Brečelj, rojen 6. maja 1906, dr. med., redni profesor za ortopedijo in predstojnik Ortopedske klinike na univerzi v Ljubljani, strokovni svetovavec Ortopedske bolnice v Valdoltri; predsednik Komisije za rehabilitacijo pri Sekretariatu za narodno zdravje zveznega izvršnega sveta v Beogradu; redni član od 6. decembra 1949; dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, član Sociétés Internationale de Chirurgie Orthopédique et de Traumatologie v Bruslju, častni član Sociétés Française d'Orthopédie et de Traumatologie v Parizu, član International Society for Rehabilitation of the Disabled v New Yorku. — Glej Letopis III, 199—200.

Srečko Brodar, rojen 6. maja 1893, dr. phil., redni profesor za prazgodovino človeka na univerzi v Ljubljani; dopisni član od 6. decembra 1949, redni član od 2. junija 1953, upravnik Inštituta za raziskovanje krasa v Postojni; načelnik sekcije za arheologijo pri akademiji; dopisni član H. Obermaier Gesellschaft für die Erforschung des Eiszeitalters und seiner Kulturen (Erlangen). — Glej Letopis III, 205—206 in Letopis V, 98—100.

Jovan Hadži, rojen 22. novembra 1884, dr. phil., redni profesor za zoologijo; redni član od 7. oktobra 1938, načelnik matematično-prirodoslovnega razreda od 28. januarja 1939 do 10. oktobra 1940, tajnik razreda za prirodoslovne in medicinske vede od 30. septembra 1949 do 8. oktobra 1953, upravnik Inštituta za biologijo pri akademiji, predsednik Odbora za urejevanje favne, flore in geje Slovenije, predsednik medakademijskega Odbora za floro in favno Jugoslavije; dopisni član Jugoslavske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu

in Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. — Glej Letopis I, 29—30.

Alija Košir, rojen 6. aprila 1891, dr. med., redni profesor za histologijo in embriologijo v pokoju, strokovni in raziskovalni vodja Histološko-embriološkega inštituta medicinske fakultete v Ljubljani; predsednik Terminološke komisije pri akademiji; redni član od 24. junija 1955. — Glej Letopis VI, 45—48.

Anton Melik, rojen 1. januarja 1890, dr. phil, redni profesor za geografijo na univerzi v Ljubljani; dopisni član od 16. maja 1940, redni član od 21. decembra 1946, tajnik razreda za prirodoslovne in medicinske vede od 8. oktobra 1955 dalje, upravnik Inštituta za geografijo pri akademiji, predsednik Slovenske Maticе. — Glej Letopis I, 170—171.

Ivan Rakovec, rojen 18. septembra 1899, dr. phil, redni profesor za geologijo in paleontologijo na univerzi v Ljubljani; dopisni član od 21. decembra 1946, redni član od 6. decembra 1949, upravnik Inštituta za geologijo pri akademiji; častni član Slovenskega geološkega društva, dopisni član Geološkega društva na Dunaju. — Glej Letopis II, 47—53.

Igor Tavčar, rojen 2. novembra 1899, dr. med., redni profesor za interno medicino in predstojnik Interne klinike medicinske fakultete v Ljubljani; redni član od 6. decembra leta 1949, upravnik Inštituta za medicinske vede pri akademiji; član kongresnega odbora alergologov FLRJ, član Société internationale de Médecine interne — Bâle, član Society for Research on the Coagulation of Blood, Capillary Function and practical Myology v Londonu. — Glej Letopis III, 203—204.

Dopisni člani

Franjo Kogoj, rojen 13. oktobra 1894, dr. med., dr. sc. med. h. c., redni profesor za dermatovenerologijo in predstojnik dermato-venerološke klinike na vseučilišču v Zagrebu; dopisni član od 2. junija 1953; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu in njen podpredsednik, dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, častni član oziroma dopisni član ameriškega, avstralskega, angleškega, berlinskega, bolgarskega, češkoslovaškega, dunajskega, francoskega, hamburškega, iranskega, italijanskega, madžarskega, münchenskega, nemškega, poljskega, švedskega in venezuelskega dermatološkega društva, francoskega alergološkega društva in nemškega društva za estetično medicino. — Glej Letopis V, 101—102.

Siniša Stanković, rojen 26. marca 1892, dr. phil., redni profesor za zoologijo na univerzi v Beogradu; dopisni član od 2. junija 1953; predsednik Sveta akademij FLRJ; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu. — Glej Letopis V, 103—104.

Alojzij Tavčar, rojen 2. marca 1895, dr. ing., redni profesor za genetiko in zlahtnjenje rastlin na vseučilišču v Zagrebu; dopisni član od 2. junija 1953; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, redni član Masarykove akademie práce v Pragi, častni član Scientific Society Sigma X, Cornell University, New York. — Glej Letopis V, 105—106.

Kosta Todorović, rojen 5. julija 1887, dr. med., redni profesor za infekcijske bolezni in upravnik infekcijske klinike na univerzi v Beogradu v pokoju; dopisni član od 2. junija 1953; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu in tajnik njenega razreda za medicinske vede, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, častni predsednik Srpskega lekarskega društva in častni član Saveza lekarskih društev FNRJ, dopisni član Nacionalne medicinske akademije v Parizu. — Glej Letopis V, 107.

Vale Vouk, rojen 21. februarja 1886, dr. phil., redni profesor za botaniko na vseučilišču v Zagrebu v pokoju, dopisni član od 2. junija 1953; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, Poljske akademije znanosti v Krakovu, Královske české společnosti nauk v Pragi, častni član sveta Biološkega inštituta v Rovinju, Zoološko-botaničnega društva na Dunaju in Avstrijskega društva za balneologijo in medicinsko klimatologijo. — Glej Letopis V, 108—109.

V. RAZRED

Za umetnosti

Redni člani

France Bevk, rojen 17. septembra 1890, književnik, redni član od 2. junija 1953, tajnik razreda za umetnosti od 28. oktobra 1960. — Glej Letopis V, 110—115.

Fran Sal. Finžgar, rojen 9. februarja 1871, književnik; redni član od 7. oktobra 1938, od 28. januarja 1939 do

30. septembra 1949 načelnik razreda za umetnosti. — Glej Letopis I, 25—25.

Božidar Jakac, rojen 16. julija 1899, redni profesor na Akademiji upodabljajočih umetnosti v Ljubljani v pokoju; redni član od 6. decembra 1949. — Glej Letopis III, 207—213.

Boris Kalin, rojen 24. junija 1905, redni profesor na Akademiji upodabljajočih umetnosti v Ljubljani, kipar-mojster; redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 121—122.

Gojmir Anton Kos, rojen 24. januarja 1896, redni profesor na Akademiji upodabljajočih umetnosti v Ljubljani v pokoju; akad. slikar; redni član od 6. decembra 1949. — Glej Letopis III, 214—215.

Marjan Kozina, rojen 4. junija 1907, izredni profesor na kompozicijskem oddelku Akademije za glasbo v Ljubljani; redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 123—124.

Miško Kranjec, rojen 15. septembra 1908, književnik; redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 125—132.

Lucijan Marija Škerjanc, rojen 17. decembra leta 1900; redni profesor za kompozicijo na Akademiji za glasbo v Ljubljani; redni član od 6. decembra 1949. — Glej Letopis III, 216—220.

Dopisni člani

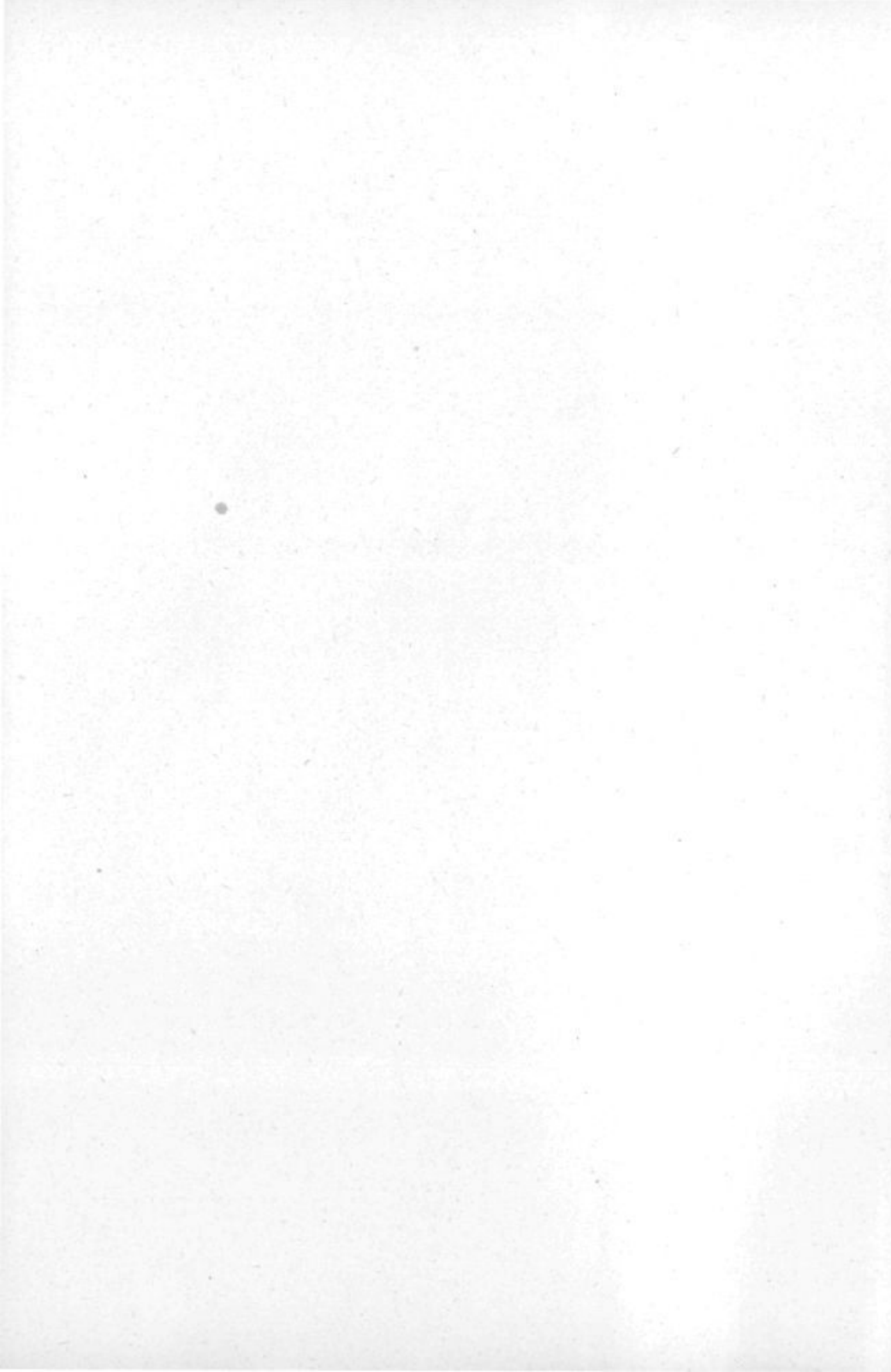
Ivo Andrić, rojen 10. oktobra 1892, književnik; dopisni član od 2. junija 1953; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu; Nobelov nagrajenec za književnost v letu 1961. — Glej Letopis V, 133—134.

Milan Bogdanović, rojen 4. januarja 1892, književnik in gledališki kritik ter esejist, profesor za sodobno jugoslovansko književnost na univerzi v Beogradu od 1946 do 1949, od 1949 do 1962 upravnik Narodnega gledališča v Beogradu; dopisni član od 2. junija 1953; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu. — Glej Letopis V, 135—136.

Lojze Dolinar, rojen 19. aprila 1893, redni profesor na Akademiji za umetnost v Beogradu; dopisni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 137—138.

Miroslav Krleža, rojen 7. julija 1892, književnik; dopisni član od 2. junija 1953; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. — Glej Letopis V, 130—141.

NOVI ČLANI

VOJESLAV MOLÉ

Rojen 14. decembra 1886 v Kanalu ob Soči. Redni profesor za srednjeveško umetnost na Jagelonski univerzi v Krakovu, od 1960 v pokoju. Dopisni član v razredu za zgodovinske in družbene vede od 22. decembra 1961.

Osnovno šolo je obiskoval v Sežani in v Trstu, gimnazijo v Trstu in v Novem mestu. Univerzitetne študije je začel na Dunaju, nadaljeval v Krakovu in v Rimu ter jih dovršil 1912 na Dunaju kot učenec M. Dvořáka in J. Strzygowskega z doktoratom iz umetnostne zgodovine in klasične arheologije. Nato se je še eno leto izpopolnjeval v Italiji.

Leta 1915 je stopil v službo pri Centralni komisiji za varstvo spomenikov na Dunaju in bil dodeljen Deželnemu konservatorskemu uradu v Splitu kot asistent msgr. Fr. Bulića. V prvi vojni je bil od 1914 do 1918 ujetnik v Sibiriji, dokler ni l. 1918 vstopil kot prostovoljec v I. jugoslovanski polk Matije Gubca v Tomsku, kjer je prevzel tudi mesto docenta umetnostne zgodovine na univerzi. Spomladi 1920 je postal docent za klasično arheologijo in bizantinsko umetnostno zgodovino na univerzi v Ljubljani. Leta 1925 ga je pozvala Jagelonska univerza v Krakovu, da prevzame na novoustanovljenem Slovanskem študiju stolico za zgodovino umetnosti slovanskih narodov; od leta 1936 je bil tudi direktor Slovanskega študija. Konec leta 1939 se je preselil v Ljubljano, kjer je zasedel leta 1940 stolico za bizantologijo. Jeseni 1945 ga je krakovska univerza pozvala, da prevzame zopet svoje staro mesto v Slovanskem študiju. Leta 1950 je zasedel stolico za srednjeveško umetnost in vodstvo Umetnostnozgodovinskega inštituta Jagelonske univerze. Obenem je postal vodja grafične zbirke pri knjiž-

nici krakovskega oddelka Poljske akademije znanosti. V tridesetih letih je postal dopisni, leta 1947 pa redni član Poljske akademije znanosti v Krakovu. Pri novi Poljski akademiji znanosti v Varšavi je član Komiteja za umetnostne vede in Komisije za umetnostno zgodovino; je tudi član Komisije za slovanoznanstvo krakovskega oddelka Poljske akademije znanosti in Zapadnega inštituta v Poznanju. Jeseni 1960 je bil kot univerzitetni profesor upokojen. Njegove zasluge za poljsko umetnostno zgodovino je nagradilo poljsko Društvo umetnostnih zgodovinarjev s častnim članstvom.

Kot umetnostni zgodovinar predstavlja V. Molè svojevrsten tip široko razgledanega kulturnozgodovinsko fundiranega znanstvenika, ki obvladuje enako osnove umetnostne vede, sistem zahodnoevropske in bizantinske umetnosti, zgodovino umetnosti slovanskih narodov in antično klasično umetnost. Čeprav se ima veliko zahvaliti J. Strzygowskemu je njegove pogosto tvegane teze sprejemal kritično in srečno povezal pobude te šole z eksaktno usmerjeno Dvořákovovo šolo.

Prva dela je posvetil umetnostni zgodovini Dalmacije, kjer je glede ocene starohrvatske umetnosti odločno podprl stališče Lj. Karamana. Velik del njegovih prizadevanj je bil posvečen bizantinski umetnostni zgodovini in vlogi bizantinizma pri slovanskih narodih. Med prvimi je ocenil vlogo rusko-bizantinskega slikarstva na Poljskem. Leta 1931 je izdal Zgodovino starokrščanske in zgodnjobizantinske umetnosti (*Historia sztuki starochrześcijańskiej i wczesnobizantyńskiej*, Lwowska Bibl. Slawistyczna, 13), ki pomeni izvrsten priročnik za to področje. Mnogo se je bavil s slavističnimi problemi umetnostne zgodovine in zasnoval vrsto knjig o umetnostni zgodovini pri Slovanih. Prva je izšla 1955 »Ruska umetnost do leta 1914« v poljščini (*Sztuka rosyjska do roku 1914*, Wrocław — Kraków), 1957 pa v slovenščini. Dotiskuje se »Umetnost južnoslovanskih narodov«. O posredovalni vlogi med jugoslovansko in poljsko umetnostjo priča študija o I. Meštroviću (*Ivan Meštrović, Przegląd Współczesny 1935*, in posebej v Krakovu leta 1936) in orisi umetnikov G. A. Kosa, R. Debenjaka, Fr. Miheliča, M. Maleša, B. Jakca in V. Radauša. Sintezo svojih nazorov o umetnostni vedi je podal v knjigi »Ze świata sztuki«, ki že dotiskana zaradi izbruha druge svetovne vojne ni mogla iziti v poljščini, izšla pa je leta 1941 v slovenščini kot »Umetnost. Njeno obličje in izraz«. V esejistični vrsti je posebno važna knjiga o Tizianu (*Tycjan, Warszawa 1958*). Za slovensko umetnostno zgodovino je pomembno njegovo dvakratno delovanje na ljubljanski univerzi, vrsta slovensko napisanih raz-

prav in dejstvo, da je s svojim širokim, na temeljito znanje antične in bizantinske umetnosti oprtim znanjem srečno razširil nekoliko ozko zahodnoevropsko obzorje Cankarjeve šole na bizantinsko in slovansko področje in s tem odpiral pot naši znanosti v jugoslovansko skupnost, ko jo je osvobajal srednjeevropske ozkosti in ji omogočal, da se je enakovredno vključila v bizantologijo. Njegovi slovenski spisi pa pomenijo tudi važen prispevek k naši danes veljavni strokovni terminologiji.

Bibliografija

Urkunden und Regesten zur Geschichte der dalmatinischen Kunst aus dem Notariatsarchiv in Sebenico. Jahrb. des Kunsthistor. Institutes der K. K. Zentralkommission f. Denkmalpflege. Wien 1912.

Der Dom von Sebenico und sein Baumeister Giorgio Orsini (arhivalni del — skupno z Dag. Freyem). Istitotam 1915.

Miniature jednog srpskog rukopisa iz god. 1649 sa Sestodnevom bugarskog eksarha Joana i Topografijom Kozme Indikoplova. Spomenik SAN XIV. Drugi razred 18. Beograd 1922.

Bizanc in Orient. Zbornik za umetnostno zgodovino, 1921.

Bizantinska figurativna umetnost VI. stoletja. Istitotam 1922.

Studije o razvoju v antiki. Istitotam 1924.

Zapadni Balkan v razvoju umetnosti srednjega veka. Istitotam 1925.

Umetnost in narava. Ljubljanski zvon, 1925.

Vzhod in Zapad v zgodnji antiki. Istitotam 1924.

Helenizem v Aziji. Dom in svet, 1924.

Umetnost situle iz Vača. Starinar, Beograd 1925.

Podstawy sztuki bizantyńskiej. Przegląd Współczesny. Kraków 1926.

Miniatury ewangeliarza Ławriszewskiego nr 2097 w Muzeum Czartoryskich w Krakowie. Sprawozdania P. A. U. 1926.

Historia sztuki w Bułgarii. Przegląd Współczesny 1926.

Rola krajów północnych w powstaniu sztuki średniowiecznej. Istitotam 1928.

Geneza stylu monumentalnego w malarstwie wczesnobizantyńskim. Sprawozdania P. A. U.

Potrzeby nauki polskiej w zakresie historii sztuki narodów słowiańskich. Nauka Polska, t. X.

Zum Stilbegriff in der älteren byzantinischen Malerei. Comptendu du deuxième Congrès Internat. des Etudes Byzantines. Beograd 1929.

Ein Problem der byzantinischen Kunstgeschichte in Polen. Byzantinische Zeitschrift 1929/30 (Festschrift Heisenberg).

Historia sztuki starochrześcijańskiej i wczesnobizantyńskiej. Wstęp do historii sztuki bizantyńskiej u Słowian. Lwowska Bibl. Sławietyczna, t. XIII. Lwów 1931.

Kilka uwag o malowidłach ściennych w Wiślicy. Ochrona Zabytków Sztuki 1931.

W mieście Dioklocjana — Split. Przegląd Współczesny 1931.

Z pogranicza Bizancjum, I i II. Przegląd Historii Sztuki, II. Kraków 1951.

Les miniatures de l'Evangélaire de Ławryszew. L'art byzantin chez les Slaves, 2ème partie. Paris 1952.

Wczesnośredniowieczna sztuka prowincjonalna na Bałkanach. Przegląd Historii Sztuki, II.

W sprawie problemu socjologicznego w historii sztuki. Sprawozdania P. A. U., t. XXXVII, nr. 9, 1952.

Iz poljskog slikarstva XIX. veka. Srpski Književni Glasnik. Beograd 1955.

Poročilo o literaturi o starohrvatski umetnosti v Dalmaciji (v srbsko-hrvatskem jeziku). Slavia, Praga 1955.

Na pograniczu sztuki portretowej. Prace Polskiego Towarzystwa dla Badań Europy Wschodniej i Bliskiego Wschodu, t. IV., Kraków 1955/1954.

O sociološkem problemu v umetnostni zgodovini. Zbornik za umetnostno zgodovino. Ljubljana 1952.

Nekaj člankov o umetnosti Jugoslavije. Enciclopedia Italiana, t. XIX.

Problem renesansu w dziejach sztuki Dalmacji. Sprawozdania P. A. U., t. XXXIX.

Słowianoznawcze zadania i zagadnienia historii sztuki. Referat na II. międzynarodnym kongresu slavistov v Varšavi. Księga referatów, t. III, Warszawa 1954.

Gibt es ein Problem der Renaissance in der Kunstgeschichte der slavisch-byzantinischen Länder? Actes du IVe Congrès Internat. des Etudes Byzantines, Bulletin de l'Institut Archéol. Bulgare, t. X. Sofia 1956.

Średniowieczna sztuka serbska. Słownik Starożytności Słowiańskich. Zeszyt próbny, Warszawa 1954.

Slavistische Aufgaben und Fragen der Kunstgeschichte. Slavische Rundschau, 1955.

Na marginesie polskiej historii sztuki starożytnej. Przegląd Współczesny 1955.

Sztuka Ormian lwowskich. Warszawa, styczeń 1955.

Nowy pogląd na genezę rotundy św. Feliksa i Adaukta na Wawelu. Przegląd Historii Sztuki, II.

Ivan Meštrović. Przegląd Współczesny 1955, ter posebej kot XIII. zv. publikacij Polskiego Towarzystwa dla Badań Europy Wschodniej i Bliskiego Wschodu, Kraków 1956.

Umetnostna zgodovina in umetnost. Zbornik za umetnostno zgodovino, Ljubljana 1956.

Sztuka a społeczeństwo. Nike I. Warszawa 1957.

Z historii sztuki w Jugosławii. I i II. Biuletyn Historii Sztuki i Kultury 1957, 1958.

Dalmatiens Stellung in der Kunstgeschichte des Mittelalters und der Renaissance. Dawna Sztuka I, Lwów 1954.

Z zagadnień iluminatorstwa bizantyńskiego i ormiańskiego. Na marginesie prac pani Sirarpie Der Nersessian. Istotam, t. II. 1959.

Umetnost. Njeno obličje in izraz. Ljubljana 1941.

Tradicionalne črte zgodnejbizantinske umetnosti in njena izvirnost. Zbornik za umetnostno zgodovino, Ljubljana 1942.

Umetnostna zgodovina in problem umetnikove osebnosti. SAZU, Filozof.-filol.-hist. razred. Razprave II, Ljubljana 1944.

Dialog w czasie wojny o sztuce. Nauka i Sztuka, Wrocław-Jelenia Góra 1946.

Czytając Homera. Meander I, Warszawa 1946.

W pałacu Dioklecjana, Istatam II, 1947.

Podstawy historyczne kultury Jugosławii, Wiedza i Życie 1946.

Światło ze Wschodu, Istatam 1947.

Założenia i zagadnienia historii sztuki Słowian. Sprawozdania P. A. U., XLVIII, 1947.

Sztuka starochrześcijańska. Wiedza Powszechna, zesz. 158, 1948.

Z dziejów sztuki rosyjskiej (Archit. starorosyjska. — Malarstwo rosyjskie. — Ze sztuki XVIII i XIX w.). Język Rosyjski I, 1948, 1949.

Sztuka i jej historia. Wiedza i Życie, 1949.

O wielkiej sztuce małych mistrzów. Istatam 1949.

Z problematyki słowianoznawczej w historii sztuki. Pamiętnik Słowiański, Kraków 1949.

Półwysep Bałkański w dziejach sztuki. Sprawozdania P. A. U. 1949, nr. 6.

Między Wschodem a Zachodem. Wzdłuż wielkiego szlaku jedwabniczego. Wiedza i Życie, 1950.

Z dziejów sztuki rosyjskiej: Z malarstwa XIX w. — Riepin i Surikow. Język Rosyjski 1950.

Starożytność grecko-rzymska w drugiej połowie I tysiąclecia n. e. na półwyspie Bałkańskim. Sprawozdania P. A. U. 1951.

Isto razširjeno v francoščini — Byzantinoslavica, t. XI, Praha 1951.

Problem renesansu na półwyspie Bałkańskim i w Europie Wschodniej. Biuletyn Historii Sztuki, XIV, Warszawa 1952.

W pięćsetną rocznicę upadku Konstantynopola w r. 1453, Pamiętnik Słowiański, III, 2.

Naukowy dorobek historii sztuki w okresie X-lecia Polski Ludowej w dziedzinie historii sztuki powszechnej. — Referat na II Ogólnopolskiej Konferencji w sprawie badań nad sztuką, 1955 (in v tiskani obliki v knjigi-zborniku).

Sztuka rosyjska do roku 1914. Wrocław-Kraków, Ossolineum, 1955.

Ikona ruska. Warszawa 1956. (Arkady.)

Ruska umetnost od leta 1914. Ljubljana 1957.

Udział sztuki polskiej w Renesansie europejskim (skupaj s Ksaw. Piwockim). Referat na znanstveni sesiji »Renesanca na Poljskem« in v tiskani obliki v knjigi-zborniku.

Tycjan. Warszawa 1958 (Arkady.)

Rotunde predromanske dobe na jugu in na severu. Peristil II. Zagreb 1957.

Rimska razmišljanja. Zbornik za umetnostno zgodovino, n. s. V/VI. »Laureae Fr. Stelè oblatæ«. Ljubljana 1959.

Historia sztuki a humanizm. Sprawozdania Wydziału I P. A. N.

Słowianie południowi a Bizancjum i Zachod w świetle historii sztuki. Tamże.

Esaj o pięciu malarzach i grafikach słoweńskich. Sztuka Współczesna I, Kraków 1959.

Wawel a Dalmacja. — na marginesie problematyki historii sztuki polskiego tysiąclecia. Rocznik Biblioteki P. A. N. w Krakowie, IV, 1958.

Deux problèmes des relations entre la France et le Sud—est européen dans le domaine de l'art préroman. Biuletyn Sztuki 1958.

Freski cerkwi Bogorodzicy Ljewiszkiej w Prizrenie z r. 1306/7.

— Wstęp do katalogu wystawy, Kraków 1961.

Prolegomena do estetyki sztuki najwcześniejszego średniowiecza. Estetyka, t. II, Warszawa 1961.

Historia sztuki jako historia humanizmu. Wybrane zagadnienia. Rocznik Historii Sztuki, tom II. Warszawa-Wrocław-Kraków, 1961.

Okr. 100 člankov iz področja jugoslovanske srednjëveške arheologije v Slovníku Starožitnosti Słowiańskich, I. in II. zvezek.

GRGA NOVAK

Rojen 2. apr. 1888 v Hvaru. Redni profesor za zgodovino starega veka na vseučilišču v Zagrebu v pokoju. Predsednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu. Za dopisnega člana v razredu za zgodovinske in družbene vede je bil izvoljen 22. decembra 1961.

Gimnazijo je obiskoval v Hvaru in v Travniku. Studiral je na univerzah v Zagrebu, v Pragi in na Dunaju. V Zagrebu je pridobil doktorat na Filozofski fakulteti (1931). Učil je najprej na realki in ženski realni gimnaziji v Splitu (1911 do 1920), bil nekaj časa tudi asistent v ondotnem Arheološkem muzeju, nato od 1920 do 1922 docent, a od 1922 do 1924 izredni profesor za občo zgodovino srednjega veka na Filozofski fakulteti v Skopju. Od 1924 do upokojitve je bil redni profesor za občo zgodovino starega veka na vseučilišču v Zagrebu, 1947 rektor vseučilišča. Od 1939 je bil dopisni član, od 1947 je pravi član, od 1957 do 1958 glavni tajnik, a od 1958 predsednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

V ospredju znanstvenega zanimanja Grge Novaka je preteklost Dalmacije, to pa od najstarejših časov do novejšje dobe. Iz tega območja je objavil dolgo vrsto monografij in razprav, pa tudi obilo gradiva iz domačih in tujih arhivov.

V starem veku zanima Novaka tako arheološka kot občezgodovinska stran dalmatinske preteklosti. Iz najstarejše dobe je zlasti omeniti Novakovo sistematično delo pri odkrivanju doslej neznane neolitske kulture ob vzhodnem Jadranu, zlasti na otoku Hvaru. Mimo nekaterih predhodnih razprav je glavno zadevno Novakovo delo velika monografija Prehistorijski Hvar, Grapčeva špilja (v objavi Jugoslavenske akademije, 1955). Iz zgodovine starega veka je omeniti predvsem starejše delo Topografija i etnografija rimske provincije Dalmacije (Nastavni vjesnik, 1918/9), pa razprava Isejska i rimska Salona

(Rad Jugoslavenske akademije, knjiga 270, 1949), Pogled na prilike radnih slojeva u rimskoj provinciji Dalmaciji (Historijski zbornik, 1948, 1949), Uprava i podjela stanovništva u kasnorimskim i ranorimskim gradovima Dalmacije (Zbornik Filozofskog fakulteta, I, Zagreb 1951) in Issa i isejska država (Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku, 1952, 1953).

Iz zgodovine srednjega veka je razprava Slaveni i Venecija (v Izveštajih realke v Splitu 1912/13 in 1914/15), ki zajema v širokem obsegu odnose predvsem med Dalmacijo in Benetkami do 11. stoletja. Od številnih razprav in doneskov, ki se nanašajo zlasti na preteklost Hvara, Splita, Dubrovnika, Visa in Zadra je omeniti razprave: Pučki prevrat na Hvaru god. 1510 do 1514 (Split 1918), Borba Dubrovnika za slobodu 1685—1699 (Rad Jugoslavenske akademije, knjiga 253, 1935), Comes, potestas, prior, consul, rector, capitaneus i miles grada Splita (Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku, 1928/29), Nobiles, populus i cives — komuna i universitas u Splitu 1525 do 1797 (Rad Jugoslavenske akademije, knjiga 286, 1952), Hereza Agostina Capogrossa »protestanta« Spličanina (Zgodovinski časopis, 6/7, 1952/3), Split u Marulićevo doba (Marulićev zbornik, 1950).

Razna časovna obdobja obsega vrsta monografij in razprav, od katerih omenjamo: Židovi u Splitu (Split 1920), Split u svjetskom prometu (Split 1921), Prošlost Dalmacije (v dveh delih, 1944), Povijest Splita, I (Split 1957), Hvar (Beograd 1924) in Hvar kroz stoljeća (Zagreb-Hvar 1960). Od edicij virov je predvsem navesti Dokumenti za povijest ribarstva na istočnoj obali Jadranskog mora, I (Otoci Vis i Hvar), izdala Jugoslavenska akademija, 1952. Iz preteklosti Dalmacije v 19. stoletju naj navedemo razprave: Pokret za sjedinjenje Dalmacije s Hrvatskom, 1797—1814 (Rad Jugoslavenske akademije, knjiga 269, 1940), Pitanje sjedinjenja Dalmacije s Hrvatskom 1860 do 1861 (Historijski zbornik, 1953), Slom federalističkih pokušaja u Austriji god. 1867 i autonomaške denuncijacije u Zadru i Dalmaciji (»Radovi« Instituta JAZU u Zadru, 2, 1955), Prvi dalmatinski sabor i događaji s njim u vezi (prav tam, 3, 1957).

Poseben oddelek v bibliografiji del prof. Novaka gre publikacijam o našem morju. Od teh je najpomembnejša knjiga o razvoju našega pomorstva Naše more (1. izdaja 1927/8, 2. izdaja 1932).

Za tisk je prof. Novak priredil objavo, napisal uvod i pripombe: Vinko Pribojević, O podrijetlu i zgodama Slavena (izdala Jugoslavenska akademija 1951).

Za bogato in obsežno znanstveno delo prof. G. Novaka je značilno temeljito obvladanje zgodovinskih dejstev združeno s samostojnim arheološkim in arhivskim raziskovanjem, kar mu je omogočilo širše pomembne sintetične izsledke in obravnave.

Bibliografijo del prof. G. Novaka do leta 1960 je objavil Vj. Maštrović v »Radovi Instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru«, 6/7, 1960, str. 605—635.

ROBERT NEUBAUER

Rojen 7. decembra 1895 na Dunaju. Redni profesor za fiziologijo na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Za rednega člana v razredu za prirodoslovne in medicinske vede je bil izvoljen 22. decembra 1961.

Medicino je študiral na Dunaju, kjer je bil leta 1922 promoviran za doktorja medicine. Od 1. septembra 1925 je bil šef-zdravnik zdravilišča za tuberkulozne na Golniku, vmes od konca leta 1950 dalje na daljšem študijskem potovanju po Nemčiji, Franciji in Švici. Že takrat je uvažal pri nas v tistih časih še malo znane diagnostične in terapevtske metode, med ka-

terimi je omeniti zlasti kirurško zdravljenje pljučne tuberkuloze, in se z vnelo posvečal tudi delu pri preventivnih in organizatoričnih ukrepih za zatiranje tuberkuloze.

Za časa narodnoosvobodilne vojne je po odhodu v partizane od julija 1944 vodil v Južni Italiji bolnišnico za tuberkulozne partizane in bil zadnje mesece vojne prav tam načelnik sanitetske misije NOV in POJ. V letih 1945—1946 je prepotoval kot šef tričlanske delegacije Jugoslovanskega rdečega križa ZDA in Kanado. Po osvoboditvi je bil v več odgovornih službah našega zdravstva, deloma v Beogradu, deloma na Golniku. Leta 1948 je bil izvoljen za rednega profesorja Medicinske fakultete v Ljubljani. Večkrat je bil v povojnih letih poslan kot zastopnik naše zdravstvene službe v inozemstvo in se tu tudi udeleževal raznih strokovnih sestankov in kongresov. Od oktobra 1952 je bil pomočnik šefa oddelka za tuberkulozo pri sedežu svetovne zdravstvene organizacije v Ženevi. V tej funkciji so mu bile poverjene razne strokovne naloge in misije v Evropi in Afriki. Od spomladi 1954 do konca 1955 pa je bil

svetovavec svetovne zdravstvene organizacije pri vladi Ceylona. S študijskim letom 1955/56 je začel dr. Neubauer z delom na Medicinski fakulteti v Ljubljani, kjer je bil od 1955/56 do 1957/58 tudi dekan fakultete in predstojnik ftiziološke klinike. Pa tudi po letu 1955 je bil dr. Neubauer večkrat v tujini na raznih kongresih in sestankih, oziroma v raznih misijah zdravstvene organizacije in službe (ponovno na Ceylonu, v Pakistanu, na Poljskem, v Grčiji, Angliji, Turčiji, Franciji). Doma pa je sodeloval pri vseh strokovnih kongresih o tuberkulozi in pri nekaterih splošnih zdravniških kongresih ter opravljal razne odgovorne funkcije, zlasti na področju zdravstva, tako v LRS kot v zveznem jugoslovanskem merilu.

Dr. Neubauerja so razen kliničnega dela in znanstvenih ter strokovnih problemov, ki so s tem nujno povezani, v prvi vrsti privlačevali problemi organizacije zdravstvene službe in zdravstvenega varstva, med katerimi zavzema tuberkuloza še vedno zelo važno mesto.

Bibliografija do leta 1956 je navedena v knjigi Univerza v Ljubljani (1957), str. 339—341. Dodati bi bilo zlasti še:

Nekaj misli o zatiranju tuberkuloze v Primorju (Zdravstveni vestnik, 5, 1957, 8—9).

Sadašnje lečenje tuberkuloznog meningitisa i miliarne tuberkuloze (skupaj s prof. Todorovičem). Beograd 1958. Medicinska knjiga. 81 strani (popolnoma revidirana izdaja).

Naša zapažanja kod recidiva tuberkuloze pluća (s teamom sodelavcev), Tuberkuloza 3 (1959), 318—327.

Tuberkuloza svetski problem, Tuberkuloza 13 (1961), 237—244.

Nastava iz ftiziologije, Tuberkuloza 13 (1961), 424—428.

Problemi epidemiologije i prevencije tuberkuloze, Narodno zdravlje 4 (1962), 109—112.

Pri Mladinski knjigi je 1958 izšla potopisna knjiga Ceylon (srbski prevod je v tisku).

ILIJA DJURIČIĆ

Rojen 18. julija 1898 v Beogradu. Redni profesor za fiziologijo na Veterinarski fakulteti univerze v Beogradu. Predsednik Srpske akademije nauka i umetnosti. Za dopisnega člana v razredu za prirodoslovne in medicinske vede je bil izvoljen 22. decembra leta 1961.

Osnovno šolo, gimnazijo in Medicinsko fakulteto je končal v Beogradu. Od 1921 do danes deluje kot fiziolog, najprej na Medicinski, potem pa na Veterinarski fakulteti univerze v Beogradu; tu je tudi predstojnik katedre za fiziologijo in patološko fiziologijo. Je eden od ustanovite-

ljev Veterinarske fakultete v Beogradu. Bil je dvakrat rektor univerze v Beogradu (1950—1952, 1954—1956).

Profesor Djuričić je objavil veliko število del in razprav s področij: fiziologija mišic in živev, hematologija, endokrinologija, alergija, fiziologija dela. Napisal je učbenike: Fiziološki praktikum (1950), Veterinarska fiziologija in Osnove specialne patološke fiziologije.

Posebno pomembna je vrsta Djuričićevih razprav o histaminu pri alergičnih reakcijah, saj so ravno njegova dognanja prinesla jasnost v ta zamotani problem. S tega področja je omeniti zlasti razprave in doneske: *Glucose et choc histaminique*, *Comptes rendus de la Société Biologique* 20, 1935; Dejstvo histamina na žablje srce, *Glas Srpske kralj. akademije* 79, 1934; Glukoza i dejstvo histamina na žablje srce, *Srpski arhiv za celokupno lekarstvo* 10, 1934; Prilog proučavanju dejstva histamina na žablje srce, *Spomenica Rihardu Burijanu*, 1936 (skupaj z Ž. Milovanovićem); Današnje stanje pitanja anafilaksije, *Sveslovenski lekarski kongres, Sofija* 1936; *Noch ein Beweis gegen die Histamintheorie der Anaphilaxie*, *Acta pathologica* 1940 (skupaj z A. Sabovljevim); Anafilaktična i histaminska kontrakcija izolovanog organa, *Acta veterinaria* I,

1, 1951 (skupaj z M. Jovanovićem in V. Savićem); Bela krvna slika u anafilaktičnom i histaminskom šoku kod pasa, Glas Srp. akademije nauka 209, 6, 1953 (skupaj z B. Nikolićem in Z. Gavrilovićem); Promene belančevina krvne plazme u anafilaktičnom i histaminskom šoku, Glas Srp. akademije nauka 209, 6, 13, 1953 (skupaj z B. Nikolićem); Histaminska teorija anafilaksije i alergije, Internistička nedelja 1955, 233; Današnji pogledi na anafilaksiju i alergiju, Medicinski pregled 3, 1954; L'apport de l'histamine dans le choc anaphylactique chez les chiens, Acta medica Iugoslavica 13, 3, 399, 1959 (skupaj z V. Savićem, Vl. Savićem in I. Spužićem); Krvna slika kod pasa u histaminskom šoku i u anafilaktičkoj reakciji posle digestivne odnosno posle klasične senzibilizacije, Acta veterinaria 8, 4, 63, 1958 (skupaj z Vl. Savićem, V. Savićem in Z. Gavrilovićem); Fiziološka uloga histamina i njegovo učešće u patofiziološkim procesima, Glas Srpske akademije nauka i umetnosti, Odeljenje medicinskih nauka, 1961.

Značilno za ves Djuričićev opus je tudi, da je znal teoretska spoznanja srečno povezovati s praktičnimi problemi, posebno še z vprašanji fiziologije dela. S tega področja naj omenimo njegove razprave in prispevke: Allergie chez les ouvriers dans l'industrie, Arhiv za higijenu rada 4, 325, 1953; Značaj ispitivanja fiziologije i patologije našeg radnog čoveka, Zbornik radova Instituta za medicinska istraživanja, Srpska akademija nauka, 1, 1954; Mikrohematurija kod radnika u rudniku i fabrici azbesta, Zbornik radova Instituta za medicinska istraživanja, Srpska akademija nauka, 2, 101, 1954 (skupaj s S. Savićem); Belančevine krvnog seruma kod klinički zdravih radnika fabrike traktora i mašina, Zbornik radova Instituta za medicinska istraživanja, Srpska akademija nauka 2, 141 (skupaj z B. Nikolićem, V. Nikolićem in V. Pavlovićem); Contribution à l'étude de la valeur diagnostique des corpuscules de Heinz. XI Congresso internazionale di medicina del lavoro, 2, Napoli 1954 (skupaj z V. Savićem, R. Berovićem in S. Pujevićem); Značaj Heinzovih telašaca za odredjivanje stupnja hemolitičnog dejstva fenilhidracina, Glas Srp. akademije nauka, 211, 9, 117, 1955 (skupaj z V. Savićem, R. Berovićem in S. Pujevićem); Prilog poznavanju promena proteinograma kod silikoze i silikotuberkuloze, Zbornik radova II. kongresa lekara NR Srbije, 200, Niška Banja 1955 (skupaj z B. Nikolićem, V. Pavlovićem, V. Nikolićem in D. Jovanovićem); Microhématurie chez les ouvriers employés dans le mine et l'usine d'as-

beste. XII kongres za medicinu rada, Helsinki, Zbornik 5, 3, 324, 1957 (skupaj s S. Savićem); Telesni zamor i proizvodnost rada, Zbornik radova II kongresa lekara NR Srbije, 99, Niška Banja 1955 (skupaj z V. Savićem, J. Vučom, V. Slavkovićem in D. Kenterom); Principi prevencije nutritivnog alergizovanja, predavanja na tretjem sestanku strokovnjakov za higieno dela, »Predavanja« 38, Zagreb 1958 (skupaj z V. Savićem).

JANEZ MILČINSKI

Rojen 3. maja 1913 v Ljubljani. Redni profesor za sodno medicino na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Za dopisnega člana v razredu za prirodoslovne in medicinske vede je bil izvoljen 22. decembra 1961.

Pravno fakulteto je končal v Ljubljani, medicinsko pa v Zagrebu; na obeh je dosegel doktorsko čast. Od 3. januarja leta 1941 do odhoda v narodnoosvobodilno vojsko 15. julija 1945 je bil asistent-pripravnik na patološko-anatomske inštitutu v Ljubljani. V narodnoosvobodilni vojski je njegovo delo veljalo zlasti vojni kirurgiji, organizaciji vojnosanitetne službe in po-

uku pomožno-zdravstvenih delavcev. Nazadnje je bil šef sanitetnega odseka pri štabu baze NOV Slovenije v Dalmaciji. Je rezervni major naše vojske. Po osvoboditvi je bil 26. septembra 1945 izvoljen za izrednega profesorja sodne medicine in za predstojnika Inštituta za sodno medicino pri medicinski fakulteti v Ljubljani. Od 5. oktobra 1957 je redni profesor. Bil je v študijskem letu 1954-1955 dekan, v študijskih letih 1950-1951 in 1955-1956 pa prodekan. Od predavanj izven Ljubljane je omeniti zlasti tista v okviru medkatedrske izmenjave na medicinskih fakultetah v Beogradu in Zagrebu in na Pravni fakulteti v Zagrebu ter v zdravniškem društvu v Wrocławu (Poljska). Udeležil se je mnogih znanstvenih kongresov doma in v inozemstvu in se mudil v študijske namene v Belgiji, Franciji, Švici, Avstriji in Zahodni Nemčiji ter konec leta 1961 na Poljskem.

Profesor Milčinski je inozemski dopisni član Société de Médecine Légale de France, titularni član L'Académie Internationale de Médecine Légale et Sociale, častni član Società Italiana di Medicina legale e delle Assicurazioni, dopisni član Deutsche Gesellschaft für gerichtliche und soziale Medizin. Je podpredsednik Udruženja za sudsku medicinu FNRJ in član Udruženja za mednarodno pravo FNRJ.

Prof. Milčinski je napisal veliko število del, razprav, učnih knjig in skript, ki se nanašajo na organizacijska vprašanja sodnomedicinske službe, sodno medicino in kriminalistiko, na problem alkoholizma v prometu in na postopke pri določanju alkohola pri voznikih, na področja medicinske deontologije in sodnomedicinske ekspertize in še na nekatera druga. Dela in razprave prof. Milčinskega so zelo pomemben prispevek za sodnomedicinsko vedo. Pri svojem znanstvenem delu je prišel do številnih originalnih izsledkov in sklepov, ki jih je uporabil pri svojem delu in s tem dvignil raven sodnomedicinske stroke. V LR Sloveniji je ustanovil in organiziral sodnomedicinsko službo.

Bibliografija do leta 1956 je objavljena v knjigi Univerza v Ljubljani (1957), str. 348—349. Dodati je:

Zdravniško spričevalo v kazenskih zadevah. Zdrav. vestnik 11, 1956, 469, 470.

Nekatera sodnomedicinska vprašanja pri detomoru. Zbornik kriminološkega inštituta, Ljubljana 1956, 258—247.

Kazenska odgovornost pomožnega zdravstvenega osebja. Medicinska sestra na terenu 3, 1957, 129—135.

O nekaterih posebnih postopkih pri prepoznavanju razpadlega trupla. Kriminalistična služba 2, 1958, 134—139.

Še o posebnih postopkih pri prepoznavi razpadlega trupla. Kriminalistična služba 3, 1958, 236—239.

Prometna varnost in vprašanje alkohola. Strokovni list 5, 1958, 177—185; 6, 1958, 241—246.

Alcune esperienze pratiche nella determinazione dell'alcool nel sangue, »Acta« XIV nacionalnega kongresa italijanskega združenja za sodno medicino (Napoli 1957), 569—574.

(Skupno z dr. F. Žvanutom) Poškodbe v elektrogosposodarstvu in prva pomoč (28 strani). Ljubljana 1959. — Ponatis iz: Varnostna pravila za dela na napravah v elektrogosposodarstvu. Elektrogosposodarska skupnost Slovenije, Ljubljana 1958.

Veštačenje telesnih povreda, Savezni zavod za narodno zdravlje, Beograd 1959 (26 strani).

Izvedensko ocenjevanje telesnih poškodb (slovensko besedilo prejšnjega dela). Revija za kriminalistiko in kriminologijo 10 (1959), 14—29.

Kazenski zakonik s pojasnili (sodelavec). Založba »Uradni list«, Ljubljana 1960.

Prilog kazuistici retkih sudsko-medicinskih slučajeva. Med. glasnik 14 (1960), 371, 372 (priloga tab. II).

Alkoholizem v industriji in prometu. Zbornik razprav o alkoholizmu, GO RK LRS. Ljubljana 1960, str. 111—118.

Saobračajne nesreče biciklima. Zbornik radova III. stručnog sastanka Udruženja za sudsku medicinu, Osijek 1960, str. 73—78.

Granica 1,5 ‰ i njeno pravo značenje. Priručnik, Zagreb 8 (1960), 596—606.

Meja 1,5 ‰ in njen pravi pomen. (Slovensko besedilo prejšnjega dela.) Revija za kriminalistiko in kriminologijo 11 (1960), 270—277.

Sodnomedicinska vprašanja v travmatologiji prometnih nesreč. Zbornik VII. intersekcijskega setanka, Kirurška sekcija SZD, Ljubljana 1961, str. 44—46.

Japonska odločno ukrepa zoper alkohol v prometu. Strokovni list 10 (1961), 651—654.

Sodnomedicinska vprašanja v ginekologiji. Poglavlje v učbeniku »Ginekologija«. Ljubljana 1961.

FRANC NOVAK

Rojen 2. junija 1908 v Kranju. Redni profesor za ginekologijo in porodništvo na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Za dopisnega člana v razredu za prirodoslovne in medicinske vede je bil izvoljen 22. decembra 1961.

Po opravljeni maturi v Ljubljani je študiral medicino v Ljubljani, Innsbrucku in Beogradu, kjer je bil 1951 promoviran za doktorja medicine. Specializiral se je v Parizu, Grenoblu in Ljubljani in opravil 1958 izpit za specialista iz ginekologije in porodništva. Od leta 1958 je bil asistent na Zavodu za proučevanje novotvorb v Ljubljani,

vmes pa je spopolnjeval svoje znanje v Zagrebu in Beogradu. — Maja 1942 je odšel v partizane in tu ustanovil oziroma organiziral ter vodil sanitetno službo v raznih edinicah, bolnicah itd. Po osvoboditvi je bil asistent v bolnici oziroma kliniki za ženske bolezni v Ljubljani. Za docenta je bil izvoljen 10. oktobra 1945 in bil to do leta 1948, ko je odšel v Beograd. Tu je bil najprej zdravnik ginekološko-porodniške klinike, 28. februarja 1949 pa izvoljen za docenta. Ob koncu leta 1951 se je dr. Novak vrnil v Ljubljano, bil 2. decembra 1952 izvoljen za izrednega, 7. maja 1962 pa za rednega profesorja. Po smrti prof. P. Lunačka je postal tudi upravnik klinike za ginekologijo in porodništvo. V študijskem letu 1959-1960 je bil dekan fakultete za občo medicino in stomatologijo.

Svoje znanje je prof. Novak po vojni izpopolnjeval v Zagrebu, Londonu, Edinburghu, Združenih državah Amerike in drugod, udeleževal pa se je tudi aktivno številnih kongresov in strokovnih sestankov doma in v tujini. Povabljen, operiral je tudi v tujini (Moskva, Milan, Perugia, Torino, Gdansk).

Velike zasluge gredo prof. Novaku pri izvajanju sodobne preventivne dejavnosti v ginekološko-porodniški stroki, zlasti na področju antenatalne in postnatalne zaščite matere in

otroka, sodobne kontracepcije in s sodobnimi metodami izvedenega ranega odkrivanja raka na maternici. V naše porodničarstvo je uvedel sodoben način olajševanja porodnih bolečin.

V številnih delih in razpravah je prof. Novak obdelal vrsto najvažnejših sodobnih problemov iz ginekologije in porodničarstva. Zlasti je omeniti originalna znanstvena dela s področja kancerologije, objavljena v domačih in tujih strokovnih časopisih. Posebna pažnja gre njegovim originalnim operativnim metodam pri karcinomu in situ in pri modifikaciji Wertheimove operacije, s čimer se je v znatnem obsegu zmanjšalo število ureteralnih fistul po tej operaciji. To njegovo originalno operativno metodo so danes prevzeli in jo uporabljajo številni strokovnjaki-ginekologi doma in v tujini.

Bibliografija do leta 1956 je objavljena v knjigi Univerza v Ljubljani (1957), str. 549—550. Dodati ji je:

Incontinentia urinae (brez fistul). (S sodelovanjem F. Pirnatove.) Zbornik radova III. kongresa ginekologa-opstetričara Jugoslavije, I, 107—119. Ljubljana 1956.

Eksenteracija i resekcija pelvičnih organa kod napredovalog karcinoma grlića maternice. (Skupaj z R. Šegedinovo.) Zbornik radova III. kongresa ginekologa-opstetričara Jugoslavije, II, 165—169. Ljubljana 1957.

Utemeljitev načina zdravljenja karcinoma uterusa, kakor ga predvideva priložena brošura. (Skupaj z D. Vilfanom.) Zbornik radova III. kongresa ginekologa-opstetričara Jugoslavije, II, 175—182. Ljubljana 1957.

Reduction of Ureterovaginal Fistulas after Abdominal Radical Hysterectomy by Means of a Simple Modification of Technique. Atti del Simposio sulla terapia del cancro dell'utero. Str. 251—256. Torino 1958.

Prevention of Ureterovaginal Fistulae in Wertheim Operation. Technique. Successes after Four Years and Significance of the Procedure. Modern Trends in Gynaecology and Obstetrics. Special Sessions. Communications. Tome I, 366—367. Montreal 1959.

La vagina artificiale dal colon sigmoideo. (Skupaj z L. Lenartom.). Quaderni di Clinica Ostetrica e Ginecologica, 14, No 1, Genova 1959.

Prevenion de las fistulas ureterovaginales en la operación de Wertheim. (Skupaj z L. Lenartom.) Obstetricia y ginecologia Latino-Americanas, 17, 1959, 45—47.

Sistematski, rutinski i kontrolni pregledi žena van graviditeta i u graviditetu u vezi sa traženjem ranih oblika Ca. colli uteri. (Skupaj z S. Bontom, M. Hodaličem, J. Kovačičem, S. Pentekovo in M. Stucinovo.) Zbornik radova IV kongresa ginekologa-opstetričara Jugoslavije, I, 415—424. Skopje 1960.

Preventiva ureterovaginalnih fistula kod Wertheimove operacije. Zbornik radova IV kongresa ginekologa-opstetričara Jugoslavije, III, 65—66. Skopje 1961.

La vagina artificiale dal colon sigmoideo. Riunioni Internazionali di Ostetricia e Ginecologia, Torino, 5—6 giugno 1961.

Das Verfahren zur Verhütung der ureterovaginalen Fisteln nach der Wertheim'schen Operation. III. Weltkongress für Gynäkologie und Geburtshilfe — Berichte, 59. Wien 1961.

Die Abortsituation in Jugoslawien. Internationale Abortsituation, Abortbekämpfung, Antikonzeption. VEB Georg Thime, 76—80. Leipzig 1961.

RAZRED ZA UMETNOSTI

CIRIL KOSMAČ

Rojen 28. septembra 1910 na Slapu ob Idrijci. Književnik. Za rednega člana v razredu za umetnosti je bil izvoljen 22. decembra 1961.

Osnovno šolo je obiskoval v domači vasi, nato leto dni pripravnico Alojzevišča in dve leti nižjo trgovsko šolo v Gorici. V šolskem letu 1927-1928 je privatno študiral 5. razred klasične gimnazije in opravil malo maturo. Zaradi sodelovanja pri tajni narodnorevolucionarni organizaciji primorske mladine je bil novembra leta 1929 aretiran in zaprt v Gorici, v Kopru in v Rimu do znanega tržaškega procesa leta 1930. Tedaj je bil opro-

ščen kot najmlajši obtoženec, a ga je goriška kvestura obsodila na dve leti strogega policijskega nadzorstva. Leta 1931 je pobegnil čez mejo v Ljubljano, kjer je ostal več let in ob koncu leta 1938 kot štipendist francoske vlade odpotoval v Pariz. Ondi ga je ujela druga svetovna vojna ter je leta 1940 pred nemško okupacijo Pariza pobegnil v Marseille. Tu je ostal do leta 1942 in čez Španijo in Portugalsko odpotoval v London, kjer je ostal do marca 1944. Od ondod je odšel čez Egipt v Bari, kjer se je pridružil NOV in še isto leto pristal na osvobojenem ozemlju v Beli krajini; tu je bil dodeljen uredništvu »Slovenskega poročevalca«.

Po osvobojenju je bil do leta 1946 glavni urednik »Slovenskega poročevalca«, nato glavni urednik »Tovariša«. Bil je tudi dramaturg »Triglav-filma« v Ljubljani.

Literarno ustvarjati je začel v ljubljanskih letih pred vojno, ko je v »Ljubljanskem zvonu« in »Sodobnosti« priobčeval črtice in novele iz primorskega življenja. Sodeloval je

tudi pri almanahu »Slovenske novele« in za gledališče prevajal drame iz italijanščine in francoščine. Črtice in novele iz tiste dobe, pomnožene z nekaterimi iz povojnega časa, je pozneje zbral v knjigi »Sreča in kruh« (1946), ki mu je poleg povesti »Pomladni dan« (1953) in daljše novele »Balada o trobenti in oblaku« (1956, 1957) utrdila literaren sloves.

Ciril Kosmač ni napisal mnogo, toda njegova skrb za umetniško izklesan jezik, njegovo prizadevanje za psihološko poglobljeno slikanje resničnega življenja primorskega ljudstva z narodnostno in socialno problematiko, ga je naredilo za enega najvidnejših in najznačilnejših socialnih realistov. Njegova ožja domovina med Spodnjo Trebušo in Bačo je z njim dobila močnega oblikovavca.

Za visoko ceno njegovega dela govorijo tudi številni prevodi zbirke »Sreča in kruh« in povesti »Pomladni dan« v tuje jezike. »Pomladni dan«, ki je 1959 izšel v angleščini, je doživel prodoren uspeh pri občinstvu in kritiki.

BIBLIOGRAFIJA

(Sestavil Janez Logar)

1. Knjige

- Sreča in kruh. Novele. Ljubljana 1946, 208 str.
Na svoji zemlji. Scenarij. Ljubljana 1949, (VII) + 132 + (I) str.
Pomladni dan. Ljubljana 1953, 174 + (II) str.
Iz moje doline. Novele. (Uredil Bojan Štih.) Ljubljana 1958, 261 + (II) str. (Knjižnica Kondor 21.)

Prevodi v slovenščino

- John Henry Mackay, Poslednja dolžnost. (Zgodba brez dejanja.)
Konec Alberta Schnella. (Nadaljevanje Poslednje dolžnosti.)
Artur Schnitzler. V jutranjem mraku. (Novela.) Ljubljana 1939,
305 + (I) str.
Leonid Leonov, Vdor. Drama v štirih dejanjih. Ljubljana 1946,
96 str.
Erskine Caldwell, Candyman beechum. Ljubljanski dnevnik
1951, št. 105.
John Steinbeck, Polentarska polica. Ljubljana 1953, 224 str.
Richard Wright, Otroci strica Toma. Ljubljana 1956, 204 +
(III) str.
Oscar Wilde, Pravljice. Ljubljana 1959, 186 + (II) str. (Knjižnica Kondor 27.)

Za gledališče prevedena in igrana dela

- Edouard Bourdet: Svedrovci. Slovensko narodno gledališče v Ljubljani (= SNG) 1957.
M. Ilmar: Firma. SNG 1957.
Aldo de Benedetti: Trideset sekund ljubezni. SNG 1958.
Aldo de Benedetti: Rdeče rože. SNG 1958.
Emil Synek: Nočna služba. SNG 1958.
Hella Wuolijoki: Žene na Niskavuoriju. SNG 1958.
L. Pirandello: Kaj je resnica? SNG 1959.
Claude André Puget: Srečni dnevi, Mestno gledališče v Ljubljani 1952.
Niccolò Machiavelli, Mandragola. SNG 1955.
Jean Anouilh, Ornifle ali Sapica. SNG 1959.
Albert Camus, Kaligula, igra v štirih dejanjih, 1961.

Prevodi Kosmačevih knjig

- Gusjenica. (Iz knjige: Sreča in kruh. Preveo Hijacint Petris.) Zagreb 1949, 58 + (II) str. (Biblioteka izabranih pripovijetki, kolo VI, sv. 6.)
Na svoji zemlji. Filmski scenarij. (Sa slovenačkog preveo Tone Potokar.) Beograd 1949, 235 + (II) str.
Očka Orel. (Preveo sa slovenskog Ante Rojnić.) Zagreb 1949, 49 + (II) str. (Mala narodna knjižnica 9.)
Sreća i hleb. Pripovetke. (Preveli sa slovenačkog Uroš Džonić i Đuza Radović.) Beograd 1951, 172 + (III) str. (Savremeni jugoslavenski pisci 15.) — Bojan Štih: Reč o Cirilu Kosmaču.
Sreća i kruh. (Preveli L. Zimbrek i H. Petris.) Zagreb 1951, 198 str. — Tone Potokar: O piscu.
Jarný deň. (So slovinského preložil Jan Sirácky.) Bratislava 1957, 187 + (III) str.
Proleten dan, Skopje 1958, 325 + (I) str. (Biblioteka Naši sovreмени pisatelji, kolo II, knj. 24.)
A Day in Spring. Translated by Fanny S. Copeland. London 1959, 205 str.
Prolećni dan. (Prevela Roksanda Njeguš.) Beograd 1959, XVI + 232 str. (Srpska književna zadruga, kolo III, knj. 552).
Novele. Beograd 1960, 231 + (I) str. (Brazde. Biblioteka savremenih jugoslavenskih pisaca 22.) — Bojan Štih: Reč o Cirilu Kosmaču.
Ščaste i hleb. Prevod so slovenskogo. Perevod I. Lemaš i D. Mansfel'da. Moskva, Izd. Inostr. lit. 1961, 194 str.
Szép tavasz nap. (Pomladni dan.) Szlovénból fordította Bodrits István. Novi Sad 1961, 296 + (III) str. 8°.

V revijah in antologijah so izšla naslednja prevedena dela

- Le Pain (Kruh) v reviji »Horizons«, Paris, janvier 1957, No 68. (Revija izhaja v trinajst jezikih in je bila novela Kruh tako prevedena v 15 jezikov hkrati.)
Luck, Some yugoslav novelists, Beograd 1957.

Sreča, v Antologiji jugoslovanskih pisateljev, ki je izšla v kitajščini v Pekingu 1957.

La pré de Modriane. (Extrait du roman »Un jour de printemps«.) Trad. V. Jesenik. Le livre slovène 1959, št. 2.

Kruh, v Antologiji jugoslovanskih pisateljev, v madžarščini. Budimpešta 1961.

Očka Orel, v Pragi, v zbirki »Najboljše svetovne novele«.

2. Leposlovje in članki v revijah in zbornikih

Božična noč v ječi. Naš rod 1951-1952, str. 84—86.

Študenta Petra povest o materi. Val 1952-1953, str. 4—9.

Cerkovnik Martin. Ljubljanski zvon 1953, str. 201—211.

Hiša št. 14. Sodobnost 1954, str. 465—496. — Ponatis v: Slovenske novele, Ljubljana 1955, str. 91—142.

Ogorek. Jadranski kalendar 1955, str. 109—115.

Zločin Bernarda Tula. Sodobnost 1955, str. 104—111.

Človek na zemlji. Sodobnost 1955, str. 402—410, 457—467, 516—532.

Gosenica. Sodobnost 1956, str. 13—22.

Sreča. Sodobnost 1956, str. 53—63.

Kruh. Sodobnost 1956, str. 395—401.

Življenje in delo Venca Poviškaja. Sodobnost 1957, str. 14—29, 121—129, 160—170, 223—231.

Tistega lepega dne. Sodobnost 1958, str. 105—121.

Zlato. Odlomek iz daljše zgodbe. Sodobnost 1941, str. 49—54.

Očka Orel. Novi svet 1946, str. 326—344.

Dragičeva smrt. Odlomek iz Domovine na vasi. Novi svet 1946, str. 785—791.

Poletje. Razgledi 1947, str. 246—249.

Težka nedelja. (Odlomek iz romana.) Novi svet 1948, str. 253 do 269.

»Na svoji zemlji«. (Odlomek iz filmskega scenarija.) Tovariš 1948, št. 43, str. 1018.

Hudo je, človek moj! (Odlomek.) Novi svet 1950, str. 482—499.

V žagi. (Odlomek.) Novi svet 1950, str. 396—406.

Pomladni dan. Novi svet 1950, str. 605—639, 805—824, 922—928, 1014—1030, 1098—1111.

Smrt nedolžnega velikana. Novi svet 1952, str. 421—430.

Poletje. Tovariš 1952, št. 31, str. 531.

Pot v Tolmin. Izpuščeno poglavje iz »Pomladnega dne«. Naša sodobnost 1953, str. 589—615.

Mož, ki ni poznal obupa. Tovariš 1953, št. 16, str. 421. — Borec 1954, str. 130—131.

Zuželjč in njegova krava. Tovariš 1953, št. 34, str. 944—945.

Prvi prizor. (Odlomek iz romana.) Tovariš 1953, št. 42, str. 1204 do 1205.

Jugoslavija ne bo izgubila svoje duše. Tovariš 1953 št. 44, str. 1241—1242.

Narod, ki se bije za življenje, ne umre. Borec 1955, str. 235—254.

Balada o trobenti in oblaku. Naša sodobnost 1956, str. 1—24, 134—148, 215—231, 301—325, 453—462, 497—510; 1957, str. 104—119, 208—221.

Beli konj. (Odlomek.) Naši razgledi 1956, str. 144.

Naša povest. Rodna gruda 1957, str. 70—72.

Kovač in hudič. Koledar Prešernove družbe 1959, str. 31—39.
Tantantadruj. Naša sodobnost 1959, str. 8—45.
Ringaraja. Naši razgledi 1959, str. 216—217.
V gaju. Obzornik 1959, str. 177—182.
Klopotec. Slovenski izseljenski koledar 1960, str. 76—80.

*

Ciril Kosmač je prispevke v časopisju in zbornikih podpisoval večinoma s celim imenom; le v medvojnem Slovenskem poročevalcu 1944 in 1945 je podpisoval članke s šiframi C. M. B., c. m. b., C. M. Bukovčar.

JUŠ KOZAK

Rojen 26. junija 1892 v Ljubljani. Književnik. Za rednega člana v razredu za umetnosti je bil izvoljen 22. decembra 1961.

Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani. V letih 1911—1914 je študiral na Dunaju zgodovino in zemljepis. Zaradi udeležbe pri preporodovskem gibanju je bil leta 1914 zaprt in obsojen na mesec dni ječe in bil nato do leta 1917 v vojski. Od leta 1918 je služboval kot profesor na ljubljanskih gimnazijah. Od leta 1935 je bil zadnji urednik »Ljubljanskega zvona«. Med italijansko okupacijo Ljubljane je bil politično preganjan, leta 1942

zaprt in nato interniran v raznih krajih Italije. Leta 1944 je prišel na osvobojeno ozemlje Slovenije in se pridružil NOV.

Po osvobojenju je urejeval »Slovenski zbornik« in »Novi svet«. Od leta 1948 dalje je bil več let do upokojitve upravnik Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani.

Kozakovi prvi spisi so izhajali v »Preporodu« (1913), kjer se je v političnih člankih in satiričnih »Narodnih pripovedkah« potegoval za uresničenje narodnostnih in političnih teženj slovenskega ljudstva. Prve novele in črtice je priobčeval v »Slovanu« in »Ljubljanskem zvonu«. V teh se je sprva dotikal npravstvenih problemov kmetov in meščanov ter prešel k razkrivanju razkola med starim patriarhalnim in meščanskim življenjem.

To posebno v obširnem romanu »Šentpeter« (1931), tej močni realistični podobi predvojne Ljubljane, s katerim se je uveljavil kot pripovednik. Z njim je dobila Ljubljana, njeni ljudje in njeno življenje krepkega opisovavca, ki s srčno zavzetostjo in pisateljsko vnemo riše njeno preteklost in sedanost. Malokateri pisatelj je tako vkoreninjen v svoj čas kot Juš Kozak; v večini svojih del se opira na osebna doživetja in na svojo okolico, od romana »Šentpeter« preko »Celice«

(1932) in »Mask« (1940) do spominske »Lesene žlice« (1947) in »Balade o ulici« (1956). »Celica« je zelo dovršeno in sodobno delo, popis pisateljevih doživetij v ječi s celo galerijo oseb in z vpletom iskrene podobe mladosti. »Maske«, ki so nastale v tesnobnih dneh pred drugo svetovno vojno, ko je vprašanje življenja ali smrti viselo v zraku, so svojevrstne zrele umetnine, na pol novelistične, a na pol esejistične stvaritve. Pisatelj sodi po svoji naravi med intimne, razmišljajoče pisatelje, ki rajši izpovedujejo svoja doživetja in misli, kot pa da bi segali po objektivni snovi. To velja posebno za njegovo novelistiko, s katero je uvedel v naše slovstvo nov tip proze, v kateri se prepletajo pripovedne in esejistične prvine.

Na Kozakovo literarno delo je postal zgodaj pozoren tudi vnanji svet. Nekaj njegovih knjig je bilo prevedeno v tuje jezike. Leta 1958 je dobil od Zveze književnikov Jugoslavije za svoje življenjsko delo nagrado v obliki Povelja, nakar izhajajo njegovi spisi v vseh jugoslovanskih jezikih.

BIBLIOGRAFIJA

(Sestavil Janez Logar)

1. Knjige

1. Beli mesecen. Ljubljana 1926, 116 str. — Ponatis: Koroški Slovenc 1937, št. 21—52; 1938, št. 1—14.
2. Boj za Mount Everest. Ljubljana 1927, 75 + (III) str.
3. Lectov grad. Ljubljana 1929, 116 str.
4. Šentpeter. Ljubljana 1931, (VII) + 423 str.
5. Celica. Ljubljana 1932, 108 str.
6. Za prekmurskimi kolniki. Ljubljana 1934, 88 str.
7. Spiridon. Pravljica o požeruhu in skopuhu. Ljubljana 1937, 101 str.
8. Maske. Ljubljana 1940, 368 str.
9. Blodnje. Eseji. Ljubljana 1946, 150 + (II) str.
10. Šentpeter. Roman. (2. izdaja.) Ljubljana 1947, 340 str.
11. Lesena žlica. Roman iz časov fašistične okupacije. (Prvi del.) Ljubljana 1947, 384 str.
12. Maske. Ljubljana 1949, 384 str.
13. Gašper Osat. Ljubljana 1949, 156 str.
14. Lesena žlica. Roman iz časov fašistične okupacije. Drugi del. Ljubljana 1952, 410 + (II) str.
15. Stezice. Ljubljana 1952, 612 + (III) str. — Božidar Borko: Spremna beseda.
16. Aleš. Portret. Ljubljana 1953, 86 + (I) str.
17. Ljudje, mesta in kraji, kakor žive v spominu. Zagreb 1954, str. (III) + 145—168. — Poseben odtis iz 301. knjige Rada Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Odjel za suvremenu književnost knj. 1.
18. Balada o ulici v neenakih kiticah. Ljubljana 1956, 128 str.

19. Rodno mesto. Izbor novel. Ljubljana 1957, 220 + (III) str.
 — Mitja Mejak: Spremna beseda in opombe.
 20. Šentpeter. Roman. (:Tretja izdaja.): Ljubljana 1959, 426 + (III) str. (Izbrano delo 1.) — Ponatis: Prosveta, 1961.
 21. Maske. Novele. Ljubljana 1960, (I) + VII + (II) str. (Izbrano delo 2.)
 22. Izpovedi. Izbor esejev in potopisov. Ljubljana 1961, 512 + (III) str. (Izbrano delo 3.) — Mitja Mejak: Zapisek o esejistiki Juša Kozaka.

Prevod v slovenščino

Gunnar Gunnarsson, Ljudje na Borgu. Ljubljana 1934, 447 str.

Prevodi Kozakovih knjig

- Bílý modřín. (Létající anděl.) Ze slovinštiny přeložil Jan Karel Strakatý. Praha 1936, 189 str.
 Bílý modřín. (Létající anděl.) Ze slovinštiny přeložil Jan Karel Strakatý. (2. vydání.) V Praze 1938, 188 + (IV) str.
 Předměstí Svatého Petra. Roman. (Přeložil Jaroslav Závada.) (O Juš [Josefovi] Kozakovi Oton Berkopec.) Praha 1947, 308 str.
 *Zemlja. (Prevela sa slovenačkog Roksanda Njeguš.) Beograd 1951, 49 + (II) str.
 Maske. Novele. (Preveli Ladislav Žimbek, Hijacint Petris, Ćiro Čulić.) Zagreb 1952, 310 + (II) str.
 Aleš. Portret. Prevela Roksanda Njeguš. Beograd 1957, 108 str.
 Šentpeter. (Preveli sa slovenačkog Marijana Zander i Josip Zidar.) Beograd 1957, 352 + (I) str.
 Rodno mesto i druge pripovetke. (Izbor, prevod i pogovor Đuze Radovića.) Beograd 1957, 364 + (III) str. — Đuza Radović: O Jušu Kozaku.
 Raskazi. (Prevel Slavko Temkov.) Skopje 1960, 322 str.
 Przedmieście Świętego Piotra. Ze słoweńskiego tłumaczyła Halina Kalita. Warszawa 1961. 342 + (II) str.

2. Leposlovje, članki, ocene, poročila v revijah in zbornikih

- Pierot. Ljubljanski zvon 1913, str. 91—97.
 Teoretična paralela. Preporod 1913, št. 5, str. 4—5.
 Odgovor na vprašanja. Preporod 1913, št. 8, str. 7—8.
 Stara in nova zaveza. Preporod 1913, št. 8, str. 2—3; št. 10, str. 1—2.
 Narodne pripovedke. Preporod 1913, št. 8, str. 4—6; št. 9, str. 4—6; št. 10, str. 5—7; št. 10(1= 11), str. 7—9; št. 12, str. 12—13.
 Dostojevskij: Prelita kri vas bo rešila. Preporod 1913, št. 10, str. 5—4.
 Kako misli naš priprosti narod. Preporod 1913, št. 10, str. 8.
 Iz Bakuninovega evangelija. (Njegovi govori in pisma Slovanom.) Preporod 1913, št. 11, str. 10.
 Problem Slovenstva. (Ob koncu prvega letnika.) Preporod 1913, št. 12, str. 2—5.
 Vaze. (Indijska legenda.) Slovan 1913, str. 51—53.
 Jedan slovenski roman. (Dr. Alojz Kraigher: Kontrolor Škrobar. V Ljubljani 1914. Založil L. Schwentner.) Književne novosti 1914, str. 270—271.

Literarno pismo. Podlimbarski: Gospodin Franjo. (Izdala in založila Slovenska matica 1914, Ljubljana.) Književne novosti 1914, str. 347—348, 364—365.

Vinjeta. Slovan 1917, str. 161—162.

Zivljenje in smrt. Slovan 1917, str. 163—165.

Gostovanje članov Kraljevskega hrvatskega gledališča v dež. gledališču 2. in 3. avgusta. Slovan 1917, str. 194—195.

Kresna noč. Slovan 1917, str. 202—210.

Impresija gledaliških večerov. Slovan 1917, str. 253.

Dialog ob treh povestih. Slovan 1917, str. 247—249.

Vladislav Petković-Dis. Slovan 1917, str. 254.

Zemlja. Slovan 1917, str. 274—283.

J. Ribičič. Razvaline 1917, na korist goriškim beguncem založil Zdravko Kotnik. Slovan 1917, str. 326

Marin Bego: U očekivanju. (Roman. Hrvatski pripovjedači, izdaje i uređuje dr. Branko Vodnik, knjiga V.) Književni jug 1918, str. 160—161.

In če se zgodi... Ljubljanski zvon 1918, str. 36—37.

Padlemu drugu. Ljubljanski zvon 1918, str. 38—39.

Markí Groll. Ljubljanski zvon 1918, str. 430—435, 446—475, 568—576, 608—616, 737—747.

Kristan Ethin: Pertinčarjevo pomlajenje. Sanjska povest. Zabavna knjižnica XXV. zv. Izdala Slovenska matica. V Ljubljani 1914. Ljubljanski zvon 1918, str. 440.

Razori. Knezova knjižnica 22/1918, str. 1—38.

Naša drama v zrcalu dijaške predstave. Demokracija 1919, št. 1-3, str. 34—36.

Matija Gubec. Prvi maj 1919, str. 3—5. — Objavlja tudi Ameriški družinski koledar 1922, str. 74—76.

Ivan Zorec: Pomenki. Samozaložba. Ljubljana 1921. Ljubljanski zvon 1921, str. 248—249.

Rdeče lise. Ljubljanski zvon 1921, str. 663—672, 730—740. — Objavlja tudi Prosveta 1928, št. 224—225, 217—231.

Tehnica. Ljubljanski zvon 1922, str. 54—42, 72—83, 135—145, 200—211, 269—278, 332—343, 395—405.

Drama. Ljubljanski zvon 1922, str. 122—127, 378—382, 508—509.

Ivan Pregelj. O priliki njegovega dela »Plebanus Joannes«, izdala in založila Naša založba, Trst 1921. Ljubljanski zvon 1923, str. 182—185, 244—247.

Dot. Ljubljanski zvon 1923, str. 346—355, 422—433, 504—512, 552—561, 618—626.

Stanko Majcen. Za novi rod. Izdala in založila Naša založba. Trst 1922. Ljubljanski zvon 1923, str. 376.

France Bevk: Faraon. Trst 1922. Ljubljanski zvon 1923, str. 378.

Šentpeter. Ljubljanski zvon 1924, 1925, 1926.

Matija Malešič: Kruh, povest Slovenske krajine. Založila in izdala Družba sv. Mohorja, 1927. Ljubljanski zvon 1927, str. 629—630.

Hoja po zemlji. Razgled 1927, št. 2, str. 37—38.

Tuja žena. Ljubljanski zvon 1929, str. 23—32, 88—100, 144—152.

Pisatelju Milanu Puglju. Ljubljanski zvon 1929, str. 193—194.

Ilka Vašte-Burgerjeva: Umirajoče duše. Zgodovinski roman iz baročne Ljubljane. Ljubljana 1929. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Ljubljanski zvon 1929, str. 764—765.

Filmska karavana v Jul. Alpah. Vodnikova pratika 1929, str. 105—107.

- Leteči angel. Ljubljanski zvon 1930, str. 521—526, 582—596.
 Preporodovci 1912—1914. Napisal Ivan Janez Kolar. Založila tiskarna A. Slatnar. Kamnik 1930. Ljubljanski zvon 1930, str. 691—694.
 Prehodna doba. Ljubljanski zvon 1931, str. 1—5.
 Vojtra. (Odlomek iz knjige »Celica«.) Književnost 1932-1933, str. 10—16.
 Majska noč. Književnost 1932-1933, str. 221—225.
 Manom Multatulija. Književnost 1932-1933, str. 294—297.
 Dvajset dni v Evropi. Ljubljanski zvon 1932, str. 129—136, 217—222, 273—280.
 Maske. Očetova posmrtna. Ljubljanski zvon 1933, str. 705—707.
 Za prekmurskimi kolniki. Modra ptica 1933-1934, str. 65—72, 100—109, 156—145, 180—196.
 Dva razgleda. Planinski vestnik 1933, str. 367—368.
 Drobtine iz potopisa. Književnost 1934, str. 7—11.
 Pogovor s kritikom-etikom. Ljubljanski zvon 1934, str. 19—29.
 Dvojni obraz. Odlomek iz romana. Ljubljanski zvon 1934, str. 79—96.
 Mirko Javornik: Črni breg. Povest. Krekova knjižnica 1933. Izdala Delavska založba v Ljubljani, Ljubljanski zvon 1934, str. 116 do 118.
 Franciscus Kralj — anathema sit. Ljubljanski zvon 1934, str. 469 do 471.
 Maska. Muni. Ljubljanski zvon 1934, str. 481—495.
 Katoliški odgovor brez dobrega okusa. Ljubljanski zvon 1934, str. 604—605.
 Ivan Cankar. Književnost 1935, str. 1—6.
 Fragment iz eseja. »Svetovni nazor«. (Iz knjige: »Maske in novele«.) Književnost 1935, str. 277—278.
 Plenice. Ljubljanski zvon 1935, str. 234—244.
 Kronika. Ljubljanski zvon 1935, str. 304.
 Ob kalni Sotli. Ljubljanski zvon 1935, str. 353—359.
 P. Z. (= Prosvetna zveza) in nove smernice. Ljubljanski zvon 1935, str. 393—394.
 Opomin J. A. Glonarju. Ljubljanski zvon 1935, str. 516—517.
 Izpoved haifskega romarja. Ljubljanski zvon 1935, str. 518—520.
 42 let med črkami. Ljubljanski zvon 1935, str. 528.
 Izzvan odgovor. Ljubljanski zvon 1935, str. 597.
 Joka Žigon: »Veliko pismo slovenske duhovne združitve«. Izdala in založila Slovenska matica v Ljubljani 1935. Ljubljanski zvon 1935, str. 681—686.
 Kulturna avtarkija. Ljubljanski zvon 1935, str. 594—597.
 Ivan Cankar. (Profil ob šestnajstletnici.) Savremeni pogledi 1935, št. 3, str. 94.
 Načrt za uvodnik. Ljubljanski zvon 1936, str. 1—10.
 Neljuba pisma. Blodnje za neznanim. Ljubljanski zvon 1936, str. 210—223.
 Motivi in utrinki. Ljubljanski zvon 1936, stran 307—312, 510—512, 616.
 Maska. Georgesova to in onostranska. Ljubljanski zvon 1936, str. 443—454, 533—547. (Popravek str. 516.)
 Materialistično in idealistično pojmovanje sveta. Ljubljanski zvon 1936, platnice št. 11-12, str. 3.
 Nekaj minut s Puškinom. Ljubljanski zvon 1937, str. 1—5.
 Njegov testament. Ljubljanski zvon 1937, str. 201—202.
 Maska. Bohinjski pastoral. Ljubljanski zvon 1937, str. 203—223.

- Bohinjski zemljevid. Ljubljanski zvon 1957, str. 279—280.
- Non adorantes, sed militantes. Ljubljanski zvon 1957, str. 298 do 300.
- To pot res samo na rob. Ljubljanski zvon 1957, str. 585—586.
- Urednikove dogodivščine. Ljubljanski zvon 1957, platnice št. 11-12, str. 3.
- Župančičeva pesem. Ljubljanski zvon 1958, str. 1—6.
- Pred dejstvi. Ljubljanski zvon 1958, str. 97—98.
- Zimska fata morgana. Ljubljanski zvon 1958, str. 124—134.
- Slovanstvo. Ljubljanski zvon 1958, str. 197—199.
- Štampiljarji. Ljubljanski zvon 1958, str. 287—288.
- Resolucije o svobodi. Ljubljanski zvon 1958, str. 295—294.
- Maska. *Passer domesticus*. Ljubljanski zvon 1958, str. 515—518.
- Slodnjakov roman Neiztrohnjeno srce. Ljubljanski zvon 1958, str. 585.
- Odgovor o ocenah in založnikih. Ljubljanski zvon 1958, str. 585 do 587.
- Cemu pojasnilo? Ljubljanski zvon 1958, str. 487—488.
- Slovenske drobnarije. I. Okoli Cankarja. II. O denunciaciji. Ljubljanski zvon 1958, str. 488.
- Utrinki iz dnevnika. Spominu Ivana Cankarja dvajset let po njegovi smrti. Ljubljanski zvon 1958, str. 515—520.
- Dobrovoljci kladivarji Jugoslavije. Ljubljana 1956. Ljubljanski zvon 1958, str. 605—606.
- Ivan Cankar. (Profil ob dvajsetletnici.) Zora 1958, št. 3—4, str. 25—28.
- Mrličem ploskamo. Ljubljanski zvon 1959, str. 1—4.
- Gledališka garderoba. Ljubljanski zvon 1959, str. 110—114.
- V ateljeju. (Ob Jakopičevi sedemdesetletnici). Ljubljanski zvon 1959, str. 137—139.
- Koledar Cankarjeve družbe za leto 1959. Ljubljanski zvon 1959, str. 199—202.
- E pur si muove. Ljubljanski zvon 1959, str. 242—247.
- Zapiski o bežnih vtisih. Ljubljanski zvon 1959, str. 565—576.
- Kronika. Ljubljanski zvon 1959, str. 416.
- Maska. Plinska. Ljubljanski zvon 1959, str. 418—425.
- Iz odloženega romana. Ljubljanski zvon 1959, str. 546—556.
- Ob petdesetletnici Frana Albrechta. Ljubljanski zvon 1959, str. 621—622.
- Naši urbarji. Ljubljanski zvon 1940, str. 1—7.
- Pogovori na vasi. Ljubljanski zvon 1940, str. 158—146.
- Blodnje za Lepoto. Ljubljanski zvon 1940, str. 205—210. 332—344. 417—432. 557—571.
- Iz odloženega romana. Pri sestri Veroniki. Ljubljanski zvon 1940, str. 259—252.
- Slovenskemu izobražencu. Slovenski zbornik 1942 (1945), str. 4—8. (8—11).
- Slovenski kulturi. Slovenski zbornik 1942 (1945), str. 31—34. (25—38).
- Zopet stari svet, ali kaj? Slovenski zbornik 1942 (1945), str. 49—55. (56—60).
- Vprašam vas... Koledar Osvobodilne fronte 1946. str. 115—116.
- Osvobodilna vojna — vir nove tvornosti. Slovenski zbornik 1945, str. 15—26.
- Na Krasu. Slovenski zbornik 1945, str. 101.

- Mutasti so spregovorili. Slovenski zbornik 1945, str. 537—554.
 Tihe smrti. Slovenski zbornik 1945, str. 646—650.
 Pisatelj in znanstvenik o novem svetu. Novi svet 1946, str. 34—41.
 Kraška balada. Novi svet 1946, str. 221. — Objavlja tudi Ameriški družinski koledar 1947, str. 70.
 Obiskal sem neznanca. Maska. Novi svet 1946, str. 154—169. — Objavlja tudi Ameriški družinski koledar 1948, str. 166—208.
 Prvi maj. Novi svet 1946, str. 505—513.
 Na dnu. Novi svet 1946, str. 494. — Objavlja tudi Ameriški družinski koledar 1948, str. 126.
 Iz spominov na slikarja Ferda Vesela. Novi svet 1946, str. 579 do 589.
 Maršal Tito književnikom. Novi svet 1946, str. 775—781.
 Nekaj zapiskov ob zaključku leta. Novi svet 1946, str. 819—824.
 Za stotisoč duš ne bomo mešetarili. Primorska borba 1946, št. 27.
 Iz romana »Lesena žlica«. (Poglavje »Prvič v Šentpetrski.«) Novi svet 1947, str. 52—68.
 Od obtožbe v graditev. (Misli ob petletki). Novi svet 1947, str. 340—347.
 V noči med 15. in 16. septembrom 1947. Novi svet 1947, str. 459 do 461.
 Agrarna reforma. — Maska. Novi svet 1947, str. 501—531. — Objavlja tudi Ameriški družinski koledar 1949, str. 8—28.
 Semena oktobrske revolucije. Slika s pota. Novi svet 1947, str. 608—614.
 Politična funkcija Župančičevega dela. Novi svet 1948, str. 25—32.
 Pogovor o reviji Novi svet. Tovariš 1947, str. 403—404.
 Mojstru Juliju Betettu. Gledališki list Opera 1947-1948, str. 153 do 155.
 25 let. Gledališki list Drama 1948-1949, str. 122—124.
 Svečan dan naše drame. Gledališki list Drama 1948-1949, str. 162—165.
 Slavko Jan. Gledališki list Drama 1948-1949, str. 321—323.
 Govor upravnika tovariša Juša Kozaka ob tridesetletnici Drame. Gledališki list Drama 1948-1949, str. 346—349.
 Slovo od Župančiča. Gledališki list Opera 1948-1949, str. 149—154.
 Graditelji novega sveta. Koledar Slovenske Koroške 1949, str. 60—62.
 Ob tridesetletnici Dramskega gledališča. (Govorjeno 6. februarja 1949.) Novi svet 1949, str. 249—252.
 Zbrali smo se, da se poslovimo od Otona Župančiča... Novi svet 1949, str. 643—647.
 Dva odlomka iz maske »Gašper Osat«. Novi svet 1949, str. 836—855.
 Gostovanje naših gledališč. Slovensko narodno gledališče v Ljubljani. Gledališki list Opera 1949-1950, str. 1—2.
 Govor upravnika tovariša Juša Kozaka ob odkritju poprsja O. Župančiča v veži Drame dne 11. junija 1950. Gledališki list Drama 1950-1951, str. 26—27.
 Markov. (Poglavje iz drugega dela Lesene žlice.) Novi svet 1950, str. 2—8.
 Osmrtnice za Ivanom Levarjem. Kakor vedno — občutimo šele ob smrti... Novi svet 1950, str. 1057—1059.
 Spominu Ivana Levarja. Slovo upravnika SNG tovariša Juša Kozaka. Gledališki list Drama 1950-1951, str. 195—197.

Intermezzo von Bock. Odlomek iz Lesene žlice II. Novi svet 1951, str. 978—986.

Spominu Polonce Juvanove. Govor upravnika SNG tovariša Juša Kozaka. Gledališki list Drama 1951-1952, str. 131—132.

Spominu Fr. Lipaha. Govor upravnika SNG tovariša Juša Kozaka. Gledališki list Drama 1951-1952, str. 204—205.

Jubilantu Osipu Sestu. Gledališki list Opera 1951-1952, str. 105 do 107.

Delo in problemi našega gledališča. (Referat na odprtem partijskem sestanku v SNG dne 20. septembra 1952.) Gledališki list Opera 1952-1953, str. 1—7.

Iz eseja »Razmišljanje o umetnosti«. Naši razgledi 1952, št. 1, str. 26—27.

Slovo od Lipaha. Beseda ob krsti. Naši razgledi 1952, št. 6, str. 18. Komu zvoni? (Razmišljanja o umetnosti.) Novi svet 1952, str. 387—416.

Pravljica. (Iz knjige »Alešč«.) Naši razgledi 1953, št. 10 str. 13—14. Pohorski zapiski. Naši razgledi 1953, št. 20, str. 12—15.

Prvi maj. (Odlomek iz knjige »Alešč«.) Pionir 1952-1953, str. 263 do 265.

Balada »Petrice Kerempuha« in še nekaj utrinkov. Socialistična misel 1952-1953, str. 595—601.

Komemoracija za pok. Marijo Vero. Slovo upravnika SNG Juša Kozaka. Gledališki list Drama 1953-1954, str. 152—153.

Misli in zapiski po gostovanju Opere v Zagrebu. Gledališki list Opera 1953-1954, str. 213—216.

Pogovor z resnico. Naši razgledi 1954, št. 5, str. 12—13.

Izven bilance in za bilanco. Naši razgledi 1954, št. 24, str. 8.

Lučka. Pionir 1954-1955, str. 10—13.

S potovanja. Socialistična misel 1954, str. 454—457.

Predgovor. V: Andrej Hieng, Franček Bohanec, Lojze Krakar: *Novela, Ljubljana 1954*, str. 7—16.

Balada o ulici v neenakih kiticah. Naša sodobnost 1955, str. 961—981.

Spomini na »Preporod«. Naši razgledi 1955, št. 2, str. 31—32.

O gostih in o našem gledališču. Po gostovanju Burgtheatra in TNP in ob gostovanju naših gledališč v inozemstvu. Naši razgledi 1955, št. 8, str. 190—191.

Slovenska moderna. Naši razgledi 1955, str. 270—271.

Zapiski iz predala. Naši razgledi 1955, str. 602—605.

Spominska beseda trem velikim slovenskim igralcem. Gledališki list Drama 1955-1956, str. 206—209.

Srečanja na gozdni poti. Novela v dialogu. Naša sodobnost 1956, str. 962—985.

In memoriam Mirana Jarca. Govor ob odkritju spomenika v Novem mestu. Naši razgledi 1956, str. 250—251.

Zapiski iz predala. Naši razgledi 1956, str. 272—275, 584—586.

O gostih in o našem gledališču. (Milanski Piccolo teatro. Kitajsko klasično gledališče in moskovski MHAT v Ljubljani.) Naši razgledi 1956, str. 298.

Proza nekoliko praznega zatišja: Jubilej — Maska. Naša sodobnost 1957, str. 1067—1078.

Zapiski iz predala. Naši razgledi 1957, str. 308—311, 544—545.

Dragi tovariš dramaturg... Gledališki list Mestnega gledališča v Ljubljani 1958-1959, str. 5.

Humoreska o smolenem človeku. Koledar Prešernove družbe 1958, str. 33—40.

Zapiski iz predala. Nekaj misli o položaju sodobne slovenske proze. Naša sodobnost 1958, str. 652—656.

Zapiski iz predala. Boris Leonidovič Pasternak: Doktor Živago. Naši razgledi 1958, str. 366—368.

Kulturna sramota. (O slovenskem šolstvu na Koroškem.) Naši razgledi 1958, str. 445—446.

Betlehemsko dete. (Pravljlična maska.) Naši razgledi 1958, str. 586—589.

Tri srečanja. Gledališki list Drama 1959-1960, str. 61—66.

Ob deseti obletnici Župančičeve smrti. Naša sodobnost 1959, str. 577—581.

Slovo od starega Mercedesa. Naša sodobnost 1959, str. 877—898.

Pavel Golia. Beseda ob krsti. Naši razgledi 1959, str. 581.

Odmevi na Silbi. Naša sodobnost 1960, str. 481—502.

Slepčeva vrnitev. (Maska.) Naša sodobnost 1961, str. 405—420.

Juš Kozak je prispevke v časopisju in zbornikih večinoma podpisoval s celim imenom; redko je uporabljal šifro svojega imena J. K., Šak, šak, -ak ali psevdonim (Jélanov, Jakob Gržina, Kronist, Aleš Grozd); v Preporodu 1912-1913, v Slovenskem narodu 1914 in v Narodnem dnevniku pa je tudi nekaj njegovih anonimnih prispevkov.

BRATKO KREFT

Rojen 11. februarja 1905 v Mariboru. Književnik. Redni profesor za rusko književnost na univerzi v Ljubljani. Za rednega člana v razredu za umetnosti je bil izvoljen 22. decembra 1961.

Gimnazijo je obiskoval v Mariboru. Slavistiko (in dramaturgijo) je študiral na Dunaju in v Ljubljani, kjer je doktoriral. Dalj časa se je mudil na študijah v Avstriji, Italiji, Franciji in Češkoslovaški. Pred zadnjo vojno je bil režiser Narodnega gledališča v Ljubljani, a od novembra 1941 dalje zaradi političnega preganjanja ni izvrševal gledališkega poklica.

Po vojni je bil dramaturg in režiser Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. Urejal je »Knjižnico slovenskega gledališča«, »Gledališki list« in »Slovensko dramo«.

Kreft je začel pisati že kot gimnazijec in je prve socialne novele priobčeval v mariborskem »Socialistu«. V letih 1924 do 1926 je skupaj s Srečkom Kosovelom urejeval »Mladino«, a v letih 1932—1935 je izdajal in urejeval socialistično literarno revijo »Književnost«. Svoje novele in črtice s socialno vsebino je priobčeval v »Ljubljanskem zvonu« in drugod, ter ter jih leta 1950 zbral v knjigi »Povesti iz nekdanih dni«. V romanu »Človek mrtvaških lobanj« (1929) je naslikal dokumentarno podobo razmer na srednji šoli po prvi vojni in orisal svoj razvoj do marksizma.

Pisateljevo delo je zelo obširno in raznovrstno. Poleg pripovednih spisov je pisal potopise, eseje in razprave z vseh področij kulturnega življenja, gledališke kritike, dramaturške uvode in literarne profile. Spada med prve marksistične publiciste pri nas. Težišče Kreftovega literarnega dela je v dramatikii. Za Cankarjem je prvi, ki je s svojim štirimi dramami: »Celjski grofje« (1932), »Velika puntarija« (1937), »Kranjski komedijanti« (1946) in »Kreature« (1948) zares

osvojil občinstvo in uspešno prodril tudi na druge jugoslovanske odre. Sem moramo prišteti še njegovo dramaturško predelavo Jurčič-Levstikovega »Tugomerja« in »Balado o poročniku in Marjutki« (1960) po noveli sovjetskega pisatelja Borisa Lavrenjeva.

Kreftove drame pomenijo napredek v slovenski dramatiki. V njih je pisatelj z naprednega, sodobnega stališča, v luči marksistične ideologije dramatsko oblikoval zgodovinsko snov in opozoril na dialektična nasprotja v dogodkih. Kot teoretik in praktik v gledaliških vprašanjih je nam prinesel mnoge novosti in se je uveljavljal kot naš najboljši gledališki strokovnjak.

Prav tako obširno in pomembno je tudi njegovo esejistično delo. O tem priča že razprava »Puškin in Shakespeare« (1952) in knjigi esejev »Portreti« (1956) in »Poslanstvo gledališča« (1960).

Bibliografijo o delu Bratka Krefta do leta 1961 je objavil Jože Munda v knjigi: Bratko Kreft, Kalvarija za vasjo in druge povesti iz Prlekije (Pomurska založba, Murska Sobota 1961, str. 275—327).

UMRLI ČLANI

Rado Kušej, rojen 21. julija 1875, umrl 10. maja 1941. Dr. iur., redni profesor za cerkveno pravo na univerzi v Ljubljani; redni član pravnega razreda od 7. oktobra 1938. — Glej Letopis I, 185—190.

Metod Dolenc, rojen 19. decembra 1875, umrl 10. oktobra 1941. Dr. iur., redni profesor za kazensko pravo na univerzi v Ljubljani; redni član pravnega razreda od 7. oktobra leta 1938, načelnik tega razreda od 28. januarja 1939 do smrti; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, častni doktor univerze v Bratislavi. — Glej Letopis I, 139—197.

Gregor Krek, rojen 27. junija 1874, umrl 1. septembra 1942. Dr. iur., redni profesor rimskega in državnega prava na univerzi v Ljubljani; redni član pravnega razreda od 7. oktobra 1938; prvi glavni tajnik akademije od 28. januarja leta 1939 do 11. julija 1942; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. — Glej Letopis I, 201—238.

Alfonz Pavlin, rojen 14. septembra 1855, umrl 1. decembra 1942. Gimnazijski profesor v pokoju; strokovnjak za floristiko, fitogeografijo in botanično sistematiko; dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 241—257.

Ferdinand Seidl, rojen 10. marca 1856, umrl 1. decembra 1942. Realčni profesor v pokoju; strokovnjak za meteorologijo, klimatologijo, seizmologijo in geologijo; dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda od 16. maja 1940; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. — Glej Letopis I, 261—290.

Rihard Jakopič, rojen 12. aprila 1869, umrl 21. aprila leta 1943. Akademski slikar; redni član umetniškega razreda od 7. oktobra 1938. — Glej Letopis I, 41—45; II, 75—89.

Anton Breznik, rojen 26. junija 1881, umrl 26. marca leta 1944. Dr. phil., gimnazijski ravnatelj, jezikoslovec; dopisni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 157—160; II, 61—74.

Matiya Jama, rojen 4. januarja 1872, umrl 4. aprila leta 1947. Akademski slikar; redni član umetniškega razreda od 7. oktobra 1938. — Glej Letopis I, 47—49; II, 90—103.

Ivan Regen, rojen 9. decembra 1868, umrl 27. julija leta 1947. Dr. phil., gimnazijski profesor v pokoju; strokovnjak za živalsko fiziologijo in občo biologijo; dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 175—176; II, 104—105.

Milan Škerlj, rojen 4. septembra 1875, umrl 8. decembra 1947. Dr. iur., redni profesor za trgovinsko, menično in čekovno pravo na univerzi v Ljubljani; redni član pravnega razreda od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 127—130; II, 106 do 125.

Oton Župančič, rojen 23. januarja 1878, umrl 11. junija 1949. Književnik; redni član razreda za umetnosti od 7. oktobra 1938; častni doktor univerze v Ljubljani, odlikovan s častnim naslovom »ljudski umetnik« od Prezidija Ljudske skupščine LRS, redni član Srpske akademije nauka i umetnosti, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, School of Slavonic and East European Studies v Londonu. — Glej Letopis I, 151—153, 225—256.

France Kidrič, rojen 23. marca 1880, umrl 11. aprila leta 1950. Dr. phil., redni profesor za starejše slovanske in slovensko literaturo na univerzi v Ljubljani, višji znanstveni svetnik akademije; redni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 7. oktobra 1938; od 28. junija 1941 do 1. julija 1942 načelnik tega razreda; od 2. oktobra 1945 do smrti predsednik akademije; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Bolgarske akademije v Sofiji, Královske české společnosti nauk v Pragi, častni član Slavističnega društva v Ljubljani. — Glej Letopis I, 51*—61*; II, 34—44; III, 257—266; IV, 86—100.

Sergej Ivanovič Vavilov, rojen 24. marca 1891, umrl 25. januarja 1951. Prezident Akademije nauk SSSR v Moskvi; dopisni član razreda za matematične, prirodoslovne, medicinske in tehnične vede od 7. novembra 1947; član znanstvenih akademij v Beogradu, Zagrebu in Sofiji ter Indijske akademije znanosti.

Janko Šlebingler, rojen 19. oktobra 1876, umrl 3. februarja 1951. Dr. phil., upravnik Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani v pokoju, slovenski bibliograf; dopisni član razreda za zgodovinske in zemljepisne vede, filozofijo in filologijo od 21. decembra 1946. — Glej Letopis II, 54—58; IV, 101—124.

Matija Murko, rojen 10. februarja 1861, umrl 11. februarja 1952. Dr. phil., redni profesor za slovansko filologijo

na Karlovi univerzi v Pragi v pokoju; dopisni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 16. maja 1940; častni doktor univerze v Ljubljani in Karlove univerze v Pragi; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Srpske akademije nauka i umetnosti, Češke akademije znanosti in umetnosti v Pragi, Poljske akademije znanosti v Krakovu, Akademije nauk SSSR v Moskvi, School of Slavonic and East European Studies v Londonu. — Glej Letopis I, 172—174; V, 168—177.

Fran Ramovš, rojen 14. septembra 1890, umrl 16. septembra 1952. Dr. phil., redni profesor za fonetiko in zgodovino slovenskega jezika na univerzi v Ljubljani; redni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 7. okt. 1938; načelnik tega razreda od 28. januarja 1939 do 31. januarja 1940; glavni tajnik akademije od 11. julija 1942 do 19. maja 1950; predsednik akademije od 19. maja 1950 do smrti; upravnik Inštituta za slovenski jezik; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Srpske akademije nauka i umetnosti, Poljske akademije znanosti v Krakovu, Královske české společnosti nauk v Pragi, School of Slavonic and East European Studies v Londonu; član The modern Language Association of America (New York); častni član Slavističnega društva v Ljubljani. — Glej Letopis I, 105—110; V, 148—160.

Boris Kidrič, rojen 10. aprila 1912, umrl 11. aprila leta 1953. Predsednik Gospodarskega sveta FLRJ; redni član razreda za zgodovinske in družbene vede od 6. decembra 1949. — Glej Letopis III, 156—164; V, 161—167.

Lucien Tesnière, rojen 13. maja 1893, umrl 6. decembra 1954. Redni profesor za primerjalno jezikoslovje na univerzi v Montpellieru; dopisni član razreda za filološke in literarne vede od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 92—94; VII, 59—65.

Pavel Lunaček, rojen 31. januarja 1900, umrl 2. aprila leta 1955. Dr. med., redni profesor za ginekologijo in porodništvo, predstojnik Ginekološko-porodniške klinike na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani; redni član razreda za prirodoslovne in medicinske vede od 30. junija 1954. — Glej Letopis VI, 61—65; VII, 55—58.

Petar Skok, rojen 1. marca 1881, umrl 3. februarja leta 1956. Dr. phil., redni profesor za romansko filologijo na vseučilišču v Zagrebu v pokoju; dopisni član od 2. junija 1953; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, Romunske akademije znanosti v Bukarešti, Králov-

ske české společnosti nauk v Pragi in Académie des Sciences et Belles-Lettres v Toulousu. — Glej Letopis V, 89—91; VIII, 77—82.

Janko Polec, rojen 19. avgusta 1880, umrl 12. maja leta 1956. Dr. iur., redni profesor za narodno in primerjalno pravno zgodovino na univerzi v Ljubljani v pok.; redni član od 7. oktobra 1938; načelnik pravnega razreda od 23. februarja 1942 do 30. septembra 1949, predsednik Terminološke komisije pri akademiji. — Glej Letopis I, 97—101; VIII, 48—60.

Jože Plečnik, rojen 23. januarja 1872, umrl 7. januarja 1957. Redni profesor za arhitekturo na univerzi v Ljubljani, redni član od 7. oktobra 1938; častni doktor univerze v Ljubljani in tehniške visoke šole na Dunaju. — Glej Letopis I, 87—89; VIII, 61—76.

Rajko Nahtigal, rojen 14. aprila 1877, umrl 29. marca 1958. Dr. phil., redni profesor za slovansko filologijo in primerjalno gramatiko slovanskih jezikov v pokoju in častni predstojnik Slovanskega inštituta na univerzi v Ljubljani; redni član od 7. oktobra 1938, prvi predsednik akademije od 4. januarja 1939 do 27. junija 1942, načelnik razreda za zgodovinske in zemljepisne vede, filozofijo in filologijo od 2. oktobra 1945 do 30. septembra 1949; predsednik Znanstvenega društva za humanistične vede 1921—1939, predsednik Slavističnega društva 1935 in njegov častni član od 1937; dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu in Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu. — Glej Letopis I, 71—75; IX, 63—67.

Franc Ksav. Lukman, rojen 24. novembra 1880, umrl dne 12. junija 1958. Dr. theol., dr. phil., redni profesor za historično dogmatiko, za zgodovino starokrščanskega slovstva in za zgodnjo cerkveno zgodovino na Teološki fakulteti v Ljubljani v pokoju; dopisni član od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 168 do 169; IX, 78—81.

Andrija Štampar, rojen 1. septembra 1888, umrl dne 26. junija 1958. Dr. med., redni profesor za higieno in socialno medicino na vseučilišču v Zagrebu; dopisni član od 7. novembra 1947; predsednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu 1947—1958; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, častni član Ameriškega društva za narodno zdravje in Akademije za medicino v New Yorku. — Glej Letopis IX, 82—84.

Izidor Cankar, rojen 22. aprila 1886, umrl 22. septembra 1958. Dr. phil., redni profesor za zgodovino umetnosti

na univerzi v Ljubljani v pokoju, redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 67—73; IX, 68—77.

Kazimierz Nitsch, rojen 1. februarja 1874, umrl dne 26. septembra 1958. Profesor poljskega jezika na univerzi v Krakovu; dopisni član od 7. novembra 1947; dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, Akademije nauk SSSR v Moskvi in Bolgarske akademije znanosti v Sofiji. — Glej Letopis IX, 85—87.

Pavel Golia, rojen 10. aprila 1887, umrl 15. avgusta leta 1959. Književnik, upravnik Slovenskega narodnega gledališča v pokoju; redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 116—120; X, 34—39.

Aleksandar Belić, rojen 2. avgusta 1876, umrl 26. februarja 1960. Dr. phil., profesor za lingvistiko na univerzi v Beogradu v pokoju; dopisni član od 7. novembra 1947; predsednik Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu; dopisni član akademij znanosti v Zagrebu, Sofiji, Pragi (akademija in Královska česka společnost nauk), Varšavi, Moskvi, Kopenhagnu in Münchnu; častni doktor univerz v Pragi in Glasgowu, častni profesor univerze Lomonosova v Moskvi. — Glej Letopis XI, 36—38.

Anton Lajovic, rojen 19. decembra 1878, umrl 28. avgusta 1960. Komponist in muzikolog. Redni član od 16. maja leta 1940, tajnik razreda za umetnosti od 30. septembra 1949 dalje. — Glej Letopis I, 63—67 in XI, 34—35.

BOŽIDAR LAVRIČ

Bogdan Brecej

Dne 15. novembra 1961 je umrl redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, njen prvi podpredsednik in prvi načelnik medicinskega oddelka razreda za prirodoslovne in medicinske vede — dr. Božidar Lavrič. Z njegovo smrtjo se zaključuje še ne napisano poglavje zgodovine slovenske medicine, poglavje o nastanku in razvoju moderne slovenske kirurgije, ki jo je pokojni izpolnjeval s svojim življenjskim delom. Prof. Lavrič je umrl v 62. letu starosti, potem ko so vsi napori prav njegove kirurške stroke, da bi mu rešili življenje, ostali zaman. Z njegovo prerano smrtjo je slovenska medicina izgubila svojo osrednjo osebnost, slovenska in jugoslovanska kirurgija pa svojega najvidnejšega in najpomembnejšega predstavnika.

Božidar Lavrič je bil rojen 10. novembra 1899 v Novi vasi na Blokah, kjer je obiskoval ljudsko šolo in nato gimnazijo prva štiri leta v Šentvidu nad Ljubljano. V času prve svetovne vojne je gimnazijski študij nadaljeval v Ljubljani na II. državni gimnaziji, kjer je leta 1918 predčasno maturiral in odšel k vojakom. V vojski je ostal do konca vojne, t. j. do novembra leta 1918. Že na gimnaziji ga je močno zanimalo prirodoznanstvo in v 6. razredu je v njem dozorel sklep, da se bo posvetil medicinskemu študiju.

Ko se je v decembru 1918 vpisal na Medicinsko fakulteto v Zagrebu, je bil to le še formalen zaključek že prej sklenjene odločitve. V Zagrebu je ostal dva semestra in opravil izpite iz fizike, kemije in biologije. Nato se je vpisal na Medicinsko fakulteto v Parizu, kjer je leta 1921 opravil prvi rigoroz. Jeseni istega leta je prestopil na Medicinsko fakulteto v Pragi, kjer je dovršil medicinske študije in 22. marca 1924. leta promoviral za doktorja.

Po zakonu predpisani staž je odslužil v bolnišnicah v Mariboru in Celju. Leta 1925 je dobil mesto sekundarnega zdravnika Zakladne bolnišnice v Zagrebu in to na kirurškem oddelku, ki ga je vodil primarij dr. A. Gottlieb. Tu se je pričel skrbno in sistematično pripravljati, tu je dobil prve osnove kirurške stroke. Pri dr. Gottliebu so že tedaj razvijali laboratorijske preiskovalne metode in gojili klinično diagnostiko, kar je Lavriču pomenilo solidno pripravo za bodoči klinični študij. Operativna tehnika mu ni povzročala nikakih težav in v relativno kratkem času je prišel do samostojnega dela.

Leta 1925 je dobil štipendijo FAMEL preko Zbora liječnika v Zagrebu in bil tri mesece v Parizu na kliniki Salpêtriêre pri prof. Gossetu, v Hôpital Cochin pri prof. Delbetu in v Hôpital Ténon pri prof. Grégoiru. Tu se je izpopolnjeval v splošni kirurgiji, istočasno pa navezal stike s prof. Dévéjem v Rouenu, ki je proučeval vprašanje chinokokoze. Lavriča je vprašanje zanimalo že v Zagrebu, kjer je obdelal nekatere primere, ki so jih operirali na oddelku dr. Gottlieba in katere je pozneje objavil v Liječniškem vjesniku.

Ko je bil dr. Gottlieb za časa šestojanuarskega režima nasilno upokojen, so vsi njegovi asistenti podali ostavke in demonstrativno zapustili državno službo. Med njimi je bil tudi dr. Lavrič. Da bi se mogel preživljati in nadaljevati kirurško specializacijo, je leta 1930 prevzel službo sekundarija v bolnišnici v Šibeniku, kjer je bil šef kirurškega oddelka primarij dr. Passini. Šibenik je bil takrat center za študij ehinokokoze in dr. Passini je spričo obilne kazuistike na področju Dalmacije postal vodilni specialist v državi. Izdelal je bil svojo lastno operativno metodo, ki sta jo tedaj z Lavričem izpopolnila in objavila v »Spomen knjigi bolnice Šibenik« leta 1933.

Ko so se razmere uredile, se je vrnil v Zagreb in na povabilo prof. dr. Budisavljevića je prevzel mesto asistenta na njegovi kliniki. Tu se je poglobil v sistematičen študij in bil deležen prave klinične vzgoje. Vključen je bil v delo s študenti pri kliničnih vajah in pripravljaval prva samostojna predavanja, ki jih je imel v Liječniškem društvu. Iz te dobe datirajo prve klinične publikacije: »Slučaj parcijalne hondrodistrofije« in »Anestezija percaïnom«.

Ko je bilo razpisano mesto primarija v bolnišnici v Mariboru, se je prijavil dr. Lavrič in mesto tudi dobil. Februarja leta 1933 je nastopil novo službeno mesto in pričel z reorganizacijo kirurškega oddelka in kirurškega dela v njem. Še istega leta decembra meseca pa je bil poklican v Ljubljano, kjer je prevzel v Splošni bolnici vodstvo II. kirurškega oddelka.

Tako je stopil dr. Lavrič v ljubljanski medicinski svet, ki ga je sprejel v svojo sredo odprtih, vendar praznih rok, z edino perspektivo vodstva slabo opremljenega kirurškega oddelka. Razmere so bile tedaj take, da je ljubljanska medicinska fakulteta že 15. leto životarila s svojimi 4 semestri in bornimi inštituti — z eno samo častno izjemo — pod tujo streho in prav nič ni kazalo, da bi mladi kirurg mogel nadaljevati uspešno začeto delo, kaj šele misliti na morebitno habilitacijo na domačih tleh.

Boj za popolno medicinsko fakulteto je kljub vztrajnim naporom naprednih sil slovenskega zdravništva vse bolj za-

miral, izgubljal na svoji ostrini in privzemal manj nevarne, deklarativne oblike. Božidar Lavrič je prav kmalu spregledal slepo ulico, v katero so zašla plemenita stremjenja in ubral je drugo pot. Ni se priključil onim, ki so sestavljali peticije in resolucije, marveč je začel z načrtnim in sistematičnim delom tam, kjer so se odpirale realne perspektive in kjer je pričakoval iskreno pomoč. Kot predstojnik II. kirurškega oddelka je s peščico najožjih sodelavcev navezal stike s predstojnikom Anatomskega inštituta Janezom Plečnikom, ki mladega kirurga v njegovih načrtih ni le moralno podprl, marveč mu je v nadaljnjih letih postal najbližji svetovalec, pobudnik in mentor. Skupno sta kovala načrte in pripravljala tla za realizacijo kliničnega študija na slovenskih tleh. Ob pomoči predstavnika anatomije in patologije je Lavrič pričel graditi stavbo svoje stroke in tudi našel pobudo in oporo v svojih stremljenjih po znanstvenem in raziskovalnem delu.

Velikopotezna zasnova takšnega dela se je skeptikom v tistih časih zdela nerealna, pot, ki jo je ubral, pa marsikomu prepogumna, merodajnim faktorjem v takratnem zdravstvu pa neosnovana in celo zanesenjaška. Navzlic temu je prodorna sila Lavričevega ustvarjalnega duha nezadržno privlačevala doraščajočo generacijo mladih zdravnikov in medicincev, ki so v osebi novo izvoljenega docenta za topografsko anatomijo odkrili tovariškega svetovavca, vnetega in pristopnega učitelja ter strokovnega vzornika.

Kot kirurg je Lavrič kmalu zaslovel širom naše domovine. Na II. kongresu jugoslovanskega kirurškega društva leta 1937 v Ljubljani, katerega glavni pobudnik in glavni organizator je bil sam, je njegov referat zbudil pozornost ne le jugoslovanskih, marveč tudi številnih tujih kirurgov. Ta pomembni mejnik v razvoju slovenske kirurgije je bil izključna zasluga docenta Božidarja Lavriča. Prvič v zgodovini je predstavil slovensko kirurgijo forumu mednarodnih strokovnjakov, ki mu niso dali le priznanja, marveč tudi odprli vrata svojih klinik in inštitutov ter mu nudili dragoceno izmenjavo strokovnih in znanstvenih izkušenj.

Z izvolitvijo za rednega profesorja leta 1940 ni bilo nika-kega dvoma več, da je razvoj slovenske kirurgije v rokah človeka, ki ni le dostojen naslednik njenih maloštevilnih pionirjev od Kerna preko Šlajmerja do Derganca, ki ni le v stanju, da bi šel vštric z razvojem stroke ter zadostil nalogam in potrebam časa, marveč da je ta veja naše medicine dobila oblikovavca, ki jo bo s poglobljeno znanstveno metodiko, nadarjenostjo in naravno intuicijo prekvasil in preobrazil po lastnem

konceptu, jo bogatil z načrtnim raziskovalnim delom ter jo z dinamiko svojega temperamenta iztrgal iz provincialnih spon ter jo dvignil na evropsko raven.

Delo, ki je bilo opravljeno v komaj štiriletni dobi, je bilo obsežno in pomembno za ves nadaljnji razvoj slovenske kirurgije: ob starem kirurškem paviljonu je bila dokončana nova zgradba, v katero sta se vselili kirurška in interna klinika z njenimi kliničnimi laboratoriji. Ljubljanski medicinski fakulteti se je priznal V. in VI. semester in prvič v zgodovini slovenske medicine študentje vpisujejo klinične predmete na domači fakulteti. Poleg intenzivnega dela doma se je Lavrič v tej dobi udeleževal številnih inozemskih kongresov, na katerih je sodeloval s svojimi referati. Kmalu po Vseslovenskem zdravniškem kongresu v Sofiji, kjer je referiral o temi »zdravljenje pleuralnega empiema«, je postal član bolgarskega, za tem pa češkoslovaškega in nemškega kirurškega društva. Njegova dela iz te dobe so objavljena pretežno v Zdravniškem vestniku, Liječniškem vijesniku in kongresnih zbornikih, nekatera pa je objavil v inozemskih strokovnih revijah, kot n. pr. svoja opažanja o intrahepatalnih žolčnih kamnih (skupaj s T. Kobetovo) in raziskave na področju serumske terapije akutnega osteomielitisa in drugih stafilokoknih infekcij (skupaj z Linhartom — Gradec).

Druga svetovna vojna in okupacija sta široko in velikopotezno zasnovano delo iznenada prekinili. Prenehalo je delo na izgradnji klinike in fakultete in slovenska medicina se je priključila kulturnemu molku, ki ga je proglasila Osvobodilna fronta. Prof. Lavrič je globoko doumel zgodovinski trenutek in se od vsega začetka uvrstil med tiste napredno misleče slovenske inteligente, ki borbe proti okupatorju niso le v principu odobraval, marveč ki so se ji od prvega dne z vsemi svojimi silami priključili. Kirurška klinika je postala važen steber v organizaciji ilegalnega dela in priprav za bodočo partizansko saniteto. Pod njenim okriljem so se vršili prvi tečajji o osnovah vojne kirurgije za medicince, zbiral se je sanitetni material in zdravili so se prvi ranjeni partizani. Pri reševanju odgovornih in nevarnih nalog je Lavriča odlikovala trezna presoja ter mirno odločanje. Ohranjal je vedro razpoloženje in ga širil okrog sebe tudi takrat, ko je marsikomu zmanjkalo smisla za šalo in dovtip. Bil je vztrajen in dosleden optimist, tovariš med tovariši, do skrajnih mer požrtvovalen in brez pridržkov predan. Njegovo aktivno delovanje okupatorju ni ostalo prikrito in v začetku leta 1942 je bil pod težkimi obdolžitvami sodelovanja v OF, operiranja ranjenih partizanov in podobnega are-

tiran in postavljen pred vojaško sodišče. Jeseni istega leta je bil zaradi pomanjkanja dokazov sicer oproščen, vendar odpeljan v internacijo v Italijo. Iz internacije je januarja 1944 pobegnil v Rim, kjer je do junija živel ilegalno in nato uspel pobegniti na osvobojeno ozemlje ter se priključiti naši narodnoosvobodilni vojski.

S prebegom na zavezniško stran in vstopom v NOV pričnja za Lavriča novo obdobje, doba njegovega delovanja v Jugoslovanski ljudski armadi. Takoj po vstopu v NOV je prevzel vodstvo bolnišnice v Andriji, nato pa postal pomočnik načelnika sanitetnega oddelka v Bariju. Decembra leta 1944 je bil poklican v Beograd, kjer mu je bila poverjena dolžnost glavnega kirurga JLA. Postal je najožji sodelavec načelnika sanitetne uprave JLA, generala dr. Gojka Nikolića in njegov strokovni svetovalec v pripravah velikih ofenzivnih operacij za dokončno osvoboditev domovine. Z izredno energijo in organizacijsko sposobnostjo je Lavriču uspelo dovršiti priprave tik pred začetkom velike ofenzive v Sremu, pri kateri je aktivno sodeloval v vodstvu sanitete, prav tako pa tudi pri operativnem delu na najtežjih ranjencih. S fronto se je pomikal od Sida, Vinkovcev, Djakova in Pakraca do Zagreba, Trsta in končno Ljubljane. Naloge, ki jih je v zadnjih ofenzivah morala reševati naša vojna saniteta, so bile izredno težke. Tako je bilo na primer v Vinkovcih v 24 urah približno 3000 ranjencev, ki so ležali po šolah, hišah, lopah in tudi na prostem, ker ni bilo pod streho več dovolj prostora in je njihovo stanje bilo videti brezupno. Z največjo prisotnostjo duha je Lavrič vodil evakuacijo teh ranjencev, razporejal kirurške ekipe in na posameznih etapah evakuacije sam operiral najtežje primere. V treh dneh je s svojim požrtvovalnim delom in osebnim zgledom uspešno opravil svojo dolžnost.

Po končani vojni je prof. Lavrič še nadalje sodeloval v JLA in organiziral I. kongres vojaških zdravnikov v Beogradu. Na tem kongresu je imel tudi glavni referat o izkušnjah naše vojne kirurgije, kar je predstavljalo dragocen prispevek k poglavju o vojnokirurški doktrini. Tudi po odhodu iz vojske je vzdrževal v vsej povojni dobi tesne stike z vojno saniteto. Postal je član redakcijskega odbora revije Vojno-sanitetni pregled, ki jo je bogatil s svojimi prispevki že od 1. številke, ki je izšla še med vojno in nato ves čas njenega nadaljnjega izhajanja. Zlasti upoštevano pa je bilo njegovo sodelovanje pri enem izmed najbolj pomembnih del naše vojne medicine, pri učbeniku Ratna hirurgija. Pri tej je bil član redakcijskega kolegija ter avtor poglavja o poškodbah lobanje in možgan. Razen tega je

bil stalni član Komisije za medicinsko-znanstvena raziskovanja (KOMNIS) pri Sekretariatu narodne obrambe. Za njegovo delo se je JLA oddolžila prof. dr. Lavriču z najvišjimi odlikovanji in po besedah Gojka Nikolića so njegove zasluge za našo armado neprecenljive.

Avgusta 1945. leta je bila osnovana popolna Medicinska fakulteta v Ljubljani in prof. Lavrič je bil izvoljen za njenega prvega dekana. Drugič v življenju in z novimi silami, tokrat obogaten z ogromnimi organizacijskimi in strokovnimi izkušnjami iz vojne in pa s svetlimi perspektivami vsestranskega razvoja in napredka v osvobojeni domovini, se Lavrič loti dela, ki kljub medvojni prekinitvi predstavlja v vsakem pogledu organsko celoto.

Neposredne naloge, ki mu jih je nalagala novo sprejeta funkcija, so bile dvojne: organizacija nove fakultete, izpopolnjene z vsemi inštituti in klinikami, sestava učnih programov in načrtov, reševanje nešteti administrativnih, kadrovskih in materialnih vprašanj in pa reorganizacija kirurške klinike, ki jo je našel v težkem stanju. Njegova zamisel integracije kirurške službe s spajanjem posameznih kirurških specialnosti je zahtevala nove oblike notranje organizacije; skokovit napredek v času 2. svetovne vojne pa je bistveno spremenil prejšnje načine in metode dela tako v kliniki kot pri pouku in še posebej pri znanstveno-raziskovalnem delu. Na poziv Rockefellerjeve institucije je Lavrič leta 1947 obiskal Harwardsko medicinsko visoko šolo v Bostonu, Columbia univerzo v New Yorku in Johns' Hopkins univerzo v Baltimoru, kjer se je seznanil z najnovejšimi dognanji ameriške kirurgije, kjer je proučeval sisteme medicinskega študija na posameznih fakultetah, primerjal njihove učne načrte in programe ter poglobljeval spoznaval organizacijo eksperimentalnega dela v klinični kirurgiji. Po povratku v domovino je objavil svoje misli o organizaciji kirurške službe ter predloge v zvezi z načinom pouka na medicinskih fakultetah v dveh pomembnih člankih: Problemi organizacije naše kirurške službe in Medicinska nastava, staž i značaj medicinskog fakulteta u zdravstvenoj službi. Njegove zamisli so slonele na globokem poznanju trenutnih potreb in dejanskih možnosti naše ožje in širše domovine. Zato so tudi njegovi predlogi naleteli na polno razumevanje pri vodstvu naše zdravstvene službe, prav tako pa so bili tudi predmet najširših diskusij na zveznih ter interfakultetnih konferencah. Njegov oster kritični duh, povezan z dinamiko njegovega temperamenta, je premagoval številne ovire in težave po vojne dobe in v dolgotrajnih razpravah sta njegov veder opti-

mizem in neomajna vera v pravilnost postavljenih nalog pomirila duhove in v spornih vprašanjih dosegala soglasje.

Prof. Lavrič je postal prvi predsednik Saveza lekarskih društev Jugoslavije; leta 1949 je bil izvoljen za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti, leta 1950 pa za dopisnega člana Srpske akademije nauka. Leta 1955 je postal predsednik Jugoslovanskega kirurškega društva in še istega leta dopisni član »Association of Surgeons of Great Britain and Ireland« in »Société de Chirurgie de Lyon« ter zunanji član Académie de Chirurgie v Parizu, medtem ko je že takoj po vojni postal član Société Internationale de Chirurgie. Prav tako je postal član redakcijskega odbora vodilnih domačih in tujih strokovnih revij kot: Acta Medica Jugoslavica, Acta Chirurgica Jugoslavica, Excerpta Medica ter dopisni član »British Journal of Clinical Practice«. Aktivno se je udeležil številnih domačih in tujih kirurških kongresov, simpozijev in seminarjev in tako predaval leta 1951 v Parizu, leta 1954 v Leedsu, leta 1956 v Lyonu, leta 1957 v New Castlu, leta 1959 v Londonu in leta 1960 v Birminghamu. V letih 1957/58 je bil rektor ljubljanske univerze, v letih 1959/60 pa njen prorektor.

Navzlic mnogoterim in raznolikim funkcijam in obveznostim na strokovnem, političnem in družbenem področju Lavrič niti za trenutek ni odstopil od svojega osnovnega življenjskega cilja: prispevati k razvoju kirurške stroke na osnovi izkušenj in eksperimentalnega dela. Pod njegovim vodstvom so na kirurški kliniki vznikli novi oddelki in zagotovljeni so bili osnovni pogoji za razvoj moderne kirurgije: sodobna anestezija, služba transfuzije krvi, biokemični laboratoriji in oddelek za eksperimentalno kirurgijo. Njegova klinika je v nekaj letih postala primer moderne kirurške ustanove in je bila v naši državi med prvimi, ki je uvajala in izvajala najnovejše metode kirurškega zdravljenja, ustanova, v katero so prihajali na izpopolnjevanje kirurgi iz vse države. Na tem področju so Lavričevi povojni napori vsega občudovanja vredni. Pod njegovim vodstvom so se formirale in zaživele nove veje kirurgije: travmatologija, torakalna kirurgija, urologija, nevrokirurgija, plastična in reparatorna kirurgija ter kirurgija srca in ožilja. Bil je istočasno idejni pobudnik in dejanski začetnik vseh novih kirurških specialnosti, ki jih je zajel v svoj univerzalni koncept kirurgije in jih vodil tako dolgo, dokler niso dozoreli organizacijski in kadrovske pogoji za njihovo osamosvojitve.

Odras tega univerzalnega koncepta v kirurgiji je Lavričeva obsežna publicistična dejavnost, ki zajema domala vsa področja

kirurgije bodisi v obliki kritičnih analiz rezultatov klimečnega dela bodisi v obliki originalnih prispevkov k posameznim problemom ali metodam kirurškega zdravljenja. Med te je posebej uvrstiti njegova dela o kirurgiji pankreasa, o kirurški terapiji karcinoma, o kirurgiji pljučne tuberkuloze s posebnim pogledom na resekcijo pljuč, o kirurgiji perifernih krvnih žil, o rekonstrukciji arterialne cirkulacije, o problematiki travme in o kirurgiji srca. Med najbolj pomembne uspehe na področju kardiovaskularne kirurgije je uvrstiti prvo operacijo na odprtem srcu, ki jo je izvedel prof. Lavrič leta 1958 na kirurški kliniki v Ljubljani, ko je prvič v naši državi uporabil ekstrakorporealno cirkulacijo s pomočjo aparature, ki so jo konstruirali njegovi ožji sodelavci in ki jo je izdelala naša domača industrija. Za ta uspeh je njegova ekipa prejela Kidričevo nagrado.

Ime Božidarja Lavriča bo vedno ostalo zvezano ne le z razvojem moderne slovenske kirurgije, kateri je kot njen pobudnik in utemeljitelj vtisnil pečat svoje osebnosti, marveč prav tako z borbo za popolno medicinsko fakulteto v Ljubljani, kateri je posvetil od prvih začetkov dalje toliko nesebičnega truda, srčnosti in upornosti, borbo, ki jo je zmagovito zaključila šele osvoboditev. Besede, ki jih je izrekel v nagovoru ob priliki prve promocije na popolni medicinski fakulteti v Ljubljani leta 1946, ga razodevajo kot strokovnjaka in učitelja, ki je v polni meri doumel zgodovinski pomen tega dogodka, pa tudi kot človeka in svetovavca, ki je s toplimi in tovariškimi odnosi umel prikleniti nase doraščajočo generacijo zdravstvenih delavcev: »... Zavedajte se, da ste prvi, ki ste dovršili študije na domači fakulteti. Bodite ponosni na to, toda vedite istočasno, da se bo po vašem delu, razumevanju ljudskih potreb in vašem vzponu vrednotila naša medicinska fakulteta. Mi smo vam dali vse, kar premoremo in znamo — naj vam to služi v oporo v vašem nadaljnjem življenju.«

Bibliografija do leta 1956 je objavljena v knjigi Univerza v Ljubljani (1957), str. 337—358, oziroma do leta 1946 tudi v Letopisu SAZU, 3. knjiga (1950), str. 202. Dodati je:

Nekaj misli in pripomb k razvoju kirurgije danes. Zdravn. vestnik 26, 1957, 1—3.

A propos d'un cas de fistule artério-veineuse dans le poumon (skupaj s Košakom). Lyon Chirurgical 53, 1957.

The Trend of Modern Surgery in Yugoslavia (skupaj z Zdravičem). The British Journal of Clinical Practice, 1957.

Okluzija likvor fistula v fossi cranii anterior. Acta Chir. Jugosl. 5, 1958.

Reconstruction of Arterial Circulation. The British Journal of Surgery, vol. XLV, 1958, No. 194.

Neka naša zapažanja iz kirurgije krvnih žila. Liječnički vijesnik 1958, št. 11—12, 635—641.

Rezultati hirurškog lečenja plućne tuberkuloze s naročitim osvrtom na resekciju pluća (skupaj s sodelavci). »Tuberkuloza« 1959, št. 2, 147—165.

Kirurgija perifernega krvnega ožilja. Zdrav. vestnik 28, 1959, 385—386.

Pomen in vloga anestezije v kirurgiji. Pro Medico (izd. Lek) 2, št. 1, 1960, 1—3.

De re publica traumatologica. Vojno sanitetni pregled 17, 1960, 523—524.

EJNAR DYGGVE

Francè Stelè

Dne 6. avgusta 1961 je v Kopenhagnu nenadoma umrl danski arhitekt in svetovno znani arheolog Ejnar Dyggve, dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti v razredu za zgodovinske in družbene vede, izvoljen 17. oktobra 1958.

S pokojnikom je zgubila arheološka znanost enega najuglednejših predstavnikov, nova Jugoslavija pa iskrenega prijatelja. Z njegovim življenjem in delom smo slovensko javnost seznanili ob njegovi izvolitvi v SAZU v Letopisu SAZU IX, str. 47/8. Tam smo pokazali, kako je najprej uspešni, umetniško nadahnjeni arhitekt postal arheološki raziskovavec mednarodnega formata od leta 1922 dalje, ko mu je Rask-Österledfond z E. Weilbachom in J. Bröndstedom poveril nadaljevanje izkopavanj antične Salone pri Splitu. To delo, pri katerem se je prijateljsko povezal z R. Eggerjem, msgr. Fr. Bulićem in M. Abramićem, in katero je kasneje razširil na raziskovanje starohrvatskih in drugih antičnih spomenikov Dalmacije, ga je vezalo odslej za vse življenje. Na to problematiko se nanašajo najdragocenejše strani njegovega obsežnega arheološko-publicističnega dela v Recherches à Salone (Forschungen in Salona), ki se tičejo bazilike peterih mučencev pri Kapljuću, funkcionalnosti solinskega gledališča in antičnih mozaikov. Na solinskih študijah temelji pomembno delo History of Salonitan christianity, kjer je zavzel zelo opazeno stališče do nekaterih osrednjih problemov krščanske arheologije ob jadranski obali. Zadnji čas se je v zvezi z Dioklecijanovo palačo večkrat vračal na problem poznoantične palače, ko je tolmačil razvaline dvorca v Mogorilu v dolini Neretve, razvaline palače v Luki Polače na Mljetu in vile z ogelnimi rizaliti v Bilicah v severni Dalmaciji (Festschrift K. M. Swoboda zum 28. Januar 1959, XI. mednarodni kongres bizantologov v Münchnu 1958 in Laureae Fr. Stelè oblatae). Pod vplivom Dyggvejevih ugotovitev o reprezentančni funkcionalnosti kasnoantične in bizantinske cesarske palače so malo pred njegovo smrtjo izvršili v Splitu rekonstrukcijo peristila Dioklecijanove palače. V Makedoniji je Dyggve sodeloval pri raziskovanju in objavi (z B. Sario) gledališča v Stobih. Zelo pomembna so njegova raziskovanja antičnih spomenikov v Grčiji v Kalidonu in Lindosu na Rodu. Zadnje tiskano delo, ki ga je še doživel, je bilo leta 1960 Lindos III., Le sanctuaire d'Athana Lindia et l'architecture Lindienne.

Nas zanimata posebej dve deli, ki se nanašata na našo italijansko soseščino, na »Tempietto« v Čedadu in na posnetek Kristusovega groba v baziliki v Ogleju. Njegove ugotovitve glede stavbne zgodovine prvega pomenijo važen prispevek k rešitvi nastanka doslej časovno še neopredeljenih štukatur in ostankov stenskih slik. Za oglejsko rotundo pa uveljavlja mnenje, da gre za posnetek jeruzalemske cerkve Gospodovega vstajenja, kakor jo je postavil cesar Konstantin.

Pomemben je tudi njegov prispevek srednjeveški nordijski in slovanski arheologiji z religiozno kulturnimi ugotovitvami v Jellingu in revizijo problema mnogo diskutirane slovanske stavbe na otoku Rügen. Na povabilo SAZU je zavzel stališče tudi glede domnevnega slovanskega svetišča na Ptuj-skem gradu, kjer je idejo o svetišču odklonil; svoje mnenje je nameraval podrobneje utemeljiti prav z ugotovitvami iz danske in severnoslovanske arheologije.

Dyggve se je razvil v eno najvidnejših znanstvenih osebnosti v starokrščanski in zgodnesrednjeveški arheologiji prav iz študija dalmatinskih spomenikov. Njegova veličina pa se ni opirala samo na drzne domisleke temveč na eksaktno metodo arhitekturno risarskega dokumentiranja arheoloških najdb in rekonstrukcij, za katerih nazornost se je posluževal tudi sadrenih maket. Upoštevajoč vrednost točne arhitekturne risbe je visoko cenil Plečnika, čigar profile je študiral v Pragi in v Ljubljani. Značilno je v tej zvezi, da je v zadnjih letih pritegnil k sodelovanju tudi Plečnikovega učenca arh. M. Mušiča.

Svojo prijateljstvo do Jugoslavije je izpričal tudi s tem, da je obvladal srbohrvatski jezik in leta 1958 poklonil Splitu znanstveno gradivo, nanašajoče se na arheologijo Dalmacije.

Dyggve ni bil samo do skrajnosti dognana znanstvena osebnost velikega formata, marveč predvsem tudi plemenit človek, čigar prijateljstvo se je pobudno odražalo na vseh, ki so imeli srečo sodelovati ž njim ali ga spremljati na njegovih številnih študijskih potovanjih. Umrli je sredi dela, saj so ga v času njegove smrti pričakovali kot referenta o aktualnih problemih na mednarodnem kongresu umetnostnih zgodovinarjev v New Yorku in na mednarodnem bizantološkem kongresu v Ohridu. Kljub temu pa je svoje življenjsko delo v glavnem zaključil, tako da nam ga zapušča kot redko zaokroženo mnogostransko pobudno znanstveno dediščino.

Nekrologa: Tom. Marasović v Urbs 1959—60 (Split), str. 121—126 z bibliografijo del, ki se nanašajo na dalmatinsko arheologijo. — R. Egger, Almanach der Oesterreichischen Akademie der Wissenschaften, 111. letnik (1961), str. 382—392.

III

POROČILA O DELU AKADEMIJE

DELO AKADEMIJE V LETU 1961

Člani, funkcionarji in nameščenici akademije

V letu 1961 je akademija izgubila dva svojih članov, 6. avgusta je umrl dopisni član v sklopu prvega razreda danski arheolog in arhitekt dr. Ejnar DYGGVE, 15. novembra pa podpredsednik akademije, redni član v sklopu četrtega razreda profesor dr. Božidar LAVRIČ.

Skupščina, zbrana na dan 22. decembra, je izvolila nekatere nove redne in dopisne člane. Izvoljeni so bili: v prvem razredu za dopisna člana dr. Vojeslav MOLE, profesor univerze v Krakovu v pokoju in dr. Grga NOVAK, profesor univerze v Zagrebu v pokoju in predsednik Jugoslavske akademije znanosti i umjetnosti; v četrtem razredu: za rednega člana dr. Robert NEUBAUER, profesor na Medicinski fakulteti univerze v Ljubljani, za dopisne člane pa dr. Ilija DJURIČIĆ, profesor na Veterinarski fakulteti univerze v Beogradu in predsednik Srpske akademije nauka i umetnosti, dr. Janez MILČINSKI, profesor na Medicinski fakulteti univerze v Ljubljani in dr. Franc NOVAK, profesor na isti fakulteti; v petem razredu za redne člane književniki Ciril KOSMAČ, Juš KOZAK in dr. Bratko KREFT.

Akademija je štela ob koncu leta 1961 2 častna člana, 36 rednih članov in 24 dopisnih članov. Po razredih porazdeljeni so bili: v prvem razredu 8 rednih in 8 dopisnih članov, v drugem razredu 3 redni in 2 dopisna člana, v tretjem razredu 6 rednih in 2 dopisna člana, v četrtem razredu 8 rednih in 8 dopisnih članov, v petem razredu 11 rednih in 4 dopisni člani.

Skupščina, zbrana na dan 22. decembra, je po smrti podpredsednika dr. Božidarja Lavriča izvolila za podpredsednika dr. Antona Kuhlja, rednega člana v sklopu tretjega razreda.

Uslužbenecv in delavcev je imela akademija s svojimi inštituti po stanju z dne 31. decembra 1961 85. od teh 41 znanstvenega in strokovnega kadra, 11 bibliotekarjev, knjižničarjev in tehničnih sodelavcev, 14 upravnih, izvršilnih in pi-

sarniških uslužbencev, 17 pomožnih uslužbencev in delavcev ter 19 honorarnih uslužbencev s skrajšanim delovnim časom. Redno honoriranih zunanjih sodelavcev je bilo 18.

Inštituti

Število inštitutov se v letu 1961 ni spremenilo. Bilo jih je deset. Poleg inštitutov je omeniti še Terminološko komisijo s štirimi sekcijami. Z Inštitutom za geografijo je povezan Kartografski zavod, z Inštitutom za biologijo pa so povezani Odbor za urejevanje favne, flore in geje Slovenije, Speleobiološki laboratorij v Postojni in Marinobiološki laboratorij v Rovinju. Poleg inštitutov je omeniti še fotolaboratorij.

Trije inštituti, sedaj izven sklopa akademije, Kemijski inštitut Borisa Kidriča, Inštitut za elektriško gospodarstvo (sedaj Elektroinštitut, inštitut za elektriško gospodarstvo in elektroindustrijo) in Inštitut za turbinske stroje so z akademijo še nadalje tako povezani, da je ta poleg Izvršnega sveta LRS in univerze eden njihovih ustanoviteljev, člani akademije pa so konzulenti v teh inštitutih.

Novost v notranjem ustroju akademije so tako imenovani kabineti. Akademiki naj v okviru akademije imajo svoje delovno mesto; po pravilu naj jim bo dodeljen po en asistent in po ena upravna moč. Na ta način so bili doslej urejeni oziroma so v stadiju urejevanja kabineti za tri akademike.

Publikacije

Tudi v letu 1961 je bila ena prvenstvenih nalog akademije objava del njenih članov in drugih znanstvenih delavcev v tisku. Krediti za tisk in avtorske ter redakcijske honorarje so znesli v letu 1961 15,100.000 dinarjev (tisk 8,100.000 din, honorarji 7,000.000 din).

Če akademija v letu 1961 po uvidevnosti naših oblasti glede kritja stroškov za tisk ni imela večjih skrbi, ne moremo istega reči glede tehničnih možnosti natisa. Še se je morala akademija zatekati v tiskarne izven Ljubljane (Kranj, Koper, Zagreb), kajti zmogljivost ljubljanskih tiskarn ni mogla zadovoljiti vse potrebe.

Z letnico 1961 na naslovni strani je akademija objavila 12 del v skupnem obsegu okrog 164 tiskovnih pol, kar da okrog 2624 tiskanih strani. Rokopisov, ki so jih razredi oziroma jih je predsedstvo sprejelo v letu 1961 za natis je bilo:

5 samostojnih del, 10 razprav, 1 zvezek Arheološkega vestnika, 3 muzikalije in ena knjiga Letopisa.

Kot doslej je bila akademija tudi v letu 1961 v zelo živahni zamenjavi svojih objav za publikacije raznih tuzemskih in inozemskih ustanov. Približno polovica naklade akademjskih publikacij gre z zamenjavo v svet. Po številčnem stanju je bila ob koncu leta 1961 akademija v zamenjavi z 954 naslovi znanstvenih in drugih institucij v vseh delih sveta; od teh jih je v Jugoslaviji 164, v inozemstvu 790. Z zamenjavo se je v letu 1961 obogatila biblioteka za 4553, z nakupom za 3670 in z darili za 644 biblioteških enot. Znova gre poudariti veliko vrednost publikacij, po večini inozemskih, ki jih akademija pridobiva z zamenjavo. Uvrščene so ali v centralno biblioteko akademije, ali pa v biblioteke njenih inštitutov.

Celotni knjižni fond biblioteke akademije je štel ob koncu leta 1961 okrog 88.000 zvezkov. S tem številom se uvršča biblioteka akademije po svojem komaj 20-letnem obstanku med največje v Sloveniji.

Glavna težava biblioteke je pa še vedno: premajhni prostori, v katerih se stiskajo nameščenci in se stalno kopičijo knjige. Ni na primer tudi nobene čitalnice. Z zgradbo novega trakta na dvorišču, ki je v začetnem stadiju realizacije, bi bilo težko vprašanje prostorov za biblioteko rešeno.

Kongresi in študij v inozemstvu, predavanja in podobno

Akademija podpira po možnosti in s sredstvi, ki so ji na razpolago, delo in študij, predvsem svojih članov in sodelavcev doma in v inozemstvu, jih odreja kot delegate na razne kongrese, konference in podobno. Za pota v inozemstvo je akademija imela v letu 1961 na razpolago za 589.000 deviznih dinarjev neblagovnih deviz, kar je za 287.000 več kot v letu 1960.

S sredstvi, ki jih je dala v celoti ali delno na razpolago akademija, so se, navedeni po časovnem zaporedju udeležbe,

a) udeležili raznih kongresov, konferenc in podobnega v inozemstvu:

akademik Viktor Korošec (X. mednarodno asiriološko zborovanje v Parizu),

dr. Maks Wraber (mednarodno zborovanje vzhodnoalpskih fitosociologov v Brixnu),

akademik dr. Francè Stelè (XX. mednarodni kongres umetnostnih zgodovinarjev v New Yorku),

akademik dr. Ivan Grafenauer, dr. Niko Kuret in dr. Milko Matičetov (III. sestanek vzhodnoalpskih folkloristov — Alpes Orientales — v Disentisu),

dr. Ivan Gams in dr. Jože Bole (III. mednarodni speleološki kongres na Dunaju),

dr. ing. Mitja Brodar (simpozij za nomenklaturu paleolitskega orodja v Kölnu),

akademik dr. Milko Kos (glavna skupščina mednarodnega odbora za izdelavo repertorija srednjeveških virov v Rimu);

b) mudili zaradi študija v inozemstvu:

dr. Fran Bernik (ekscerpiranje avstrijskih časopisov za izdajo Levčeve korespondence, na Dunaju),

akademik dr. Milan Vidmar (študij elektrotehničnih problemov v Avstriji, Zah. Nemčiji in Švici),

akademik dr. Ivan Grafenauer (zapisovanje in proučevanje slovenskih dialektov na Koroškem),

dr. Emilijan Cevc (študij umetnostnozgodovinskih spomenikov in strokovne literature v Avstriji in Zah. Nemčiji),

Franc Leben (študij arheološkega gradiva in literature o krasu v Padovi),

dr. Valentin Logar (zapisovanje in proučevanje koroških dialektov),

Rajko Pavlovec (diskusija z vodilnim strokovnjakom za numulite na univerzi Bernoullianum v Baslu),

akademik Josip Vidmar (obisk kulturnih centrov v Italiji).

Dr. Milan Šiferer, znanstveni sodelavec Inštituta za geografijo, je prejel od nemške ustanove »Aleksander von Humboldt« v Bonnu 10-mesečno štipendijo za strokovno izpopolnjevanje v Geografskem inštitutu univerze v Würzburgu.

Akademijo so obiskali nekateri znanstveniki iz tujine in na njej tudi predavali:

prof. dr. Léopold Escande, Toulouse (27. 1., tema: Sodobna organizacija znanstvenega raziskovanja v Franciji po državnem načrtu),

prof. dr. Charles Hirschfeld, Bologna (9. 3., tema: Socialna struktura Amerike v historični perspektivi),

Sir John Cockcroft, Velika Britanija (16. 3., tema: Britanske izkušnje na področju nuklearne energije),

prof. dr. Angyal Endre, Debrecen (4. 4., tema: Pomen Matije Murka za proučevanje baroka v jugovzhodni Evropi),

prof. dr. Hans Bielfeldt, Berlin (10. 5., tema: Slovanski elementi v nemščini),

prof. dr. Otto Steinböck, Innsbruck (19. 5., tema: Diskusija o filogenezi nižjih evmetazoov na simpoziju v Kaliforniji),

prof. dr. W. Ankel, Giessen (27. 5., tema: Stanje biologije v svetu s stališča Nemčije),

prof. dr. Izidor Gersh, Chicago (6. 6., tema: Citokemija v elektronski mikroskopiji),

Hans Mandl, podžupan mesta Dunaja (5. 10., tema: O kulturni politiki Dunaja),

prof. dr. Zdeněk Fencel, Praga (10. 11., tema: Organizacija mikrobiološkega znanstveno-raziskovalnega dela v ČSR).

Od domačih znanstvenikov sta predavala:

prof. dr. M. Petruševski, Skopje (8. 12., tema: Aristotelova poetika v luči najnovejših raziskavanj),

akademik prof. dr. M. Šnuderl (15. 12., tema: Družbene osnove na novo ustavo).

Svet akademij FLRJ

Mesto nekdanjega Akademijskega sveta FLRJ je prevzel vlogo koordinacije dela med našimi akademijami — na drugačni podlagi sicer — Svet akademij FLRJ. Ta skrbi tudi za obči potek dela pri medakademijskih odborih. Medtem ko je bilo delo teh odborov zaradi pomanjkanja sredstev poprej le malo obsežno, se je v letu 1961 moglo razmahnuti, ko se je zanje, z dodelitvijo posebnih sredstev, zavzel Zvezni svet za znanstveno delo. Medakademijski odbori, ki jih je 14, so porazdeljeni med naše znanstvene akademije takó, da se mora za pravilno funkcioniranje posameznih brigati ena ali druga naših znanstvenih akademij. Slovenska akademija znanosti in umetnosti ima na ta način skrb za tri odbore: 1. odbor za arheološko karto Jugoslavije, 2. odbor za izdelavo karte rimskega imperija, 3. odbor za inventarizacijo favne in flore Jugoslavije. Za druge odbore skrbita akademiji v Beogradu in Zagrebu, ima pa naša v vsakem teh odborov svoje delegate oziroma svoje znanstvene delavce. Vodstvo dela v odborih za arheološko karto in za karto rimskega imperija je pri arheološki sekciji našega Inštituta za zgodovino, vodstvo dela v odboru za favno in floro Jugoslavije pa je pri našem Inštitutu za biologijo.

V Svetu akademij ima, kot ostale akademije znanosti, tudi naša akademija svoje zastopnike: so 5 redni in 2 namestnika.

Svet akademij FLRJ skrbi tudi za izdajanje Znanstvenega biltena, za pozivanje znanstvenikov iz inozemstva, za naše zastopstvo v Mednarodni uniji akademij in za razne znanstvene ter druge posle, ki mu jih sporazumno poverjajo naše akademije.

Finančna sredstva

V letu 1961 je imela Akademija iz republiškega proračuna na razpolago rednega kredita 127.510.000 din. Blagovnih deviz je prejela akademija iz republiške devizne kvote v tem letu 100.000 deviznih dinarjev, neblagovnih pa 589.000 deviznih dinarjev, skupaj 689.000 deviznih dinarjev.

Za investicije je v letu 1961 imela akademija na razpolago 4.000.000 din sredstev, odobrenih od sklada LRS za negospodarske investicije. Glavna dela, ki so bila opravljena oziroma se še opravljajo, so: gradbena in obnovitvena dela pri obeh hišah na Novem trgu, nekaj del pri poslopju Inštituta za raziskovanje krasa v Postojni in pri obeh počitniških domovih, pa oprema za nekatere inštitute in pisarne.

Za redno poslovanje je poleg tega prejela akademija v letu 1961 še naslednje dotacije in subvencije.

Dotacije:

a) Sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti — za etimološki slovar sloškega jezika	din	250.000
b) Sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti — za Slovenski biografski leksikon 1. obrok	din	2.000.000
c) Sklad Borisa Kidriča — Inštitutu za geologijo	din	570.000
č) Sklad Borisa Kidriča — Inštitutu za geografijo	din	834.000
d) Sklad Borisa Kidriča — Inštitutu za zgodovino, sekciji za občo in narodno zgodovino	din	650.000
e) Gozdni sklad LRS — Inštitutu za biologijo	din	99.000
f) Hidrometeorološki zavod LRS, Ljubljana — Inštitutu za raziskovanje krasa	din	35.000
g) Okrajni ljudski odbor Novo mesto — Inštitutu za raziskovanje krasa	din	70.000
h) Jugoslovanski komite za dialektološki atlas, Beograd — za dialektološko sekcijo Inštituta za slovenski jezik	din	50.000
i) Rudnik mrkog uglja, Miljevina — Inštitutu za raziskovanje krasa . .	din	127.000

Subvencije, knjižene na depozitnem računu:

a) od Zveznega fonda za znanstveno delo — za arheološko karto Jugoslavije	din 3,540.000
b) od istega fonda — za Tabula Imperii Romani	din 1,400.000
c) od istega fonda — za odbor za favno in floro Jugoslavije	din 8,000.000

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA

Interno delo. Inštitut je prejel iz Italije med zadnjo vojno iz Postojne odneseni jamski kataster in privatno strokovno Perkovo knjižnico, ki jo je nato akademija odkupila od dediča. Za dvajsetletnico ljudske vstaje proti okupatorju smo dopolnili razstavni material, ki se nanaša na sabotažno akcijo partizanov v Postojnski jami. Na željo občinskega ljudskega odbora v Cerknici smo brezplačno izdelali kopijo reliefa Cerkniskega jezera za lokalni muzej v bivši cerkvi v Zelšah. Razstavne zbirke si je ogledalo 2188 ljudi, med njimi množično italijanski geografi, ko so zborovali v Trstu. Ob tej priložnosti smo jih spremljali tudi po Postojnski jami in po Škocjanskih jamah. Razen njih so obiskali naš inštitut še biologi iz Francije in Nemčije, geologi iz Anglije in Nemčije, geografi iz Anglije, Avstrije, Finske in Švedske ter več vodilnih speleologov iz Francije, Madžarske in Nemčije. Obiskalo nas je tudi celotno znanstveno osebje podzemeljskega biospeleološkega laboratorija iz Moulisa v Pirenejih. Vsi ti obiskovavci so se zanimali za delo inštituta, za publikacije o krasu v naši državi in za naš klasični kras, kjer smo jih več dni vodili po terenu. Kataster kraških objektov je konec leta dosegel 5395 števil: obsega 2460 jam, 772 kraških voda in 161 kraških morfoloških objektov na površju. Redigirano je bilo gradivo za III. zvezek Acta carsologica, ki je pripravljen za tisk.

Terensko delo. V ekipah je inštitut raziskoval predvsem kraško hidrografijo in podzemlje v območju Škocjanskega podolja med Grosupljem in Raščico, ponikalno področje Teme nice in sosednjih voda pri Ponikvah ter kraški sektor med Karteljevim in Štražberkom, kjer je več kotlin s ponikalnicami. V ta namen nam je nakazal OLO Novo mesto 70.000 din in Hidrometeorološki zavod LRS 35.000 din. Po naročilu premogovnika v Miljevini v jugovzhodni Bosni je ekipa inštituta na njegove stroške raziskala vodno jamo Skakavac in izdelala dokumentirani elaborat o zajetju vode za potrebe miljevin skega vodovoda. Manjše speleološke raziskave smo opravili deloma sami, deloma v povezavi z jamarskimi ekipami v Divači, Idriji, Logatcu, Postojni in Sežani, okoli Divače, Grča-

revca, Logatca, Lomov pri Črnem vrhu nad Idrijo, v Pivški kotlini, pri Senožčah in v Tomaju. Z enim članom smo sodelovali tudi pri ekspediciji v Triglavsko brezno, ki jo je organiziralo Društvo za raziskovanje jam Slovenije.

Individualno študijsko delo in študijska potovanja. Višji znanstveni sodelavec dr. Roman Savnik je nadaljeval z zbiranjem gradiva za zgodovino Postojnske jame. Kot sourednik in sotrudnik je v okviru Društva za raziskovanje jam Slovenije zaključil delo pri jamoslovnem priročniku. Kot sourednik je v okviru Geografskega društva Slovenije pripravil za tisk Geografski zbornik Dolenjske. V delu ima geografsko študijo o Skočjanskem podolju na Dolenjskem in študijo o dosedanjem deležu dolenjskih domačinov pri raziskovanju on-dotnega kraškega podzemlja. Marca 1961 se je udeležil plenuma Speleološke zveze v Sarajevu, kjer so predvsem razpravljali o tretjem jugoslovanskem speleološkem kongresu, ki bo 1962 v LR Bosni in Hercegovini. V Novem mestu je imel dve javni speleološki predavanji.

Višji strokovni sodelavec Egon Pretner je v 31 enodnevnih ekskurzijah biološko raziskal 35 jam v Sloveniji, večinoma skupaj z asistentom Inštituta za biologijo SAZU dr. J. Boletom. Na željo Speleološkega društva Hrvatske je nabiral jamski biološki material v severni Liki in v Hrvatskem Primorju. Po planu Zveznega sveta za znanstveno delo v Beogradu se je udeležil ekskurzije biologov v Hercegovino, kjer so raziskali vrsto jam na Popovem, Nevesinjskem in Gackem polju. Nabrani biološki material je deloma prepariral in določal sam, deloma ga je izročil poedinim specialistom v obdelavo. Dela na reviziji rodov *Bathyscimus*, *Aphaobius* in *Anophthalmus*, kjer bo opisal več novih vrst in podvrst. Pripravlja seznam jam v Bosni, Hercegovini in na Hrvatskem, kolikor jih doslej navaja biološko slovnico ali pa jih sam osebno pozna. Udeležil se je III. mednarodnega speleološkega kongresa v Avstriji, kjer je referiral o dosedanjih koleopteroloških raziskavanjih v jamah Jugoslavije.

Strokovni sodelavec France Hribar je skupaj z zunanjim strokovnim sodelavcem Ivanom Michlerjem nadaljeval s proučevanjem podzemeljske Pivke. Sicer pa je največ delal za svojo disertacijo.

Tudi asistent France Leben se je v glavnem posvetil delu za svojo disertacijo. V ta namen je tudi potoval v Trst, Padova in Verono, kjer hranijo obilo arheološkega materiala iz naših jam in nam sicer tu nedostopne arheološke literature. Sodeloval je pri arheološki topografiji Slovenskih goric pod vodstvom

Pokrajinskega muzeja v Mariboru. Udeleževal se je arheoloških zaščitnih izkopavanj ogroženega dela Emone na bodočem Trgu revolucije, nakar je prevzel del tehničnega vodstva teh izkopavanj. Vodil je merjenja antičnih zapornih zidov od Reke do Železnih vrat pod Snežnikom in pri Grahovem v Baški grapi. V zvezi z delom za novo arheološko karto Slovenije je sestavil seznam vseh jamskih najdišč v Sloveniji z ustreznimi podatki in dosedanja literatura. Za tisk pripravlja obdelavo materiala dosedanjih arheoloških izkopavanj v Kevdercu na Lubniku in Lubniški jami.

Asistent Rado Gospodarič je začel s sistematskim študijem geoloških in speleoloških značilnosti Pisanega rova v Postojnski jami ter s podrobnim proučevanjem stratigrafije in tektonike na površini med Postojnsko kotlino in Planinskim poljem. Nadaljeval je z raziskovanjem kraške krpe pri Makolah v Halozah, izdelal načrt ondotne vodne jame Belojače, analiziral njene vode in vode sosednjih izvirov ter proučil zadobljenost prodnikov. V povezavi z Geološkim zavodom Slovenije je študiral tektonsko zgradbo Vipavske doline ter tu registriral naravne jame v breči. Nadaljeval je z raziskovanji Goriških Brd, kjer je ugotavljal strukturno zgradbo eocenskih in krednih kamenin. V povezavi z Geološkim zavodom Slovenije je prevzel strokovno vodstvo pri poskusih korozijskih vplivov padavin na razne kamenine v Sloveniji. Na stroške Društva za raziskovanje jam Slovenije se je udeležil III. mednarodnega speleološkega kongresa v Avstriji. Izdelal je elaborat o vodni jami Skakavac v Bosni, z asistentom Inštituta za geologijo SAZU R. Pavlovcem pa o geoloških razmerah v Vipavski dolini.

Zunanji znanstveni sodelavec dr. Valter Bohinec sodeluje pri mednarodni speleološki bibliografiji, ki izhaja na Dunaju, z Romanom Savnikom pa pri urejanju inštitutskih poročil *Acta carsologica* in časopisa *Naše jame*. Na III. mednarodnem speleološkem kongresu v Avstriji je referiral o Križni jami in bil tam glavni predstavnik jugoslovanskih udeležencev.

Seznam večjih prispevkov članov inštituta in njegovih sodelavcev

- V. Bohinec, Kako smo proslavili petdesetletnico Društva za raziskovanje jam Slovenije (1910—1960), *Naše jame* II, Ljubljana 1961.
- R. Gospodarič, Belojača, kraška jama v Halozah, prav tam.
- R. Gospodarič, Kraška krpa v Halozah, *Proteus* XXIV, 1961/1962.
- S. Grom, Jamsko rastlinstvo. *Naše jame* II, Ljubljana 1961.

B. Kiauta — F. Leben, Sistematski opis jam v okolici Škofje Loke, Loški razgledi VII, 1960.

F. Leben, Arheološka izkopavanja v Kevdercu in Lubniški jami, prav tam.

I. Michler — F. Hribar, Sistem Postojnskih jam, Proteus XXII, 1959/19960.

E. Pretner, Speleološka istraživanja u Crnoj Gori i spisak ovdašnjih pećina i jama, Drugi jugoslavenski speleološki kongres, Zagreb, 1961.

R. Savnik, Speleološki topografski znakovi i speleološka nomenklatura, prav tam.

R. Savnik, Hidrografsko zaledje Planinskega polja, Geografski vestnik XXXII, 1961.

R. Savnik, Prvi raziskovalci našega kraškega podzemlja, Naše jame II, Ljubljana 1961.

Delovni načrt za leto 1962

Ta obsega: celoten izpis dragocenega speleološkega in kraškega gradiva, ki ga vsebuje odkupljena Perkova knjižnica; aktivna udeležba na III. jugoslovanskem speleološkem kongresu v Bosni in Hercegovini; zaključek terenskih raziskav na področju Škocjanskega podolja in ponikalnega pasu Temenice pri Ponikvah na Dolenjskem; topografska registracija jam na Komenskem krasu na osnovi italijanskega katastra; organizacija in glavna pobuda za znanstveno monografijo o sistemu postojnskih jam.

INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO

Ob podpori Sklada Borisa Kidriča smo nadaljevali proučevanje sedimentov in njihove izrabe v Sloveniji. Naši sodelavci so to leto proučili ležišča proda v porečju Savinje med Ljubnim in Sotesko, ilovico in njeno izrabo na vzhodnem obrobju spodnje Savinjske doline ter na Ribniškem polju, kvartarne sedimente v celoti pa v Pomurju, v Dravinjskih gorica, v Dravski dolini med Libeličami in Radljami ter v povirju Savinje med Celjem in Zidanim mostom.

Raziskovanje glacialnega in periglacialnega preoblikovanja reliefa v kvartarni dobi smo dopolnili z novimi ugotovitvami s področja Trnovskega gozda in Pohorskega Podravja.

Z delom na terenu smo dopolnili ter že predali v tisk elaborata o geomorfološkem raziskovanju Voglajnske pokrajine z zgornjim Sotelskim ter Mirenske doline. Z njima smo izpolnili vrzeli v proučevanju subpanonskega obrobja Slovenije in zaledja Tržaškega zaliva. Na objavo v VII. knjigi Geografskega zbornika čakajo tudi v tem letu dokončane razprave o slepih dolinah v Sloveniji, o visokogorskih jezerih in monografiji Gomilskega ter Vrhnike.

Iz področja populacijske in naselbinske geografije smo v tem letu analizirali vzroke in posledice depopulacije v predelu samotnih kmetij na Solčavskem ter proučili kolonizacijo Slovencev po osvoboditvi v Vojvodini.

Kot prejšnja leta smo tudi to jesen proučili jesensko stanje na Triglavskem in Skutinem ledeniku. V okviru proučevanja elementarnih nezdod smo analizirali posledice neurja med Peco in Paškim Kozjakom ter pripravili rezultate za objavo.

Delovni načrt za leto 1962

Z namenom, da bi zaključili terenska raziskovanja kvartarnih sedimentov, ki jih že tretje leto opravljamo ob podpori Sklada Borisa Kidriča na ozemlju Pomurja, Podravja in Savinjskega, nameravamo v letu 1962 izpopolniti vrzeli ter proučiti ležišča proda na Dravskem in Ptujskem polju, izrabo ilovic v Dravinjskih gorica, kvartarne sedimente v celoti ter

njihovo izkoriščanje v porečju Drave med Radljami in Rušami, v Šaleški kotlini, v Halozah, ob desnih pritokih Savinje v Celjski kotlini ter preostali del porečja Hudinje ter Voglajne in Belo krajino. Po končanem terenskem delu nameravamo pripraviti prvo objavo poglobitvinih rezultatov proučevanja štajerske Slovenije.

Študij pleistocenskega glacialnega ter periglacialnega preoblikovanja bomo v letu 1962 nadaljevali na visokih dinarskih planotah in na Pohorskem Podravju; v Julijskih ter Kamniških Alpah pa bomo raziskovali stadialne morene ter recentne periglacialne procese.

Pri proučevanju dolenske Krke ugotovljene vzroke za odlaganje lehnjaka nameravamo preizkusiti na nekaterih drugih slovenskih oziroma jugoslovanskih vodah. Pri tem bomo evidentirali vsa nahajališča lehnjaka v Sloveniji.

Proučiti nameravamo strukturo agrarnih, gospodarsko zaostalih predelov v Gornji Savinjski dolini, v porečju Meže in na Bevškem s poglobitvinih ciljem analizirati posledice depopulacije. Proučili bomo nadalje poklicno strukturo nekaterih gospodarsko zaostalih krajev v luči dnevnega odhajanja na delo in doseljevanja tuje delovne sile v industrijsko razvite kraje. Pozornost bomo posvetili nekaterim historično geografsko pomembnim krajem ter njihovi preobrazbi v sedanjosti (Podkoren, Koprivna).

Tudi v letu 1962 bo v naši skrbi, da bomo izmerili jesensko stanje ledenikov pod Triglavom in Skuto in proučili geografske posledice morebitnih elementarnih nesreč.

KARTOGRAFSKI ZAVOD

Glavno delo Kartografskega zavoda v letu 1961 so bile elaboratne karte za Sklad Borisa Kidriča o raziskovanjih kvarternih sedimentov v Sloveniji po kartiranjih znanstvenih sodelavcev Inštituta za geografijo SAZU v letu 1960 ter izdelava osnovnega fonda topografskih matric za nadaljevanje tega dela v prihodnjih letih. Elaborat o ilovicah smo oddali v originalu, o produ pa v treh fototehnično razmnoženih izvodih.

Drugo večje delo je bila izdelava 14 kart za regionalno geografijo Novomeške kotline.

Izdelali in oddali smo v tisk tudi morfološke skice slepih dolin v Sloveniji. Planimetrično smo izračunali prostorske obsege teh dolin do prelivnih nivojev. Izpopolnili smo načrte naših gorskih jezer in jih dopolnili s skicami Križkih jezer. Pripravili in oddali smo v tisk celoten opus kart in fotografij za Geografski zbornik VII.

Pričeli smo z izdelavo kart za splošno geografijo Slovenije. V ta namen smo si fotografsko priredili za delo osnovne karte Slovenije v merilih 1 : 400.000, 1 : 500.000 in 1 : 600.000. Izdelali smo tudi upravno karto Slovenije 1 : 200.000 po stanju 31. marca leta 1961.

V merilu 1 : 50.000 je bila izdelana karta nivojev Voglajnske pokrajine in zgornjega Sotelskega.

V fotolaboratoriju smo izdelali 500 slik po posnetkih na terenu ter 275 velikih povečav, 500 raznih reprodukcij in 280 diapozitivov. Fotolaboratorij smo boljše opremili, vendar imamo čedalje večje težave zaradi premajhnega prostora.

Delovni načrt za leto 1962

Za sklad Borisa Kidriča bomo izdelali kartografski elaborat o kvartarnih sedimentih po raziskovanjih Inštituta za geografijo v letu 1961. Izvršili bomo skladno izdelanih topografskih matric in popravili nomenklaturu na njih.

Nadaljevali bomo delo za splošno geografijo Slovenije. V merilu 1 : 250.000 bomo izdelali morfološko karto Gornje

Savinjske doline. Dalje so v programu karte o periglacialnem preoblikovanju visokih Dinarskih planot, o kvartarnem preoblikovanju na Pohorskem Podravju, o stadialnih morenah v Julijskih in Kamniških Alpah, skice o lehnjaku v slovenskih vodah in o ledenikih na Triglavu in Skuti. Fotografsko bomo zasledovali urbanistične spremembe na mestnem teritoriju Ljubljane, kakor smo to delali že doslej.

INŠTITUT ZA GEOLOGIJO

Inštitut za geologijo je v letu 1961 prevzel v obdelavo témo »Geološke razmere v Goriških Brdih s posebnim ozirom na gospodarske perspektive«. To delo je v glavnem finansiral Sklad Borisa Kidriča. Poleg članov inštituta sodelujejo pri preiskavah strokovnjaki iz različnih ustanov in podjetij. Delo bo končano do pomladi leta 1962. Poleg geološke karte bodo izdelane številne petrografske, paleontološke, kemične in hidrološke analize. Podani bodo podatki o možnosti razvoja operske industrije, o izkoriščanju cementnih laporjev, o izboljšavi sadjarstva in vinogradništva, o rekonstrukciji ali graditvi cest in železnice.

Nadaljevala se je obdelava pleistocenske favne iz Risovače. Med doslej ugotovljeno favno so zastopane take vrste, ki so značilne predvsem za mlajši pleistocen, to je riško-würmski interglacial in würmski glacial. Vse vrste so bolj ali manj evritermne. Manjkajo izrazito toplodobni in mrzlobodni tipi, ki bi dopuščali podrobnejšo datacijo. Pričakovati je, da bo z določitvijo nadaljnjih vrst možnejša natančnejša kronološka opredelitev. Močno prevladovanje jamskega medveda in še nekateri drugi znaki kažejo, da je favna iz Risovače podobna drugim doslej znanim mladopleistocenskim iz naših paleolit-
skih najdišč.

Za tisk je bila pripravljena razprava o mehkužcih iz jezerske krede na Ljubljanskem barju. Opisanih je 23 vrst. Izmerjene so variacijske širine posameznih vrst, poleg tega pa narejene številne primerjave z recentnimi oblikami. Po teh opazovanjih je bilo delno mogoče sklepati na značaj zadnjega jezera na Barju.

Asistent Rajko Pavlovec je vodil geološko kartiranje vzhodnega dela Vipavske doline. To delo je bilo izvedeno v gospodarske namene. Poleg geološkega zemljevida je bila izdelana še strukturna karta paleogenskih plasti. Pri tem delu kakor tudi pri proučevanju staroterциarnih plasti drugod v Sloveniji je bil ugotovljen naslednji profil: liburnijske plasti — operkulinski apnenci (spodnji ilerdij) — alveolinsko-numu-

litni apnenci (srednji in morda še zgornji ilderij) — fliš (cuisij in lutecij). Zanimivo je zlasti dejstvo, da je fliš v Istri ali Dalmaciji mlajši od fliša v Sloveniji. Predhodno poročilo o teh rezultatih je pripravljeno za tisk, medtem ko bo obširnejša razprava končana v letu 1962.

Strokovni sodelavec Dragica Kerčmar-Turnškova je sodelovala pri kartiranju za novo geološko karto Slovenije. To delo vsako leto organizira Geološki zavod v Ljubljani. Obdelala je ozemlje med Grosupljem, Velikimi Laščami, Dobropoljem in Višnjo goro. Ugotovila je celoten profil triadnih, jurskih in deloma spodnjekrednih plasti. Posebno pozornost je posvečala plastem z algami, ki se pojavljajo v kasijanskem apnencu in glavnem dolomitu. Zelo pogostne so v zgornjejurskih in spodnjekrednih plasteh, kjer poleg alg najdemo še tintinine in foraminifere. Omenjena mikroflora in mikrofavna je omogočila precej natančno stratigrafsko razčlenitev skladov. V spodnjemalmskih oolitnih apnencih je bila najdena ponekod izredno bogata hidrozojska favna, ki jo v inštitutu nameravamo podrobno obdelati. V laboratoriju je bilo v ta namen izdelanih že precej obrusov in orientiranih zbruskov. Kot rezultat dosedanjega proučevanja jurskih skladov sta pripravljena za tisk dva članka: »Prve najdbe zgornjejurskih apnenih alg v Sloveniji« in »Kratek pregled geološke zgradbe okolice Turjaka«.

Asistent Rajko Pavlovec je dobil za mesec september 1961 štipendijo univerze na Dunaju, kjer je proučeval paleogensko favno, predvsem numulite in asiline. V decembru 1961 pa je odpotoval na 14-dnevno študijsko potovanje v Basel, kjer je pri prof. dr. Hansu Schaubu, direktorju prirodoslovnega muzeja, pregledal izredno bogato zbirko numulitov in asilin ter težko dostopno literaturo. Prof. Schaub mu je podaril precej komparativnega materiala, ki mu bo pri nadaljnjem raziskovanju zelo dobrodošel. Na poti skozi Nemčijo in Italijo se je ustavil še v nekaterih drugih inštitutih in muzejih, kjer si je ogledal zbirke in navezal stike z raznimi strokovnjaki.

V oktobru je obiskal inštitut prof. A. Papp z dunajske univerze. Z asistentom R. Pavlovcem je napravil večdnevno ekskurzijo v Goriška Brda, kjer se je posebno zanimal za razvoj fliša.

Kristali sanidina iz Zletova so bili rentgensko preiskani. Takšne analize omogočajo primerjavo struktur sanidinov iz drugih jugoslovanskih in tujih nahajališč.

Delovni načrt za leto 1962

1. Nadaljevanje proučevanja numulitov in asilin v Sloveniji in deloma v drugih krajih države.
2. Proučevanje nastanka fliša (predlog Sveta za znanost LRS za sodelovanje s poljskimi geologi).
3. Vrtanje na Ljubljanskem barju do podlage (téma je bila predložena Skladu Borisa Kidriča).
4. Paleontološka obdelava hidrozojske favne zahodnega dela Dolenjske.
5. Nadaljnja obdelava pleistocenske favne iz Risovače.

INŠTITUT ZA BIOLOGIJO

I. Splošno stanje

Spekter znanstveno raziskovalnega dela v Inštitutu za biologijo se je sedaj znatno razširil; prvič s tem, da so sodelavci inštituta prevzeli ob sodelovanju biologov iz drugih zavodov vodstvo medakademijskega odbora za floro in favno Jugoslavije, o čemer poročamo v oddelku o dejavnosti našega Odbora za urejevanje favne, flore in geje Slovenije, in drugič s prevzemom tistega dela nalog in teme za izdelavo vegetacijske karte Jugoslavije, ki se nanaša na LRS. S temi deli je inštitut v znatni meri obremenjen.

Razen tega je inštitut udeležen pri temi zveznega značaja, ki se nanaša na raziskovanje našega krasa, medtem ko je vodstvo te teme prevzel novoosnovani osrednji Biološki inštitut pri naši univerzi. Tudi pri temi »raziskovanje podzemске favne« je predvideno sodelovanje našega inštituta.

Znanstveno raziskovalno, strokovno in publicistično delo inštituta je potekalo v normalnem okviru.

V področje splošne zoologije in filogenetike sodijo obsežna dela upravnika inštituta: 1. o »Problemu drobnosti in velikanstva v živalstvu«, ki je bilo medtem že objavljeno v VI. knjigi Razprav IV. razreda SAZU. 2. Že končana in v tisku se nahajajoča knjiga o filogeniji evmetazojev, ki jo je v angleščino prevedel docent dr. Janez Stanonik; tudi slovenska verzija te knjige je že pripravljena in bo najbrž izšla v letu 1962. 3. Študija o filogenetskem pomenu neopiline, ki se tiska v Skopju v spomenici na čast umrlemu zaslužnemu jugoslovanskemu zoologu dr. Stanku Karamanu.

Za II. kongres biologov Jugoslavije v Beogradu, ki je prvotno bil določen za jesen 1961, so trije sodelavci inštituta (M. Wraber, J. Bole in J. Carnelutti) pripravili referate. Kasneje je bil ta kongres preložen na začetek leta 1962.

Vodja inštituta je sprejel pobudo prof. Johna U. Corlissa (University of Illinois), da obdela družino Folliculinidae za veliko ekipno delo o ciliatih celega sveta.

Na novo smo dobili okrog 700 zvezkov periodik in okrog 200 knjig iz zamene ali nakupa. Kupili smo kot dopolnilo foto-grafske opreme širokokotni objektiv.

Na mesto prof. dr. Albina Seliškarja je bil v znanstveni svet inštituta izvoljen akademik prof. dr. Alija Košir.

II. Terensko delo

Terenskega dela je bilo opravljenega zelo veliko. Vodja inštituta je enako kakor že več let na Bledu po načrtu zbral in zbral bogat entomološki material, ki bo, ko bo popolnoma obdelan, nudil koristne podatke o sezonskih in letnih spremembah entomofavne. Znanstveni svetnik dr. M. Wraber je prebil na pogostoma zelo napornih ekskurzijah 77 dni na terenu. Predmet proučevanja je bila v glavnem gozdna vegetacija v fitosociološki sestavi, ekologiji, razvojni dinamiki ter melioracijski in proizvodni problematiki, v manjši meri tudi grmiščna in visokogorska vegetacija, dalje biološki problemi razmejitve med gozdnimi in pašniškimi površinami itd. Največji del teh raziskovanj na terenih je bil opravljen na prošnjo in na stroške raznih gozdarskih organov, ki se stalno in v naraščajoči meri obračajo na naš inštitut za znanstveno pomoč pri biološkoekološki in fitocenološki problematiki gozdne vegetacije, tako da je njihovim prošnjam mogoče ustreči le v omejenem obsegu.

Naši sodelavci zoologi so v povezavi z E. Pretnerjem iz Inštituta za raziskovanje krasa SAZU in nekaterimi tovariši iz Biološkega inštituta univerze organizirali in uspešno končali večjo raziskovalno ekskurzijo v južno Hercegovino in Dalmacijo in so (zlasti dr. J. Bole) preiskali 25 jam. Poleg tega je dr. J. Bole opravil še 41 manjših ekskurzij v Sloveniji in obiskal 34 jam, v glavnem ob proučevanju malakofavne. Veliko število ekskurzij z namenom na terenu proučevati našo entomofavno ter zlasti ekološke razmere anofelizma v Slovenskem Primorju ter favno Triglavskega narodnega parka je opravil Jan Carnelutti, ki je tudi pomagal urejevati zapuščino biospeleološke literature iz biblioteke pokojnega Perka, sedaj v posesti Inštituta za raziskovanje krasa v Postojni.

III. Laboratorijsko delo

Kot poprej je bilo tudi v letu 1961 v laboratoriju opravljeno veliko delo predvsem pri sortiranju, prepariranju in konserviranju ter določanju bogatega rastlinskega in žival-

skega materiala, nabranega na ekskurzijah, pa tudi za druge ustanove, ki so se na nas obračale. Dr. J. Bole je kot izvrsten risar izdelal ves ilustrativni material za knjigo vodje inštituta, poleg risb za lastne publikacije, pa tudi za nekatere zunanje sodelavce. Nadaljujemo z rejo zlasti različnih jamskih živali (n. pr. kongerij) ob spremljajočem študiju njihove ekologije in biologije. J. Carnelutti je gojil različne škodljive žuželke, zlasti komarje, v zvezi z akcijo za asanacijo Slovenskega Primorja. Dr. J. Bole je pomagal urejevati malakološko zbirko Narodnega muzeja v Ljubljani.

IV. Kongresi in posveti

Dr. J. Bole se je aktivno udeležil III. mednarodnega speleološkega kongresa na Dunaju v jeseni leta 1961 in pri tej priložnosti imel referat: »Über Biologie und Zoogeographie der unterirdischen Schnecken des Westbalkans«. Dr. M. Wraber se je udeležil gozdarskega študijskega zborovanja, ki ga je priredila »Arbeitsgemeinschaft für forstliche Vegetationskunde« v Stralsundu, združenega z večdnevni ekskurzijami, in pa 2. zborovanja vzhodnoalpskih in dinarskih fitosociologov v Brixnu (Bressanone) ter je imel tamkaj referat »Das Luzulosilvaticae — Picetum Wraber, eine Fichtenwaldgesellschaft aus den slowenischen Ostalpen«; en dan je dr. Wraber vodil zborovanje. Kot član zvezne komisije za fitosociološko proučevanje in kartiranje vegetacije je dr. M. Wraber sodeloval pri posvetovanjih v Zagrebu in Beogradu.

V. Bivanje v inozemstvu

Dr. M. Wraber je bil v inozemstvu dvakrat, in sicer v Vzhodni Nemčiji in Italiji ob že omenjenih zborovanjih in le-tem priključenih ekskurzijah in obiskih številnih znanstvenih centrov. Dr. J. Bole je bil v Avstriji v zvezi s III. mednarodnim speleološkim kongresom (Dunaj — Obertraun).

VI. Sodelovanje z drugimi znanstvenimi ustanovami

Kakor doslej je bilo sodelovanje sodelavcev inštituta z drugimi sorodnimi ustanovami doma in v tujini tudi v letu 1961 zelo obilno in različno. Razširili in poglobili smo stike naših sodelavcev z znanstveniki in ustanovami zunaj po svetu in doma. Posebno tesno je bilo sodelovanje z Inštitutom za raz-

iskovanje krasa v Postojni preko biologa-entomologa E. Pretnerja, z Društvom za raziskovanje krasa v Ljubljani, Prirodoslovnim muzejem v Ljubljani in Biološkim inštitutom univerze v Ljubljani ter z gozdarskimi ustanovami, zdravstvenimi ustanovami v Kopru, Farmaceutskim društvom (kjer je imel J. Carnelutti dve predavanji), Geološkim inštitutom SAZU, Zavodom za meteorologijo LRS itd. Dr. M. Wraber je postal član štirih inozemskih znanstvenih organizacij.

VII. Obiski in gostovanja

Dr. M. Wraber je bival v Vzhodni Nemčiji kot gost »Deutsche Akademie der Landwirtschaftswissenschaften zu Berlin«, v Berlin — Dahlemu pa je bil gost prof. dr. W. Domkeja, ravnatelja Botaničnega muzeja in vrta. Pri nas je bil v gosteh nekaj dni ameriški specialist za strupene živali prof. dr. Herbert L. Stahnke z univerze v Arizoni, ki se je posebej zanimal za naše vrste ščipavcev. Dali smo mu našo literaturo o tem predmetu in pa lepo zbirko naših vrst škorpionov. Krajše obiske so opravili našemu inštitutu iz tujine prof. dr. Otto Steinböck (Innsbruck), prof. dr. Wulf Ankel (Giessen), ki je imel tudi predavanje, prof. dr. Hansjürgen Stammer (Erlangen), mr. Bolling, prof. dr. J. Vandel s številnimi sodelavci iz Inštituta za speleologijo v Moulisu (Ariège, Francija) in dr. G. Wagenitz z dvema sodelavcema iz Botaničnega muzeja v Berlin-Dahlemu, ki je ob sodelovanju M. Wraberja teden dni proučeval našo floro in nabiral herbarijski material.

Obiskali so nas in z nami koristno razpravljali številni tovariši iz domačih, zlasti še ljubljanskih znanstvenih ustanov; omenimo naj le nekatere: prof. I. Babić (akademik iz Zagreba), Z. Lorković (akademik iz Zagreba), Trajan Petkovski iz Skopja, Rajko Radojčić iz Beograda, D. Zavodnik, dr. M. Nikolić iz Rovinja itd.

VIII. Elaborati, mnenja, ocene, poročila in podobno

Kakor doslej je dr. M. Wraber tudi v letu 1961 po naročilih in na prošnje gozdarskih ustanov izdelal v zvezi z izvršenimi terenskimi deli enajst deloma zelo obširnih elaboratov, ki imajo poljavni značaj, saj so dostopni tudi drugim interesentom, in so obenem že urejen material za znanstveno izkoriščanje. M. Wraber je objavil poročilo o prvem zborovanju vzhodnoalpskih in dinarskih fitosociologov v Celovcu v Biolo-

škem vestniku IX. Dr. J. Bole je v poletnem semestru imel redna predavanja iz agrobiologije za študente agronomije na Biotehniški fakulteti ljubljanske univerze. Sestavljali smo pripombe k različnim statutom (na primer k statutu samostojnega zavoda za varstvo prirode), napisali ocene (n. pr. za Biološki vestnik in Proteusa), imeli nekaj javnih predavanj, napisali poljudnoznanstvene članke za Proteus itd.

IX. Publikacije strogo znanstvenega značaja

1. Hadži J.: Problem drobnosti (nanizma) in velikanstva (gigantizma) v živalstvu. Razprave IV. razreda SAZU, knjiga VI, str. 51—270.
2. Hadži J.: Napredek poznavanja pečinske faune Dinarskog krasa. II. jugosl. speleološki kongres, Split; Zagreb 1961, str. 155—159.
3. Wraber M.: Termofilna združba gabrovca in omelike v Bohinju (*Cytisantho* — *Ostryetum* Wraber assoc. nova). Razprave IV. razreda SAZU, knjiga VI, str. 5—50 + asoc. tab.
4. Wraber M.: Gozdna vegetacija Slovenskih goric. Biološki vestnik IX, 1961, str. 55—57.
5. Bole J.: O nekaterih problemih proučevanja subterane malakofavne. II. jugosl. speleološki kongres, Split; Zagreb 1961, str. 161 do 165.
6. Bole J.: Nove vrste podzemeljskih polžev iz Črne gore. II. jugoslovanski speleološki kongres, Split; Zagreb 1961, str. 205—207.
7. Bole J.: Nove hidrobide (Gastropoda) iz podzemeljskih voda zahodnega Balkana. Biološki vestnik IX, 1961, str. 59—69.
8. Cernelutti J.: Problem varstva zdravilnih rastlin. Zbornik III. Svetovanja za ljekovito bilje, Zagreb 1961.

ODBOR ZA UREJEVANJE FAVNE, FLORE IN GEJE SLOVENIJE

V letu 1961 se je kartoteka za favno Slovenije (in celotne Jugoslavije) pomnožila za 4602 listka, tako da šteje sedaj vsega 15.470 listkov, kar pa ne pomeni, da je popisano tolikšno število živalskih vrst. Nekaj listkov se nanaša na zvrsti, za nekatere vrste pa je izpisanih več listkov. Od popolnega seznama naše favne pa smo še precej daleč, saj pričakujemo okrog 50.000 različnih vrst. Pač pa je kartoteka za nekatere manjše skupine živali malodane že popolna, tako n. pr. za neprave šcipavce, suhe južine, kopenske enakonožce, metulje dnevnike, pajke, polže, stonoge, kobilice itd. V preteklem letu so zlasti narasli oddelki za pajke, brezkrilce, dvokrilce in rake.

Kakor do sedaj so listke izpisali člani inštituta v prostem času, zlasti sam vodja inštituta.

Na tem mestu je treba poročati, da se je končno konstituiral medakademijski odbor za floro in favno Jugoslavije po iniciativi Sveta akademij FLRJ in je vodstvo odbora poverjeno SAZU. Za vodjo je določen akad. prof. dr. J. Hadži, za namestnika prof. dr. E. Mayer, za tajnika pa Savo Brelih. Pogodba s komisijo za znanstveno raziskovanje je bila podpisana in prvi del odobrenih sredstev razdeljen na vse pododbore v republiških centrih. Ljubljanski pododbor je preteklo jesen že začel s prvimi terenskimi raziskovanji, in sicer na otokih severnega Jadrana. Pogodbe so tudi že podpisane z večino raziskovavcev.

INŠTITUT ZA MEDICINSKE VEDE

Interni oddelek

I. *Kardiološka skupina*. Na kliniki smo v preteklem letu vpeljali rutinsko instrumentalno preiskavo srca, ki se je od leta 1954 opravljala le nesistematično in pod težkimi pogoji (improvizirano zaradi pomanjkanja ustrezne aparature, ki tudi sedaj še ni kompletna). S tem v zvezi se bo lahko nadaljevalo započeto raziskovalno delo v povezavi s specifičnimi razlikami med hepatalno venozno in periferno arterialno krvjo, z razlikami v baktericidnosti oziroma bakterioštoličnosti krvi in iskanjem doslej še neznanih (publikacija leta 1959 v *Cardiology*) in s strani te skupine dokazanimi substancami, pomembnimi in morda edinimi, ki opravljajo humoralno zaščito desnega srca.

II. *Hematološka skupina* je v letu 1961 obravnavala predvsem koagulacijsko problematiko. Ob študiju koagulacije krvi pri miokardnem infarktu je uvedla metodiko s trombotestom (Owren), o katerem smo poročali tudi na znanstvenem sestanku hrvatskih in slovenskih internistov v Ankaranu. V teku je ocenjevanje detajlnih funkcij trombocita, kar bo dokončno realizirano leta 1962. Za zdaj je realizirana več kot polovica vseh preiskav, ki so nujne za to področje dela. Dokončni cilj je predčasna ugotovitev trombotične diateze, t. j. nagnjenja k trombotičnim procesom pred klinično manifestacijo teh obolenj. Analize v zvezi z B 12 avitaminozo smo z raziskovalnih gledišč zaključili. Metodike dokazovanja latentne B 12 avitaminoze smo prenesli v rutinsko delo.

III. Skupina, ki se ukvarja s proučevanjem *encimatske diagnostike*, je razširila spektre teh metod od transaminaz še na dehidrogenazo in aldolazo v diagnostiki anakteričnega hepatitisa, ter uporabila transaminaze tudi za dokaz hepatalne lezije pri deliriumu tremensu. Študij metabolizma beljakovin je v preiskavah glede na uvedbo imunoelektroforeze beljakovin in lipoproteidov.

IV. Skupina, ki se ukvarja s serologijo *revmatizma* je v sodelovanju z Mikrobiološkim inštitutom (prof. dr. Banič) vršila

številne serološke preiskave za ugotavljanje prisotnosti revmafaktorja — predvsem s hitrejšimi in modificiranimi metodami na objektniku. V zadnjem letu so bila opravljena testiranja na pozitivnost C — reaktivnega proteina pri najrazličnejših revmatičnih in drugih vnetnih obolenjih. Postopoma se uvajajo testiranja z reagenti, ki so bili izdelani v Mikrobiološkem inštitutu. Sistematično preizkušavajo nova antirevmatična sredstva pri hospitaliziranih bolnikih Interne klinike in ambulantnih dispanzerjih za revmatike.

V. Skupina v *radioizotopnem laboratoriju* je nadaljevala z delom opisanim v letu 1960.

V letu 1961 je uvedla scintigrafijo ščitnice in študirala predvsem vplive tireotropina in tirala na akumulacijo J-131 v nodozni strumi.

Pričeli smo z markiranjem olivnega olja z J-131 in študirali resorpcijo masti v normalnih pogojih in pri različnih stanjih slabe absorpcije. V diagnostiko hipersplenizma je skupina uvedla nov, še neopisan test: kontraktilnosti liena (študij s Cr-51 eritrociti) in o njem referirala na internacionalnem simpoziju v Beogradu.

Skupina je nadalje osvojila tehniko Schillingovega testa-absorpcije vitamina B-12 markiranega s Co-58.

Poleg raziskovalne dejavnosti je kolektiv Interne klinike tudi v letu 1961 organiziral III. petdnevni seminar za praktične zdravnike s 24 predavanji; nadaljnjih 9 predavanj pa so imeli posamezni zdravniki v okviru internistične sekcije. V letu 1961 je bilo objavljenih več del tako v zvezi s prej opisanim znanstveno raziskovalnim delom, kakor tudi s področja drugih dejavnosti. Izšla je knjiga: Dela interne klinike v Ljubljani, II. Tavčarjevi dnevi.

V letu 1962 bo v tisku knjiga s ciklusom predavanj na III. seminarju za praktične zdravnike.

Ortopedsko-travmatološki oddelek

1. *Raziskave o spremembah v sestavi sinovialnih eksudatov pri raznih sklepnih obolenjih* so na podlagi do sedaj zbranega gradiva omogočile pripravo nekaterih zaključkov za objavo.

V programu za leto 1961 je bila dokončna izdelava zaključkov večletnega eksperimentalnega dela. Pri njihovi izdelavi se je pokazala potreba po nekaterih dopolnilnih eksperimentih, ki so bili opravljeni v letu 1961. Z njihovimi rezultati je bilo izpopolnjeno dosedanje gradivo.

V programu za leto 1962 je objava zaključkov dosedanjega eksperimentalnega dela in priprava za nadaljnje raziskave, če bi dobljeni rezultati narekovali potrebo za eventualno nadaljevanje dela.

Sodelavec: prof. ing. Dušan Stucin, predstojnik Inštituta za kemijo medicinske fakultete v Ljubljani.

2. *Uporaba konserviranih kostnih homoiotransplantatov.*

Konservirane kostne homoiotransplantate smo v letu 1961 implantirali skupno 45 bolnikom. V 34 primerih so bili transplantati konservirani v nizkih temperaturah, v 5 primerih s kemičnimi sredstvi (mertiosal) in v 6 primerih je bilo konserviranje transplantatov fizikalno in kemično. V tej seriji operacij ni bilo nikakih komplikacij, celjenje ran je bilo v vseh 45 primerih pp, reoperacija je bila potrebna v enem primeru in razlik med transplantati pri njihovem vraščanju ni bilo opaziti.

Sodelavci: prof. dr. Milica Valentinčič za serijsko bakteriološke preiskave; sr. Slavica Marinič za kartoteko, registracijo in tehnično vodstvo bone-banka.

3. *Zdravljenje kroničnih sklepnih obolenj hrbtnice z izotopom Thorium X* je iz tehničnih razlogov v letu 1961 zastalo in je bilo v tem letu zdravljenih samo 6 bolnikov. Celokupno število doslej s Thorium X zdravljenih bolnikov je znašalo konec 1961. leta 235.

V obdelavi je do sedaj zbrana dokumentacija, ki zajema klinična, rentgenska in laboratorijska zapažanja vseh do sedaj obsevanih bolnikov.

Zdravljenje z izotopom Th X (Ra^{224}) se bodo v letu 1962 nadaljevala in opazovanja dopolnila z nekaterimi dodatnimi preiskavami ob kontrolnih pregledih v prejšnjih serijah obsevanih bolnikov.

Sodelavci: dr. ing. Lado Kosta, ing. P. Horvat, ing. Vlado Ravnik, asist. dr. Franc Debevec.

4. V programu za leto 1962 je nadalje uvedba *nove metode osteosinteze*, ki ima naziv *kompresivna ali stabilna osteosinteza* in katere princip je v tem, da s specialno aparaturo dosežemo tolikšno medsebojno fiksacijo kostnih fragmentov, da odpade potreba po zunanji imobilizaciji.

Uvajanje nove metode je predvideno v dveh etapah: 1. obvladanje specifične tehnike osteosinteze na kostnih preparatih in eventualno v živalskem eksperimentu s posebnim eksperimentalnim instrumentarijem in 2. uvedba metode v ortopedsko-travmatološko in kirurško-operativno prakso.

Pato-fiziološki inštitut

A. Kratek opis inštituta

Pato-fiziološki inštitut medicinske fakultete v Ljubljani zaposluje 35 ljudi, od tega 10 raziskovalnih delavcev, 6 zdravnikov, 3 kemike in 1 farmakologa. Za raziskovalno delo ima inštitut 12 fizioloških in biokemičnih laboratorijev ter zadostno število pomožnih prostorov; poleg tega se bo v februarju 1962 inštitut razširil v novo zgrajeno stavbo radioizotopnega oddelka, ki ima 4 laboratorije, merilne prostore in vse potrebne stranske prostore. Vrednost najvažnejše aparature za raziskovalno delo v omenjenih 12 laboratorijih znaša 19,950.000 din in 15.660 dolarjev.

B. Kratek opis dosedanjega dela in načrt za naslednjih pet let

Po naši delavni hipotezi bi bili anionski centri holinesteraz identični z receptorji za acetilholin. Vsi raziskovalni delavci našega inštituta preverjajo to hipotezo, ki jih povezuje v enotno ekipo. Poleg tega je naše delo povezano z Biološkim inštitutom univerze v Ljubljani (elektronska mikroskopija). Inštitutom za fizikalno kemijo fakultete za naravoslovje in tehnologijo univerze v Ljubljani, Fiziološkim inštitutom veterinarskega oddelka biotehniške fakultete, Farmakološkim inštitutom medicinske fakultete in Nevrološko kliniko v Ljubljani.

Pri preverjanju omenjene hipoteze smo tudi v letu 1961 delali v osmih vzajemno povezanih smereh, oziroma podtemah:

1. Dosedanje farmakološko in histokemično delo na denervirani mišici sesavca nas je pripeljalo do razširjene delovne hipoteze o vlogi holinesteraz v skeletni mišici; tudi delo na posameznih motoričnih ploščicah toničnih in tetaničnih mišičnih vlaken (doktorska disertacija M. Brzina) kaže na možnost, da so anionski centri butiroholinesteraz-receptor za tonične reakcije mišic. Pri tem delu smo uporabljali mikrovolumetrično in mikrogazometrično metodo s kartezijskim ponirkom. To

metodo je eden naših sodelavcev izpopolnil v ultramikrometodo (Brzin, 1961).

2. Ker je znano, da je kinetika holinesteraz karakteristično odvisna od koncentracije substrata, smo zadnji dve leti delali na živčno-mišičnem preparatu diafragme bele podgane z namenom, da točneje od klasičnih podatkov določimo koncentracijo fiziološko sproščenega acetilholina v motoričnih ploščicah. Začeli smo tudi s paralelnimi elektronsko-mikroskopskimi raziskavami motoričnih ploščic diafragme bele podgane (v sodelovanju z Biološkim inštitutom univerze v Ljubljani — dr. N. Pipan). Kot dopolnilo teh raziskavanj odredjamo »Turn-over number« posameznih tipov holinesteraz s pomočjo radioaktivnih (P^{32}) organofosfornih inhibitorjev.

3. V zvezi z vlogo acetilholina pri delovanju miokarda so bile naše raziskave zadnjih 6 let uperjene na identifikacijo receptorjev za muskarinski in pa nikotinski učinek acetilholina, pri čemer smo uporabljali tudi organofosforne inhibitorje holinesteraz. Pri teh raziskavah se je pokazala važnost medsebojnih zvez holinergičnega in adrenergičnega sistema ter holinesteraz v miokardu.

4. Delo pri povezovanju fiziološkega učinka acetilholina s kinetiko holinesteraz kaže na važnost snovi, ki vplivajo na optimalno koncentracijo substrata za aktivnost tega encima. Kinetične podatke smo dobivali z Warburgovo in pH-metrično metodo. V letu 1961 smo s tega stališča raziskali več biogenih aminov.

5. Da bi preverili morebitno zvezo med delovanjem psihometričnih snovi in holinesterazami v centralnih sinapsah, smo v letu 1961 raziskovali vpliv dietilamida lisergične kisline na pogojne reflekse normalne bele podgane kakor tudi podgane, pri kateri smo bili inhibirali acetoholinesterazo. Spremembe pogojenih refleksov smo primerjali s spremembami v aktivnosti holinesteraz možganov istih živali. Pred poldrugim letom smo prešli na merjenje aktivnosti holinesteraz v posameznih živčnih celicah retikularne formacije, in sicer s tehniko s kar-tezijskim ponirkom. Ta merjenja so pokazala, da so ustrezna merjenja na celih možganih samo rezultanta zelo različnih in celo nasprotnih komponent posameznih celic.

6. Ker je izmenjavanje natrija in kalija osnova za električne pojave pri prenosu živčnega vzbujenja, so naše raziskave usmerjene tudi na transport teh kationov skozi biološke membrane in na vlogo holinesteraz pri tem procesu. V ta namen smo leta 1961 uporabljali membrano človeških eritrocitov

z normalnimi in pa inhibiranimi holinesterazami. Določali smo vrednosti za influks, efluks in čisti fluks natrija in kalija z radioizotopi teh elementov.

7. Zadnjih 10 let smo raziskovali aktivno površino holinesteraze in mehanizem njenega katalitskega delovanja tako, da smo merili odvisnost kinetike tega encima od pH in temperature, kakor tudi vpliy različnih inhibitorjev na to kinetiko. Pri teh merjenjih so nam bili potrebni visoko koncentrirani preparati aceto- in butiro-holinesteraz, ki smo jih leta 1961 pripravljali iz električnega organa ribe Torpedo marmorata in iz konjskega seruma.

8. Neposreden vpogled v vlogo holinesteraz kot eventualnih receptornih beljakovin za acetilholin bi dobili z raziskavami ravnotežnih stanj med anionskimi centri holinesteraz in njenimi substrati ter inhibitorji. Za to delo smo v letu 1961 pripravili metodo dialize do ravnotežja kakor tudi koncentrirane preparate holinesteraz.

C. Program dela za leto 1962

Na vabilo redakcije »International Review of Cytology« pripravljamo delo »The Mode of Action of Acetylcholine«.

1. V tem letu nameravamo raziskati holinesteraze toničnih in tetaničnih mišic tako v vlaknih samih kot v motoričnih ploščicah. Odrejali bi tako aktivnost kot lokalizacije aceto- in butiro-holinesteraze. Za kvalitetno določanje in lokalizacijo holinesteraz bi uporabljali histokemično metodo po Holtu, ki jo uvajamo v zameno za dosedanje histokemične metode na osnovi tioholina. Metoda po Holtu nudi točnejšo lokalizacijo holinesteraz. S specifičnimi inhibitorji in ezerinom pa bi poskušali diferencirati aceto- in butiro-holinesteraze ali esterase v tetaničnih in toničnih vlaknih normalne in denervirane mišice. Dalje nameravamo določiti točno lokalizacijo holinesteraz v strukturi motorne ploščice; zato bi v letu 1962 skušali dobiti elektronsko-mikroskopsko sliko normalne motorične ploščice tetaničnega in toničnega vlakna.

Za kvantitativno določanje aktivnosti holinesteraz bi uporabljali mikrogazometrično metodo z magnetnim ponirkom. Metoda s kartezijskim ponirkom, ki smo jo uporabljali v prejšnjih poskusih, ni zadosti občutljiva za merjenje aktivnosti holinesteraz v majhnih koščkih mišičnega vlakna, ki bi ga z mikromanipulatorjem preparirali v različni vendar znani razdalji od motorične ploščice. Metoda, ki smo jo uporabljali doslej, ni tako primerna za določanje beljakovin ali celotne

organske snovi vzorca, ki bi jo določali po merjenju aktivnosti encima. Preliminirani poskusi z magnetnim ponirkom v sodelovanju z dr. Kovičem in ing. Omanom so pri določanju reducirane teže do 10^{-8} g pokazali, da je nova metoda občutljivejša in preprostejša od klasične. Po adaptacijah, ki so potrebne za določanje aktivnosti encima, bi verjetno uspeli izmeriti zelo nizke aktivnosti holinesteraz in to aktivnost bi lahko izrazili na osnovi celokupne organske snovi vzorca. Organsko snov bi določali z oksidacijo v mokrem in sicer mikrogazometrično v magnetnem ponirku-ampuli.

Dalje bi v tem letu izdelali preparat, v katerem bi lahko sledili učinek draženja vlaken gama na skeletni mišici žabe. Vlakna gama bi selektivno stimulirali z električnim tokom, izkoriščajoč različno hitrost pri širjenju vzbujenja v motoričnem živcu, tako da bi blokirali impulze hitrih živčnih vlaken in spustili v mišico samo impulze vlaken gama.

2. V tem letu bomo dosedanji živčno mišični preparat diaphragme bele podgane izpolnili še s perfuzijo skozi žile. Dalje bi ugotovili optimalni čas perfuzije in koncentracijo diizopropilfluorofosforata v perfuzijski tekočini, ki kljub naknadnemu izpiranju in indirektnemu draženju popolnoma blokira holinesteraze motoričnih ploščic, vendar pa še ne vpliva na sproščanje acetilholina. Ker smo prišli do meje občutljivosti bioloških testov, bi skušali koncentrirati acetilholin, ki se sprošča pri draženju. V prvi fazi bi ta acetilholin vezali na visoko čiščene preparate holinesteraz z ireverzibilno blokiranim esterskim centrom (v sodelovanju z doc. dr. S. Lapanjem). Paralelno bi določali z radioaktivnimi organofosfati »Turn-over number« eritrocitne holinesteraze.

3. Na izoliranem srcu podgane in na izoliranem atriju podgane bi registrirali učinek adrenolitika dikloroizoprotetrenola na inotropno aktivnost. Hkrati bi histokemično določali lokalizacijo aceto- in butiro-holinesteraze, posebej v atriju in v ventriklu.

Raziskali bi učinek istega adrenolitika na nikotinski in muskarinski učinek acetilholina pri blokiranih holinesterazah. Pri tem bi anionski center inhibirali z metonijskimi spojinami, esterski center pa z organofosfornimi inhibitorji holinesteraz (tetraetilpirofosfat, eventualno tudi diizopropilfluorofosfonat).

4. Adaptirali bi Cruickshankov mikrorespirometer za semimikro določanje aktivnosti holinesteraz. To nam je potrebno pri določanju aktivnosti vzorcev, ki so količinsko nezadostni za Warburgovo metodiko, za mikrogazometrično tehniko pa prevoluminozni.

Ena glavnih karakteristik kinetike acetilholinesteraze je njeno optimalno delovanje pri določeni koncentraciji substrata. Zato bi preiskali vpliv raznih snovi, kot so to: omegaaminokislina (preiskali bi vsaj dve kislini iz te vrste), adrenalin, noradrenalin in kreatin za premik optimalne koncentracije substrata. To bi preiskali tako pri raznih koncentracijah teh snovi kakor tudi pri raznih koncentracijah substrata. Proučevanje vpliva teh snovi bi razširili tudi na kinetiko butiroholinesteraze.

5. V letu 1962 bi prešli od merjenja aktivnosti celokupnih holinesteraz v posameznih živčnih celicah retikularne formacije podgane na merjenje aktivnosti butiroholinesteraze in acetoholinesteraze posameznih živčnih celic različnih jeder retikularne formacije. Pri istih celicah bi raziskovali vpliv dietilamida lisergične kisline na aktivnost butiroholinesteraze. Ker smo pri pogojnih refleksih do zdaj raziskovali vlogo acetoholinesteraze, bi v tem letu prešli tudi na raziskovanja butiroholinesteraze v tej zvezi. Pri tem bi uporabljali inhibitorje holinesteraz in registrirali spremembe pogojnih refleksov bele podgane, nato pa bi analogne poskuse ponovili še pod vplivom dietilamida lisergične kisline. Po končanih poskusih s pogojnimi refleksi bi merili aktivnost butiroholinesteraze v možganih iste živali.

6. V tem letu bi proučevali permeabilnost eritrocitov človeka za natrij in kalij. Po ugotovitvi normalnih vrednosti za influks in efluks natrija in kalija skozi eritrocitno membrano in po določitvi aktivnih in pasivnih komponent omenjenih prehodov bi proučevali vpliv nekaterih inhibitorjev holinesteraze za influks, efluks in čisti fluks natrija in kalija skozi to membrano. Pri tem bi zaradi analogije s postsinaptičnim potencialom posebej obravnavali pasivne komponente, komponente fluksa in pa odvisnost učinka aktivnih snovi od koncentracije ionov in inkubacijskem mediju. Na istem modelu bi merili razliko v delovanju tetraetilamonija in tetrametilamonija na vse komponente potovanja kalija in natrija skozi membrano. Končno bi merili učinek acetilholina na permeabilnost eritrocitne membrane za iste katione in to pri anionskih in estrskih centrih holinesteraze. Poskusi bi seveda potekali z radioizotopi natrija in kalija.

7. V letu 1962 bi nadaljevali s čiščenjem holinesteraz iz konjskega seruma, začeli pa bi čistiti tudi holinesterazo iz električnega organa ribe *Raia clavata*. Pri obeh preparacijah bi uporabljali metodo frakcioniranega precipitiranja z amoniosulfatom. Da bi se izognili dializiranju, ki v zadnjih fazah

čiščenja traja po več dni, bi skušali preparate razsoljevati s sephadoxom (preparat dextrana z zrnasto strukturo, ki omogoča separiranje molekul po velikosti). Za točno spremljanje posameznih frakcij čiščenja ni važno samo določanje beljakovinskega dušika v preparatih, ampak tudi določanje celotne organske snovi. Zato bi uvedli Johnsonovo metodo za določanje celotne organske snovi in primerjali rezultate z rezultati mikrogazometrične metode.

Pri raziskavanju aktivne površine holinesteraz bi napravili orientacijska merjenja katalitične aktivnosti čiščenih preparatov holinesteraz na hidrolizo nekih estrov nižjih maščobnih kislin. Ta merjenja bi napravili tudi na preparatih holinesteraz, katerim bi anionske centre blokirali z različnimi metonij-skimi spojinami.

8. Metodo, ki smo jo razvili za določanje ravnotežnih konstant med anionskimi centri holinesteraz in njenih substratov ter inhibitorjev, bi preverili na dveh snoveh, ki reagirata med sabo z znano ravnotežno konstanto. Pri tem bi ena komponenta znanega sistema predstavljala analogijo z anionskimi centri, druga pa s substratom oziroma inhibitorjem.

Proučili bi točnost naše metode in ugotovili delovne pogoje, pri katerih bi dala metoda najtočnejše rezultate.

Z našo metodo in z metodo dialize do ravnotežja bi orientacijsko določili ravnotežne konstante za vezavo acetilholina na anionske centre holinesteraz. Kot encimski preparat bi uporabili visoko čiščene preparate holinesteraz, kot substrat pa acetilholin, markiran z radioizotopom C^{14} . To spojino bi določali s pretočnim proporcionalnim števcem.

INŠTITUT ZA ZGODOVINO

Sekcija za občo in narodno zgodovino

V letu 1961 je odsek za *Leksikon gospodarske in družbene zgodovine Slovencev* nadaljeval s sistematično obdelavo agrarne skupine, ki naj izide kot prva publikacija v sklopu leksikona. Člani odseka so se sestajali na sejah, pri katerih so prediskutirali obdelana gesla ter razpravljali o načinu in poteku dela. V obdelavi, predelavi in diskusiji je bila vrsta gesel (poljedelsko orodje — dr. B. Grafenauer; kmetška zemljiška posest z gospodarskega vidika — dr. P. Blaznik; kmetška hiša in kmetška gospodarska poslopja — Fr. Baš in predalava teh gesel v leksikalno obliko — dr. P. Blaznik; zemljiško gospostvo, kmetško prebivalstvo po osebnem položaju, agrarna imovinska razmerja — dr. S. Vilfan). Spričo dosedanjih skromnih finančnih sredstev je za kritje stroškov v zaključni fazi velikega pomena pomoč upravnega odbora Sklada Borisa Kidriča, s katerim je bila decembra 1961 sklenjena ustrezna pogodba.

Delo pri leksikonu je vodil višji znanstveni sodelavec doktor Pavle Blaznik.

Delo za *Historični atlas Slovenije in Historično-topografski leksikon srednjeveške Slovenije* je bilo vključeno v medakademski odbor pri Svetu akademij FLRJ za izdelavo historično geografskega leksikona in atlasa jugoslovanskih dežel v srednjem veku, ki ima svoj sedež pri Srpski akademiji nauka i umetnosti. Dodeljena so bila določena denarna sredstva, ki jih je dal Zvezni fond za znanstveno delo za delo doma in za zbiranje gradiva v inozemskih arhivih. Nadaljevalo se je delo za teritorialna območja Kranjske in Slovenskega Primorja (dr. M. Kos), Slovenske Štajerske (dr. F. Hauptmann) in Prekmurja (I. Zelko).

Edicije urbarjev. Tisk edicije urbarjev za freisinško posest na Slovenskem, ki jo je pripravil višji znanstveni sodelavec dr. Pavle Blaznik, se je zaradi težav v tiskarni zavlekel, tako da bo publikacija izšla šele v letu 1962.

Sekcija je še dalje sodelovala pri mednarodnem znanstvenem podjetju *Repertorij srednjeveških virov* (tako imenovani »novi Potthast«), čigar delovno središče je v Istituto storico

italiano per il medio. evo v Rimu. Dokončno je bil redigiran naš delež za prvo knjigo repertorija, ki je v tisku. Naš inštitut je s historičnimi inštituti obeh drugih jugoslovanskih akademij vključen v delo za repertorij preko medakademijskega odbora za repertorij srednjeveških virov, katerega sedež je pri Jugoslavenski akademiji znanosti i umjetnosti v Zagrebu. Sestanka glavnega odbora za repertorij v Rimu se je oktobra 1961 za jugoslovanski odbor udeležil dr. M. Kos.

Odsek za gradove je v letu 1961 nadaljeval s sistematičnim izpisovanjem zapuščinskih inventarjev Državnega arhiva LRS v Ljubljani. Pregledani in ekscerpirani so bili fascikli XXIV do vključno XXVIII s črkami I, J in K. Doslej je bilo pregledanih (vštevši tudi prejšnja leta) vsega skupaj 1291 inventarjev. To delo opravlja arhivarka Državnega arhiva Majda Smole.

Vsak inventar dobi svoje kazalo, iz katerega je (z navedbo strani) razvidno popisano pohištvo, orožje, obleka, perilo, nakit, umetnine, knjige, arhivalije in druge premičnine ter zemljiška posest. Če so v inventarju obseženi tudi izvlečki listin, se izpišejo tudi vsi podatki, ki zadevajo tisti grad in njegovo posest, kakor tudi podatki, ki omogočajo rekonstrukcijo genealogije rodbin, v katerih posesti je bil grad.

Na ta način nastajata dve kartoteki. V prvi kartoteki so razvrščeni gradovi po abecednem redu njihovih slovenskih imen, posebne kazavke pa opozarjajo tudi na njihova nemška imena. V drugi, prav tako abecedno urejeni kartoteki, so razporejene plemiške rodbine z navedbo genealoških podatkov in podatkov o njihovi zemljiški posesti.

Razen tega arhivskega dela so bili od Zavoda za spomeniško varstvo LRS na novo posneti tlorisi starega gradu Smlednika, Gradu v Prekmurju (na stroške Okrajnega zavoda za spomeniško varstvo v Mariboru), dvorca na Vogrskem in Grumlofa (domačije pokojnega slikarja Vesela). V Savinjski dolini pa je bila večina gradov fotografsko posneta. Za delo našega odseka se zanimajo in želijo sodelovati pri raziskovanju zadevnih problemov med drugimi Centro Studi sui Castelli, Città di Montagnana (Padova) ter Steirischer Burgenverein v Gradcu. Delo odseka za gradove je vodil upravnik Mestnega muzeja v Ljubljani dr. Josip Mal.

Odsek za bibliografijo

1. *Knjižnica*. Prirastek v letu 1961 znaša 677 zvezkov, ki so vpisani v inventarni in signaturni katalog; kartotečni listi za avtorski in stvarni katalog so natipkani in vstavljeni.

2. *Centralni katalog inozemskih zgodovinskih del v znanstvenih bibliotekah Slovenije.* Pregledane so bile v Narodni in univerzitetni knjižnici signaturne številke 140.000—145.000. Pregledana je Študijska knjižnica v Kopru. Neuradno je dr. M. Pivec-Stelè pregledala prirastek Muzejske knjižnice v Ptuju, Študijske knjižnice v Mariboru in Naučne biblioteke v Pulju. Deloma so inkorporirani listi Študijske knjižnice v Celju. Inkorporacijo listov Študijske knjižnice v Mariboru je nadaljevala sodelavka bibliotekarka Slavka Kajba.

3. *Retrospektivna slovenska zgodovinska bibliografija.*

Za bibliografijo člankov so oddali sodelavci, arhivarji Peter Ribnikar, Jože Šorn in Ema Umek, 2.600 listov. S tem je pregledano: Archeografo Triestino (vsi letniki), Atti e Memorie della Società istriana di archeologia e storia patria (vsi letniki), Revue des Etudes Slaves (vsi letniki), Le Monde Slave (vsi letniki), Dom in svet (vsi letniki), Ljubljanski zvon (večji del letnikov). Iz avtorske bibliografije knjig so za stvarni katalog pretipkani listi knjig od 1931 do 1945. S tem je v glavnem zaključen stvarni katalog, z izjemo knjig, ki so v dosedanjih slovenskih bibliografijah evidentirane, nahajališča pa se še niso mogla ugotoviti, in z izjemo knjig v neslovenskih jezikih, ki še niso evidentirane, pa se brez dvoma nahajajo v še nepregledanem najstarejšem fondu Narodne in univerzitetne knjižnice in Mestne knjižnice v Ljubljani. Katalogizacijo knjižnice in tipkarsko delo za bibliografijo opravlja honorarni knjižničar Slava Pipp. Delo odseka za bibliografijo vodi zunanja znanstvena sodelavka dr. Melitta Pivec-Stelè.

Načrt dela za leto 1962

Pri *Leksikonu gospodarske in družbene zgodovine Slovencev* naj bi bila izdelana, dopolnjena in obravnavana še vsa ostala gesla, tekst za agrarno skupino v celoti zbran, izdelane nekatere karte in diagrami ter zbrane slike, tako da bi se mogla začeti ožja redakcija dela.

S pomočjo sredstev, ki jih je dal na razpolago Zvezni fond za znanstveno delo, se bo moglo sedaj uspešneje nadaljevati delo pri *Historično-topografskem leksikonu srednjeveške Slovenije* (nadaljnje zbiranje gradiva v domačih in tujih arhivih ter iz literature, končna obdelava zlasti za območje nekdanje Kranjske in Primorja) in začeti delo pri *Historičnem atlasu Slovenije*.

V seriji *urbarjev* bo dotiskana P. Blaznika objava urbarjev freisinske škofije.

Od *Repertorija srednjeveških virov*, pri katerem sodeluje in je v glavnem odboru za njegovo objavo zastopana sekcija našega inštituta, bo izšla pri Istituto storico italiano per il medio evo v Rimu prva knjiga. Skoraj izgotovljena je obdelava virov za Slovenijo, ki naj se uvrste v nadaljnje knjige Repertorija.

Pri *odseku za gradove* se bo v letu 1962 nadaljevalo sistematično izpisovanje zapuščinskih inventarjev v Državnem arhivu LRS v Ljubljani.

Načrt dela odseka za bibliografijo za leto 1962. 1. Za *Centralni katalog inozemskih zgodovinskih del*: nadaljevanje pregleda Narodne in univerzitetne knjižnice, pregled Študijske knjižnice v Ravnah (1 teden), inkorporacija listov študijskih knjižnic v Mariboru in Celju. 2. Za *Retrospektivno slovensko zgodovinsko bibliografijo*: nadaljevanje pregleda inozemskih zgodovinskih in splošnih slovenskih revij za bibliografijo člankov. Poiskanje še nepoznanih nahajališč že evidentiranih knjig v knjižnicah izven Narodne in univerzitetne knjižnice in poiskanje še neevidentiranih knjig v najstarejših fondih ter drugih bibliotekah za bibliografijo knjig.

Sekcija za zgodovino umetnosti

Kabinetno delo sekcije je v glavnem dopolnjevalo dokumentarno gradivo (kartoteke slovenskih umetnostnih spomenikov in umetnikov, fototeko, bibliografijo, arhivalne vire itd.), ki pomeni že več let njen osrednji živec.

Terensko raziskovanje je bilo v tem letu posvečeno predvsem problemu renesančne umetnosti na Slovenskem, posebno še poglavjema o slikarstvu in plastiki, od katerih je bilo zadnje doslej komaj načeto. Rezultati, zajeti v časovnem okviru od konca 15. stoletja pa nekako do leta 1620 (v slikarstvu do konca 17. stoletja), so nam zarisali že dokaj jasen pregled tako najpomembnejšega spomeniškega gradiva kot glavnih razvojnih in umetnostnogeografskih tokov tega časa, omogočili pa so tudi njegovo prvo nadrobnejšo periodizacijo. Kar zadeva plastiko, pomeni čas ob koncu 15. in v začetku 16. stoletja heterogeno simbiozo poznogotskih in renesančnih formalnih elementov brez celostnega zlitja, po letu 1510 pa začno pronicati tudi k nam močnejši impulzi srednjeevropske, zlasti augsburške renesanse (vrhunec: nagrobniki v Gornjem gradu). S protestantizmom nastopi po letu 1540 stilna in produktijska stagnacija (vidnejša je le neka ljubljanska kiparska delavnica sredi stoletja), v 70 letih 16. stoletja pa se

uveljavi močnejši delež priseljenih lombardskih mojstrov (pomemben njihov center je bil Ptuj). Okoli leta 1630 se manieristični stilni značaj preljuje že v baročnega. Nadrobnejši rezultati teh raziskav bodo objavljeni v zborniku referatov II. simpozija umetnostnih zgodovinarjev v Slovenjem Gradcu, pri katerem je sodeloval načelnik sekcije akad. dr. F. Stelè z referatom o renesančnem slikarstvu na Slovenskem, znanstveni sodelavec dr. E. Cevc pa o renesančni plastiki. — Ob simpoziju je bila v Slovenjem Gradcu poleg drugih tudi razstava gotske in renesančne plastike Mislinjske, Mežiške in Dravske doline, ki jo je po znanstveni strani uredil dr. E. Cevc; omogočila je temeljit študij in revizijo tega pomembnega gradiva. Pokazale so se nove delavniške skupnosti in osvetlile zveze s sodobno koroško plastiko. Rezultati bodo izšli v posebni monografiji.

Ob teh glavnih nalogah je zorelo seveda tudi drobnejše delo, zajemajoče probleme naše starejše umetnosti. Raziskovanje podobarstva 19. stoletja je prevzela dipl. phil. Vera Baloh, ki je bila s 1. decembrom redno nastavljena kot strokovna sodelavka sekcije.

Načelnik akad. dr. F. Stelè se je v septembru udeležil svetovnega kongresa umetnostnih zgodovinarjev v New Yorku z referatom o umetnostni problematiki karolinškega vozla. — Dr. E. Cevc je v novembru obiskal Avstrijo in Zahodno Nemčijo zaradi študija strokovne literature in ogleda umetnostnih spomenikov v muzejih, galerijah in na terenu.

S poljudnimi predavanji o umetnostni zgodovini smo sodelovali tudi v ljudskem kulturnoprosvetnem delu (na šolah, delavskih univerzah in pod.).

Sekcija za arheologijo

Sekcija je v letu 1961 nadaljevala z delom po navodilih strokovnega sveta oziroma v glavnem po načrtu iz prejšnjih let. Obilo truda je sekcija vložila v delo za organizacijo in izvedbo medakademijskih delovnih nalog, ki jih je Svet akademij FLRJ dokončno poveril naši akademiji, finančno pa prevzel v svoj program Zvezni fond za znanstveno delo v Beogradu, to so Arheološka karta Jugoslavije (AKJ) in Tabula Imperii Romani (TIR). V zvezi z nalogo Corpus Inscriptionum Latinarum prvotno naši akademiji poverjeno sodelovanje z berlinsko akademijo je prevzela Jugoslavenska akademija v Zagrebu. Plenarne seje medakademijskih odborov so bile na naši akademiji dne 27. II. in 24. IV. 1961 za AKJ ter 24. IV. za

TIR. Predsedstvo in sekretariat obeh odborov sta bila poverjena zastopnikoma naše akademije akad. prof. dr. S. Brodarju in ravnatelju dr. J. Kastelicu. Za izdelavo AKJ so se formirale tudi republiške komisije in je bil v vodstvo slovenske komisije določen znanstveni sodelavec sekcije dr. ing. M. Brodar. Vabilu za sodelovanje pri izdelavi karte so se odzvali skoro vsi arheologi, kar jamči, da bo vse delo načrtno izvedeno. Da bi posvetili vso pozornost tudi antiki, je strokovni svet sekcije predlagal, da se delovno mesto upokojenega laboranta nadomesti z mestom asistenta za klasično arheologijo. Na razpis je bil izvoljen univ. asistent J. Šašel. Član strokovnega sveta univ. prof. dr. B. Škerlj je dne 11. XI. 1961 preminul; spomnili se ga bomo v prihodnjem Arheološkem vestniku.

Izhajanje Arheološkega vestnika je iz finančnih in tiskarskih razlogov še zmerom v zaostanku. Med letom je izšel dvojni zvezek 3-4 dvojnega letnika IX-X. V tisk pa je bil oddan ponovno dvojni letnik XI-XII za leti 1960 in 1961, ki bo izšel spomladi 1962. Tako je upati, da bo s tem omogočen vsakoleten reden izid.

Zaradi omejenih finančnih sredstev večja terenska raziskovanja niso prišla v poštev. Znanstveni sodelavec dr. M. Brodar je izvedel dvoje sondiranj oziroma poskusnih izkopavanj v Šikančevi zijavki v Logarski dolini in v Polični jami nad Žurgami, kjer je ugotovil v višjih plasteh prazgodovinsko keramiko in takoj pod njimi kostne ostanke jamskega medveda, toda brez sledov kakšnih kulturnih ostankov. Z namenom da bi ugotovil razna paleolitska najdišča je izvršil več rekonosciranj v jamah, tako na primer Željnske jame pri Kočevju in več jam v okolici Žurg. Sodeloval pa je tudi pri izkopavanjih dr. F. Osoleta v Ovčji jami. Dr. M. Brodar se je udeležil simpozija za paleolitsko nomenklaturu v Kölnu in po sklepu, sprejetem na tem simpoziju, začel proučevanje paleolitskih koščenih konic. V zvezi s to nalogo je v Celjskem muzeju analiziral zbirko koščenih konic iz Potočke zijavke.

Asistent S. Jesse je poleg rednega organizacijsko upravnega dela v sekciji nadaljeval z raziskovanjem koliščarskih naselij in tehnologije kovinskih izdelkov; hkrati s tem pa nadaljeval s poskusi konservacije lesa. V veliki meri pa se je posvetil delu pri Arheološki karti Slovenije z ekscerpiranjem, urejanjem, kontrolo ekscerptov ipd. Kot tehnični urednik je sodeloval pri urejanju Arheološkega vestnika.

Znanstveni sodelavec dr. A. Šercelj je raziskoval v Horjulski, Prečenski in Krški dolini ter v okolici Brežic pleistocenske sedimente. Determiniral je tudi oglje in les iz raznih arheo-

loških najdišč (Ovčja jama, Marof pri Novem mestu in Drnovo).

Rezultate znanstvenih raziskovanj so člani sekcije objavljali v znanstvenih oziroma strokovnih revijah; tako je dr. M. Brodar oddal za tisk paleolitsko najdbo iz Jurkloštra, dr. A. Šerclj pa več razprav o kvartarni vegetaciji.

Delovni načrt za leto 1962

Sekcija bo nadaljevala s tistimi deli, ki jih je opravljala že v preteklem letu, to so Arheološka karta in Tabula Imperii Romani; tu mislimo predvsem na organizacijo in koordiniranje del s komisijami ostalih republik. V okviru republiške komisije za Arheološko karto pa nameravamo nadaljevati kontroliranje že izpisanih virov in izpisovanje nove, predvsem povojne literature in gradiva iz raznih muzejskih arhivov. Hkrati s tem delom pa bo potekalo tudi zbiranje in urejanje gradiva za Tabula Imperii Romani in Corpus Inscriptionum Latinarum.

Znanstveni sodelavec dr. M. Brodar bo sondiral v Ciganski jami v Željnah pri Kočevju, v Ajdovski jami pri Šentjurju pri Mirni peči in pod skalno steno pri vasi Parje pri Pivki. Razen teh sondiranj pa ima predvidena tudi rekognosciranja na Dolenjskem in Gorenjskem, predvsem v Karavankah. V okviru Kidričevega sklada ima v načrtu témo: »Stratigrafska in kulturna obdelava paleolitske postaje Jame v Lozi pri Orehku«.

Asistent S. Jesse bo predvsem zadolžen za delo pri Arheološki karti, vendar ima tudi v načrtu nadaljevanje terenske topografije Ljubljanskega barja in okolice.

Asistent za klasično arheologijo J. Šašel bo raziskoval rimske zaporne zidove in sodeloval pri evidentiranju antičnih napisov za potrebe AKJ in TIR.

Laboratorij za palinologijo pod vodstvom znanstvenega sodelavca dr. A. Šerclja ima v načrtu analiziranje lesnih ostan- kov in oglja iz arheoloških najdišč: Emona, Stična, Drnovo, paleolitska postaja Jama v Lozi. Samostojno pa namerava raziskovati staropleistocenske gline v Bukovici pri Ilirski Bistrici, holocenske sedimente na Malem polju in sodelovati pri vrtnanju na Ljubljanskem barju. Člani sekcije pa bodo sodelovali tudi pri raznih terenskih akcijah sorodnih arheoloških ustanov.

ORIENTALISTIČNI INŠTITUT

Orientalistični inštitut je še naprej gostoval v sobi pravne sekcije Terminološke komisije in uporabljal njen inventar. Prostorna stiska je tem bolj občutna, ker v isti sobi gostuje tudi naravoslovna sekcija Terminološke komisije.

Knjižnica Orientalističnega inštituta ima skupno 163 zvezkov (98 knjig in 66 letnikov revij); naročenih ima 14 revij. Za nabavo znanstvene literature, edicij in revij, je inštitut leta 1960 porabil 140.038 dinarjev. S tem zneskom je bilo kajpak mogoče zajeti le del najvažnejših novosti. Popolnoma manjka v inštitutski knjižnici velikih standardnih del: edicij tekstov, slovarjev, slovníc, kulturnozgodovinskih publikacij. V prihodnjih letih bi bil potreben večji izredni kredit za nabavo take temeljne literature. Delo v inštitutu je omogočeno le tako, da si inštitut izposoja posamezne knjige in revije iz seminarja za prava Starega vzhoda na pravni fakulteti, iz seminarja za primerjalno jezikoslovje in iz Inštituta za zgodovino na filozofski fakulteti, v Narodni in univerzitetni knjižnici in v knjižnici Narodnega muzeja.

Vkljub prostornim težavam in skromnim knjižničnim sredstvom je leta 1961 delo v inštitutu razveseljivo napredovalo. Napredek je bil mogoč zlasti zato, ker ima inštitut od septembra 1960 naprej svojega prvega rednega uslužbenca v osebi Julijane Šušteršič, knjižničarke II. vrste. Poleg samega knjižničarskega in administrativnega dela je opravljala naloge, ki bi jih drugače izpolnjeval asistent. Nadaljevala je z ekscerpiranjem pravnih izrazov v novih asirioloških publikacijah in z evidentiranjem strokovnih člankov. V načrtu je tudi katalogiziranje vse asiriološke literature v raznih ljubljanskih knjižnicah. Hkrati je treba pregledati starejše transkripcije in prevode klinopisnih tekstov. Vrh tega pripravlja tovarišica Šušteršičeva za asiriološka predavanja na filozofski fakulteti prepise klinopisnih tekstov in razmnožuje slovniško gradivo za vaje za akadjski (= babilonski in asirski) jezik. Na lastno pobudo je uvedla popoldansko knjižnično službo, da morejo slušatelji študirati asiriološko literaturo, kolikor jo je v naši knjižnici ali pa proučevati slovniško gradivo.

Predavanja o zgodovini Starega vzhoda za zgodovinarje so bila s koncem poletnega semestra 1961 ukinjena v zvezi s splošnim skrčenjem antične zgodovine. Na željo katedre za arheologijo predava prof. dr. Viktor Korošec od jeseni 1961 naprej zgodovino Starega vzhoda po eno tedensko uro za arheologe. — Poleg tega se v študijskem letu 1961-1962 v okviru seminarja za primerjalno jezikoslovje vrše tedensko dveurna neobvezna predavanja, pri katerih se slušatelji seznanjajo s klinopisno pisavo, se uvajajo v akadrijsko slovnico in čitajo klinopisne tekste, in sicer letos različne določbe Hammurabi-jevega zakonika. Misliti bo treba na to, da bi s sistemiziranjem asisture vsaj najboljšim kandidatom olajšali pot za poglobitev asiriološkega študija, da bi tako v doglednem času imeli prvega slovenskega in jugoslovanskega asiriološkega filologa in arheologa.

Po povabilu profesorskega zbora na Collège de France (Pariz), ki ima v svojem sestavu vodilno francosko asiriološko katedro (prof. René Labat), je prof. Viktor Korošec imel na Collège de France troje predavanj: dne 16. junija 1961 o hetitskem pravu in njegovem razvoju (*Les lois hittites et leur évolution*), dne 17. junija o hetitskih državnih pogodbah (*Les traités hittites*) in dne 24. junija 1961 o pogodbah iz novoasirske dobe kot odraz svoje dobe (*Les traités de l'époque néo-assyrienne, reflet de leur temps*). Predavanja so bila simpatično sprejeta in dobro obiskana.

Upravnik inštituta dr. Viktor Korošec se je s finančno pomočjo akademije udeležil 10. mednarodnega svidenja asiriologov (*Rencontre Assyriologique Internationale*), ki je bilo v Parizu od 19. do 25. junija 1961. Na njem je bilo obravnavano kot osrednje vprašanje: »Izžarevanje (*rayonnement*) mezopotamske kulture na druge prednjeazijske kulture«. Profesor V. Korošec se je v svojem referatu ukvarjal z mezopotamskimi vplivi na hetitski pravni razvoj.

S finančno pomočjo Pravne fakultete v Ljubljani se je upravnik inštituta udeležil mednarodnega pravnozgodovinskega zborovanja, ki ga je Société d'Historie des Droits de l'Antiquité od 27. septembra do 1. oktobra 1961 organizirala v Splitu. Da bi inozemske goste vsaj nekoliko seznanil z jugoslovansko pravno zgodovino, je v svojem referatu obravnaval vprašanje o nekaterih paralelizmih med klinopisnimi pravi in srednjeveškim jugoslovanskim pravom, zlasti Dušanovim zakonikom (*Quelques parallélismes entre les droits cunéiformes et le droit serbe médiéval [Le Code Douchan, 1349, 1354]*).

Od zadnjega poročila v Letopisu XI, 76, je dr. V. Korošec objavil:

Oceno o »Johannes Friedrich, Die hethitischen Gesetze, Leiden 1959« (v Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte, Romanistische Abt., Weimar 1960 414—421);

Le Code de Hammurabi et les droits antérieurs (Revue des Droits de l'Antiquité, 3e série, t. VIII, 1961, 11—27).

Quelques traités de l'époque néo-assyrienne (Romanitas III, 3—4: In honorem Henrici Lévy-Bruhl. Rio de Janeiro, 1961, 261—277).

INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK

Dialektološka sekcija

1. *Slovenski lingvistični atlas*. Delo za Slovenski lingvistični atlas je v letu 1961 potekalo z že ustaljenim tempom in v običajnem obsegu. Na novo je bilo zapisanih 23 krajevnih govorov. Na *Koroškem* (Avstrija) je bilo zapisanih 7 govorov: 4 je zapisal dr. *Tine Logar* (Kostanje nad Vrbskim jezerom, Podravlje pri Beljaku, Djekše nad Velikovcem, Belšak pri Pliberku), 2 dr. *Ivan Grafenauer* (Podklošter, Št. Lenart pri Sedmih studencih), 1, namreč svoj domači govor pa prof. *Mojca Janežič* (Št. Jakob v Rožu), katere zapis je v inštitutu preveril dr. *Jakob Rigler*.

Vse druge razen enega (Mostec pri Brežicah), ki ga je zapisal lektor *Jože Toporišič*, namreč 5 na *Primorskem* (Klenik na Pivki, Komen, Čezsoča, Kolonkovec, Dutovlje), 3 na *Štajerskem* (Podvinci pri Ptujju, Irje pri Rogiški Slatini, Zafost pri Slovenski Bistrici), 3 na *Gorenjskem* (Šenčur, Breg pri Kranju, Okrog v Tuhinjski dolini), 2 na *Dolenjskem* oziroma *Notranjskem* (Malo Lipje pri Žužemberku, Vrhnika pri Ložu) in po enega v *Prekmurju* in *Beli krajini* (Puconci, Predgrad ob Kolpi) pa so zapisali študentje-slavisti, ki zadevni govor še sami govore, zapisano gradivo pa sta z njimi prekontrolirala dr. *Jakob Rigler* (9) in dr. *Tine Logar* (6). Njihovi zapisi so zato zanesljivi in znanstvena vrednost tega gradiva ni manjša od naših lastnih zapisov na terenu. Velik del to leto in že prej zapisanega gradiva sta v kartoteko prenesla asistenta *Saša Serbec* in deloma dr. *Jakob Rigler*.

2. *Magnetofonski arhiv slovenskih govorov*. Na magnetofon je bilo v 1961. letu posnetih 24 novih govorov, od tega 11 na terenu (Breginj, Žaga pri Bovcu, Drežnica pri Kobaridu, Kamno pri Tolminu, Zatočmin, Avče, Kal nad Kanalom, Lohka in Trušnje na Banjški planoti, Grgar, Kojsko), 13 pa v inštitutu (Št. Jakob v Rožu, Štanjel, Gaberje pri Vipavi, Podbrdo, Vrhnika pri Ložu, Hrastje pri Grosupljem, Malo Lipje pri Žužemberku, Preloka pri Vinici, Zg. Obrež pri Artičah, Polšina pri Trojanah, Zibika pri Šmarju pri Jelšah, Irje pri Rogiški Slatini, Gorica v Prekmurju). Skupna dolžina posnetkov znaša ca. 11 ur. V in-

štitutu je posnemal dr. Jakob Rigler, na terenu pa ob priliki poletne dialektološke ekskurzije na Primorsko skupno dr. Tine Logar in dr. Jakob Rigler.

3. *Kartoteka ekscerptov iz starejše slovenske dialektološke literature.* Ekscerpiranje starejše slovenske dialektološke literature se je nadaljevalo. To delo je opravljala asistentka Saša Serbec, ki je izpisala knjigo: Baudouin de Courtenay, Opyt fonetiki rez'janskih govorov in napravila ca. 7000 listkov. Razen tega je uredila in alfabetirala celotno do sedaj ekscerpirano dialektološko gradivo.

4. *Zapisovanje ledinskih imen.* Honorarni sodelavec ing. Milan Mikuž je zapisoval ledinska imena v Kanalskem Lomu, Volčanskih Rutih in v zaselkih Primc, Veternik, Črni Kras, Pangerci, Dolgi laz. To zapisovanje je nadaljevanje dela, začete ga že pred več leti. Vse dragoceno imensko gradivo je ing. Milan Mikuž natančno lokaliziral in opremil s potrebnimi mapami in skicami.

5. *Drugo delo.* Dr. Jakob Rigler je na osnovi doslej nabrane dialektološkega gradiva izdelal nekaj novih *poskusnih kart* za Slovenski lingvistični atlas (intonacije, skupina dl, izrazi za plug, kopico itd.). Pri tem se je pokazalo, kje je treba mrežo krajev izpopolniti z novimi točkami in kateri dosedanji zapisi so nezanesljivi. Nadalje je iz magnetofonskega dialektološkega fonda napravil kopijo kratkih posnetkov slovenskih narečij za potrebe pouka v šolah. Deloma je predelal vprašalnico Slov. lingvističnega atasa in njen gramatični del izpopolnil z nekaterimi novimi pomožnimi vprašanji. Uredil je tudi kartoteko magnetofonskih posnetkov, napravil zemljevid že zapisanih krajev in karto krajev, iz katerih imamo magnetofonske posnetke.

Dr. Tine Logar je sodeloval pri organizaciji kongresa jugoslovanskih slavistov v Ljubljani od 18.—23. septembra 1961 in imel na njem tudi referat o znanstvenem delu dr. Frana Ramovša. Razen tega je sodeloval v odboru za dialektološke atlase v Beogradu in pri pripravah za Slovenski lingvistični atlas. V juliju je imel 2 predavanji o slovenskih narečjih in o razvoju slovenskega jezika na seminarju za tuje slaviste v Splitu, v avgustu pa podobno predavanje na seminarju teksaške in jugoslovanskih univerz v Bohinju.

Tudi v letu 1961 je dialektološko sekcijo obiskalo nekaj tujih znanstvenikov, med njimi prof. Taszycki iz Krakova, in si ogledalo naše delo.

Načrt dela za leto 1962

V letu 1962 bomo nadaljevali z zapisovanjem govorov za Slovenski lingvistični atlas v LR Sloveniji, če bodo na razpolago sredstva pa tudi na Koroškem.

Nadaljevali bomo s pripravljanjem kart za lingvistični atlas, ki bodo pokazale na morebitno potrebno dopolnilno zapisovanje govorov. V glavnem bodo te karte že definitivne in bo vanje treba pred izdajo le še vnesti do sedaj nezapisane točke.

Razširili bomo zbirko magnetofonskih posnetkov slovenskih narečij.

Nadaljevali bomo z ekscerpiranjem starejše dialektološke literature (zlasti Baudouina).

V okviru dialektološke sekcije bo nadaljeval honorarni sodelavec ing. Milan Mikuž s toponomastičnim delom na terenu.

Leksikološka sekcija

Stanje sodelavcev. Sekcijo je vodil znanstveni svetnik Božo Vodušek. Vse leto so delali v sekciji stalni sodelavci: višja znanstvena sodelavca dr. Lino Legiša in prof. Ivan Tominec, asistenta Joža Meze in prof. Stane Suhadolnik. Dne 1. februarja je nastopila službo prof. Jelisava Jenčič, 1. septembra Marija Janežič. Tehniške posle je v sekciji opravljala tehnična sodelavka Marija Dolenc. V sekciji je delal tudi dr. Vaso Suyer, honorarni sodelavec. Razen naštetih stalnih sodelavcev je za poslovala sekcija tudi honorarne zunanje sodelavce.

Delo. Vsi sodelavci so pripravljali gradivo za slovar slovenskega jezika, in sicer predvsem iz tekstov 20. stol., nekaj tudi iz prejšnjih obdobij, iz ljudske literature (narodne pesmi) in iz strokovne književnosti.

S podčrtavanjem besed v knjigah, ki so ga opravljali stalni notranji sodelavci, je bilo določenih za prenos na kartotečne listke 156.745 gesel. Namen tega dopolnilnega izbiranja in določanja gesel za izpisovanje je bil pomnožiti bogato že zbrano slovarsko gradivo 19. stoletja z besedami in besednimi zvezami našega stoletja. Zaradi pomanjkanja denarnih sredstev na omenjeni način izbrana gesla niso mogla biti vsa prenesena na kartotečne listke. Tako je nastalo stanje, razvidno iz priloge: podčrtanih besed 156.745, od teh dokončno obdelanih 6877.

Zunanji sodelavci so popravljali in dopolnjevali izpise avtorjev iz druge polovice 19. in prve polovice 20. stoletja in izdelovali popolne izpise iz krajših tekstov J. Broza-Tita (pre-

vod), E. Kardelja, C. Kosmača, J. Kozaka, M. Kranjca, L. Kuharja, I. Preglja in J. Vidmarja. Skupaj so izdelali 68.079 listkov.

Tako se je zbirka kartotečnih listkov pomnožila le za 74.956 novih listkov, upoštevati pa je treba, da je po gornji obrazložitvi glavno in najodgovornejše delo že opravljeno za nadaljnjih 129.866 listkov.

Z upoštevanjem v letu 1961 izdelanih 74.956 listkov, je stanje razdeljeno v časovne in stvarne skupine, ob koncu leta 1961 takole:

Karakteristika skupine	Narejeno v letu 1961	Stanje 31. decembra 1961	
I. Literatura 20. stoletja			
a) poezija	4.604	50.508	
b) proza	51.412		
podčrtano		136.745	
stipkano		18.874	
obdelana gesla		13.573	
stipkana gesla	6.877	163.285	213.795
II. Literatura 19. stoletja			
a) poezija	770	22.647	
b) proza	4.091	387.850	410.497
III. Literatura 1750—1850			
a) poezija	—	57.112	
b) proza	7.496	100.731	137.843
IV. Stara literatura			
a) poezija	—	515	
b) proza	—	90.919	91.434
V. Ljudska literatura			
a) poezija	6.120	92.445	
b) dialektično blago	1.336	24.111	116.556
VI. Starejši slovarji	—	131.738	131.738
VII. Novejši slovarji	—	350.042	350.042
VIII. Strokovno			
a) literatura	12.250	28.808	
b) terminologija	—	48.110	76.918
IX. Splošna zbirka	—	997.655	997.655
Skupaj	74.956	2.526.476	2.526.476

K temu je treba pripomniti, da znaša število popolnih izpisov 290.017, od tega v skupinah Ib, II b in VIII a 173.952, in da je dokončno pregledanih listkov 916.654.

Toponomastična zbirka iz jožefinskega katastra za več katastralnih občin v ljubljanski okolici ima 17.409 listkov.

Višja znanstvena sodelavca sekcije prof. Ivan Tominec in dr. Lino Legiša sta nadaljevala svoje delo kot jezikovna svetovavca pri tehnični in medicinski sekciji Terminološke komisije, dr. Lino Legiša razen tega tudi v redakcijskem odboru za novi Slovenski pravopis.

Člani sekcije so sodelovali v reviji Jezik in slovstvo, na zborovanju jugoslovanskih slavistov v Ljubljani jeseni 1961 in drugod.

Delovni načrt za leto 1962

Glede na predvideno pogodbo s Skladom za pospeševanje kulturnih dejavnosti bomo pospešili pripravljanje slovarskega gradiva za slovar sodobnega knjižnega jezika,

Glavno in najodgovornejše delo, izbor in določanje gesel s podčrtavanjem besed v tekstih, bodo opravili stalni sodelavci v sekciji, vse drugo, to je tipkanje tekstov na kartotečne liste, kontrolo natipkanega, pisanje gesel, alfabetiranje in vlaganje v kartotečne škatle ter sestavo seznama gesel, vse to pod vodstvom in kontrolo stalnih delavcev sekcije, pa bomo poverili honorarnim zunanjim sodelavcem.

Izdelali bomo 210.000 z geslom in potrebnim tekstom opremljenih kartotečnih listkov.

V tem letu se bo že začelo redakcijsko delo za projektirani slovar in priprava poskusnega zvezka.

Komisija za slovensko gramatiko, filologijo in pravopis

Komisija je vse leto dokončevala novo izdajo Slovenskega pravopisa, tako da bo lahko izšel v aprilu 1962. Za leto 1962 ima komisija v načrtu začetna in pripravljalna dela za Slovenski krajevni leksikon. Seveda velja to le, če ne bodo posamezni člani pritegnjeni k intenzivnemu delu pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika.

INŠTITUT ZA LITERATURE

V letu 1961 je uredništvo *Slovenskega biografskega leksikona* (SBL) posvečalo skrb posebno naslednjim nalogam:

1. zagotoviti gmotnih sredstev za izid 10. zvezka;
2. zbiranju gradiva za 10. in naslednje zvezke;
3. povečanju števila pri uredništvu stalno zaposlenih delovnih moči.

Ad 1. Ker je bilo med pripravo rokopisa za 9. zvezek in ob njegovem izidu vprašanje pokritja stroškov vseskozi nereseno in je bilo uredniško delo s tem otežkočeno, je uredništvo dne 16. marca 1961 naslovalo nadrobno obrazloženo prošnjo za subvencijo na Sklad LR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti. Prošnja je bila naslednjega meseca v načelu ugodno rešena. Nato so tekli razgovori o besedilu pogodbe med predsedstvom SAZU in skladom. Sporazum je bil dosežen dne 9. decembra 1961 in ta dan pogodba podpisana, in sicer tako, da uredništvo pripravi do konca 1963 rokopis in da se stroški zanj pokrijejo z odobreno podporo.

Ad 2. Gradivo za 10. zvezek se je zbiralo z nadaljnjim sistematičnim ekscerpiranjem (Erberg; Pajkovo, Polčevo, Novakovo, Veselovo in Lukmanovo gradivo) in z naročanjem člankov pri sodelavcih. Za 10. zvezek ima uredništvo napisanih 117 člankov, izpolnjenih 53 vprašalnih pol in okoli 400 kuvert z več tisoč izpiski.

Ad 3. Glede na to, da so bila leta 1961 sredstva za nadaljevanje SBL zagotovljena in je bila s tem dana osnova za pospešeno izhajanje, se je pripravljala načrt za reorganizacijo uredniškega dela. Akcija, sprožena leta 1959, da se poveča število poklicno zaposlenih strokovnjakov pri SBL od enega vsaj na tri, je napredovala toliko, da se je pokazala možnost v letu 1962 nastaviti dva člana uredništva.

Komisija za bibliografijo

pri inštitutu je pripravila načrt za nadaljevanje dela za retrospektivno bibliografijo knjig in časopisja; popis bo nadaljevala, ko bodo zagotovljena primerna sredstva.

V tisku sta knjigi: Slovenska bibliografija. Članki in leposlovni prispevki iz časopisja in zbornikov 1945—1950; Kodela-Munda-Rupel: Bibliografsko kazalo Ljubljanskega zvona 1881—1941.

INSTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE

Oddelek za ljudsko slovo. — Prepisovanje proznega gradiva iz Štrekljeve zapuščine — za arhiv slovenskih ljudskih pripovedi — se nadaljuje po načrtu. Pravljičice pri kolacioniranju sproti razvrščamo po sistemu Aarne-Thompson. Izpisali smo tudi dva rokopisa: spominsko knjigo ali kroniko, ki jo je od mladih let pisala Nežka Reje iz Poljubinja na Tolminskem (zgodnji zapiski so še izpred prve svetovne vojne in obsegajo med drugim, zraven pripovedk in pesmi, tudi opise raznih navad ipd.); »Lokavsko kroniko« rajnega Virgila Ščeka.

Terensko zapisovanje. Sredi avgusta se je dr. Matičetov mudil nekaj dni na Dolenjskem okoli Šentrupert, kjer je delala tudi skupina Etnografskega muzeja iz Ljubljane. Na magnetofon je snemala vesele zgodbice, ki jih je iz svoje nezčrpane zakladnice vsipal mlinar Franc Kregelj v Dragi. Na obisku pri svojih starih pravljničarjih iz Ostrožnika in Gorenje vasi pri Mokronogu je zvočno posnel nekaj pravljic, ki jih je že od poprej imel zapisane na roko. Najboljšega pravljničarja — Lojzeta Tratarja, ki je pred desetimi leti povedal nad 40 pravljic in vsakovrstnih zgodbic, pa žal ni našel več med živimi.

Do novih pripovedovavcev smo nepričakovano prišli v okolici Svetine pri Celju. Zasluga za to gre prof. Petrini Ocvirk iz Celja, ki izkoristi vsak prosti čas, da s posluhom za jezikovne in etnografske posebnosti Svetincev pridno zapisuje, kar sliši. V arhiv slovenskih ljudskih pripovedi je že prišla obsežna zbirka tekstov ljudskih pripovedi iz Svetine v fonetični transkripciji. Prof. Ocvirkova, ki je bila v znamenje priznanja imenovana za honorarno strokovno sodelavko inštituta, bo začeto delo kajpada nadaljevala.

Oddelek za ljudske običaje in igre. — Dopolnjevali smo arhiv slovenskih ljudskih običajev. Obdelali smo gradivo vprašalnice št. 1. A (Božični čok). Nadaljevali smo zbiranje komparativnega gradiva za raziskovanje ziljskega štehvanja (študijsko bivanje dr. N. Kureta v Trstu od 26. februarja do 4. marca leta 1961: delo v Biblioteca Civica). Na povabilo graškega Steierisches Museum für Volkskunde si je ogledal dr. Niko

Kuret dne 5. januarja 1961 božično in trikraljevsko igro v Steierisch Lassnitzu nad Murauom; oskrbel si je magnetofonske posnetke glavnih delov igre za inštitutski arhiv, kar omogoča komparativni študij obeh podobnih slovenskih iger s Koroškega (Drabosnjak in Mežiška dolina). Inštitut je po dr. N. Kuretu sodeloval v pripravljalnem odboru za ptujski kurentski festival (12. februarja 1961).

Poročevalska mreža. — Po vrnjenih odgovorih na naše dosedanje vprašalnice smo izdelali kartoteko poročevalcev, razdeljeno na dva oddelka: 1. seznam poročevalcev po pokrajinah, 2. abecedni seznam poročevalcev. Poročevalce smo tudi ocenili po obširnosti njihovih poročil in po številu vprašalnic, ki je nanje kateri odgovoril. Tako je mogoče prilično domnevati, kakšnega odziva se je nadejati ob morebitnem novem vprašanju. H kartoteki smo izdelali tudi zemljevid naše poročevalske mreže, ki nazorno kaže gostoto in vrzeli ter s tem narekuje bodočo izpopolnitev. V kartoteko je zajetih 156 poročevalcev. Sistematično vzdrževanje stikov s poročevalci in izpolnjevanje poročevalske mreže bi bila posebna naloga, ki pa je pri sedanjem številčnem stanju osebja v inštitutu ni mogoče redno opravljati.

Etnografski film. — Za dokončno izdelavo arhivskih filmov tudi leta 1961 ni bilo sredstev. Novih snemanj ni bilo. Dr. Niko Kuret je nadalje sodeloval kot član jugoslovanskega odbora za etnografski film in kot tajnik pri Slovenskem odboru za etnografski film.

Predavanja in kongresi. — Upravnik inštituta akademik dr. Iv. Grafenauer in oba višja znanstvena sodelavca dr. Niko Kuret in dr. Milko Matičetov so se udeležili III. sestanka etnografske delovne skupnosti v Disentisu (Švica) v dneh od 27. avgusta do 3. septembra 1961, kjer so tudi predavali, in sicer: dr. Iv. Grafenauer: Ein altpflanzerisch-chthonischer Wurmsegen in der Schweiz und in Slowenien; dr. N. Kuret: Der Weihnachtsblock bei den Slowenen; dr. M. Matičetov: Uno scongiuro sloveno contro la nebbia e i suoi corrispondenti svizzeri. — Dr. N. Kuret je imel osrednji referat na II. posvetovanju slovenskih etnografov, ki ga je priredilo 17. junija 1961 Slovensko etnografsko društvo v Ljubljani o temi: »Pota do narodopisnega gradiva.« — Na III. kongresu Zveze slavističnih društev FLRJ v Ljubljani sta 22. septembra predavala: dr. Iv. Grafenauer: »Slovensko-hrvaška pesem Marija in brodnik«, dr. M. Matičetov pa: »Nekaj problemov iz starejšega slovenskega in južnoslovanskega ljudskega pesništva«. — Dr. N. Kuret je predaval v okviru Slovenskega etnografskega društva v

Ljubljani dne 15. decembra 1961 o temi: »Med Retoromani« z diapozitivni. — Isti je v slovenskem sporedu Radia Celovec imel tri predavanja: Čar in blagoslov ob prvem kmečkem delu; Kramljanje o velikonočnih jedeh med Slovenci; Božični panj pri Slovencih (posnetki na trak).

Mednarodno sodelovanje. — Inštitut vzdržuje znanstvene stike z znanstvenimi ustanovami in posameznimi znanstveniki iz 21 držav s skupno nad 50 naslovi.

Sodelovanje z družbenimi organizacijami. — Na prošnjo Turistične zveze Slovenije v Ljubljani je zbral dr. N. Kuret etnografsko gradivo Slovenije za namene turistične propagande, razdeljeno na posamezna etnografska območja oziroma turistična področja. — Isti je bil imenovan za člana sekcije za domačo obrt pri Obrtno-komunalni zbornici v Ljubljani.

Obiski. — Inštitut so obiskali naslednji inozemski znanstveniki: dr. Pavle Zablatnik (Celovec, 27.—29. marca 1961), dr. Robert Wildhaber (Basel, 5.—6. aprila 1961), dr. Maria Kundegrabber (Dunaj, 4.—12. maja 1961), dr. H. Bielfeldt (Berlin, 10. maja leta 1961).

Objave. — Akademik dr. Ivan Grafenauer: Abgerissene Zusammenhänge slowenischer erzählender Lieder mit dem europäischen Norden. Internationaler Kongress der Volkserzählforscher in Kiel und Kopenhagen... Vorträge und Referate, Berlin 1961, 98—104; — Der slowenisch-kroatisch-ladinische Anteil an der Grenzlaufsage und dessen Bedeutung. Alpes orientales II, Graecii 1961, 41—47; — Ein altpflanzerisch-chthonischer Wurmsegen in der Schweiz und in Slowenien. Alpes orientales (III), Basileae 1961, 148—152; — Nekaj o spreminjanju besedila v slovenskih pripovednih pesmih. Slovenski etnograf 14, 185—187; — (Ocena) A. B. Lord, The Singer of Tales, Slovenski etnograf 14, 222—226.

Višji znanstveni sodelavec dr. Niko Kuret: La Segavecchia con particolare riguardo ai suoi aspetti sloveni. Ce fastu? 36, Udine 1960 (izšlo 1961), 69—84; — Kadar Korant vlada, »Korentovanje in Karneval v Ptujju 1961«, Ptuj 1961, 3—7; — Die Adonisgärtlein Sloweniens. Alpes orientales II, Graecii 1961, 49—62; — Der Weihnachtsblock bei den Slowenen. Alpes orientales (III), Basileae 1961, 153—163; — Vprašanje etnografskih informatorjev. Glasnik Slovenskega etnografskega društva III/3—4, 15—16; — Po poteh stare Recije... Glasnik Slovenskega etnografskega društva III/3—4, 25; — »Slikarji laiki«. Naši razgledi 10 (Ljubljana, 18. nov. 1961), 521; — (Ocene): C. Seignolle, Le Folklore du Languedoc; A. M. Eustacchi-Nardi, Contributo

allo studio delle tradizioni popolari marchigiane. Slovenski etnograf 14, 216—217; — Deutsches Jahrbuch für Volkskunde 5/2, 1959, 6/1, 1960. Slovenski etnograf 14, 217—218.

Višji znanstveni sodelavec *dr. Milko Matičetov*: Sežgani in prerojeni človek. SAZU. Razred za filološke in literarne vede, Dela 15 — Inštitut za slovensko narodopisje 4, 278 strani 8°; — Gefahren beim Aufzeichnen von Volksprosa in Sprachgrenzgebieten (An slowenischen Beispielen dargestellt). Internationaler Kongress der Volkserzählforscher... Vorträge und Referate, Berlin 1961, 179—187; — Sopravvivenze e modificazioni di usi e tradizioni popolari nelle valli dell'Isonzo dal '500 ad oggi — II. Alpes orientales II, Graecii 1961, 68—70; — Uno scongiuro sloveno contro la nebbia e i suoi corrispondenti svizzeri. Alpes orientales III, Basileae 1961, 160—165; — Rezijske ljudske pesmi na ploščah. Slovenski etnograf 14, 194; — Josipu Šašlu v slovo. Slovenski etnograf 14, 185; — Nekaj besed o Ircih in njih pravljicah. (Uvod knjigi) Irske pravljice, Ljubljana 1961, 129—135; — (Ocene:) J. Gregorič, Venček ljudskih pripovednih pesmi; — N. Kuret, Ciganske pravljice; — M. Gładyszowa, Wiedza ludowa o gwiazdach; — G. Vidossi, Saggi e scritti minori di folklore; — Objava dveh izvernih pravljic Antona Dremlja-Resnika iz Petrušne vasi: Lisica, medved, volk in zajec; Od lintverna (s spremno besedo o nedavno umrlem pravljicarju). Märchen der europäischen Völker. Unveröffentlichte Quellen, Münster Westfalen 1961, 231—238 in 258—247 (nemški prevod prof. Grafenauerja); — Pripis (na dnu »Drobni znamenitosti iz Kreda«). Glasnik Slovenskega etnografskega društva III/2, 15.

Inštitut je bil udeležen pri urejanju Slovenskega etnografa (za folklorni del) po višjem znanstvenem sodelavcu dr. Milku Matičetovem.

TERMINOLOŠKA KOMISIJA

V letu 1961 so sekcije komisije nadaljevale s svojim delom. Tehniška sekcija je deloma že oddala v tisk svoj material, ki bo konec leta 1962 že ves zbran. V drugih sekcijah delo še ni tako napredovalo, da bi se moglo v doglednem času računati s tiskom. Tudi v letu 1961 so nezadostni krediti ovirali uspešnejše delo.

Obstoječim štirim sekcijam (pravna, tehniška, medicinska in priroslovna) se je pridružila kot peta umetnostna sekcija, ki pa za sedaj še ni mogla precizirati svojega programa. Z obravnavanjem načrta za bodoče delo se bo ta sekcija ukvarjala na nadaljnjih sejah.

Delo mlajših sekcij je v tem, da kartotečno nabirajo strokovne izraze iz posameznih področij svoje vede, starejše sekcije pa že z jezikoslovcem preverjajo nabrane izraze, vnašajo nove izraze v kartoteko ali že dodelijo znanim izrazom določne pojme. Tako posamezni strokovnjaki kakor tudi jezikoslovci opravljajo to delo skoraj izključno v dodatni funkciji, zato napreduje delo počasneje kot bi bilo želeti.

Pravna sekcija

I. Osebne spremembe

Dne 21. februarja 1961 je umrl v Ljubljani po daljši bolezni načelnik pravne sekcije Terminološke komisije redni univ. prof. v pok. dr. Rudolf Sajovic. Vodil je sekcijo od smrti prvega načelnika tedanje komisije za pravno terminologijo (poznejšo pravno sekcijo) univ. prof. dr. Milana Škerlja (umrl dne 8. decembra 1947) do svoje smrti. Sekcijsko delo je vodil z veliko vnemo in prizadevnostjo; sestavil je tudi prve osnutke za nekaj črk, ki naj bi bile vzorec za ostalo delo sekcije. Leta 1954 je objavil v *Pravniku* (št. 7—9) primere treh manjših, v sekcijah sejah obdelanih črk (B, C in Č), ki naj bi pokazali slovenski pravniški javnosti, kako si je bil zamislil slovensko pravno terminologijo po obliki in vsebini. Hkrati je

popovabil javnost, da stavi k priobčenemu načrtu svoje pripombe. Odziv pri pravnikih je bil majhen, nekaj več pripomb so poslali slavisti. Zadnja leta je profesor Sajovic sam zelo trpel, da ni mogel sekcijkega dela voditi z navajeno odločnostjo in vnemo. Vse njegovo delo, ki ga je posvetil sekciji, kateri je pripadal od njenega pričetka, je veliko in pomembno. Njegov spomin sta počastila začasni vodja sekcije univ. prof. v pok. dr. Leonid Pitamic v seji z dne 25. februarja leta 1961 ter predsednik Terminološke komisije akad. univ. prof. dr. Alija Košir v žalni seji komisije dne 25. febr. 1961. Sekcija bo ohranila svojega pokojnega načelnika prof. Sajovica v trajnem in častnem spominu.

Po smrti prof. Sajovica je začasno vodil posle sekcije njen najstarejši član univ. prof. v pok. dr. Leonid Pitamic. Ker sam ni želel trajno sprejeti te funkcije, je predsedstvo SAZU na svoji seji z dne 6. oktobra 1961 izbralo za novega načelnika rednega člana SAZU in člana pravne sekcije rednega univ. prof. dr. Viktorja Korošca, ki je prevzel načelniške posle dne 7. oktobra istega leta.

Med osebnimi spremembami je treba nadalje navesti, da je predsedstvo SAZU na seji dne 18. decembra 1961 imenovalo za nova člana pravne sekcije redna univerzitetna profesorja pravne fakultete v Ljubljani dr. Alojzija Finžgarja in dr. Jožeta Juharta.

II. Poročilo o delu za leto 1961

Kakor prejšnja leta je sekcija tudi v poslovnem letu 1961 delala na sejah in izven sej. Izven sej je nadaljevala z izpisovanjem pravnih virov in pravnega slovstva za slovensko pravno terminologijo. To delo je opravljal poleg sekcijkega uslužbenca še en honorarni uslužbenec. Konec leta 1961 je znašalo število vseh dotlej izpisanih in oddanih listkov 246.724.

Pri pregledovanju prvih osnutkov za tiste črke, ki doslej še niso bile obravnavane v sekcijskih sejah, je vodstvo sekcije ugotovilo, da nekateri elaborati (črke M, N, P in R) v sedanji obliki še niso godni za razpravljanje na sejah. Zato se je član pravne sekcije univ. prof. v pok. dr. Avgust Munda lotil temeljite predelave in dopolnitve prvega osnutka za črko P, sekcijki uslužbenec pa za črko R. Oba nova elaborata sta bila izdelana do konca leta 1961, nova redakcija črke M in N pa bo sledila v letu 1962. Sekcijki uslužbenec je v poslovnem letu 1961 sestavil tudi še dokaj obsežne dopolnitve prvega elaborata za črko T.

Sekcija je imela v letu 1961 29 sej. V njih je nadaljevala z obravnavanjem prvega osnutka za črko S od gesla »smrt« do konca te črke, predelala je ves prvi osnutek za precej obsežno črko O ter začela razpravljati o delu prvega osnutka za črko I (do gesla »intimiranje«). Razen tega je reševala na sejah tekoče posle. K sejam je kakor prejšnja leta vabila tudi tiste redne člane pravnike razreda za zgodovinske in družbene vede akademije, ki formalno niso člani pravne sekcije.

Konec leta 1961 je bilo stanje dela v sekciji naslednje:

1. izdelani so bili prvi elaborati za vse črke abecede (črki P in R v drugi redakciji);

2. od teh črk je pravna sekcija v svojih sejah ugotovila besedilo za 17 črk (A z dopolnitvami, B, C, Č, D, E, F, G, H, J, K, L, O, S, Š, Z in Ž) ter za del črke I.

Delovni načrt za leto 1962

Sekcija bo nadaljevala z izpisovanjem novega pravnega gradiva (virov in slovstva) ter preskrbela poleg ostalega tekočega gradiva drugo redakcijo za črki M in N. Pri sejah bo nadaljevala ter zaključila razpravljanje o prvem elaboratu za črko I ter bo nato prešla k obravnavanju drugega osnutka za črko P.

Tehniška sekcija

Delo tehniške sekcije se je v letu 1961 premaknilo v novo odločilno fazo: v dokončavanje rokopisa z besedilom Splošnega tehniškega slovarja, gesel z začetnicami od A do O na okroglo 1100 tipkanih straneh. Ta pomembni korak pri realizaciji prvega dela naše osnovne naloge, to je izdaje slovarskega prvenca s splošnim tehniškim izrazjem, je omogočila Zveza inženirjev in tehnikov LRS. Ta krovna družbena organizacija je prevzela založbo celotnega dela ter poskrbela obenem za ves komercialni aranžma s tiskarno, hkrati pa subvencionirala sekcijo pri vseh izdatkih za avtorske in ostale honorarje, potrebne za dovršitev in predložitev rokopisa v grafično izdelavo. Ker poteka to zahtevno delo tudi v tiskarni Toneta Tomšiča dovolj ekspeditivno, ni pretirano pričakovati, da bo I. snopič Splošnega tehniškega slovarja s približno 30 do 35 tiskovnimi polami (do 500 strani v formatu A 5) do srede leta 1962 dotiskan. Založnica se je odločila za prvi natisk v 5000 primerkih. Kot izdajateljica dela je odgovorna tehniška sekcija.

Pri pospešenem in intenzivnem delu za slovar z vsemi korekturnimi opravki je morala sekcija skoraj vse sile zastaviti za pravočasno izpolnitev, delno tudi z roki prevzetih obveznosti do tiskarne. Vsega je imela v letu 1961 21 sej, pretežno posvečenih terminološki obdelavi konkretnih gesel in rekel iz snujočega se rokopisa. Zadolžitve za redakcijo in pisarno je bilo treba v tej zvezi porazdeljevati tudi na daljši delovni čas.

Prevajanje jugoslovanskih standardov (JUS) se vse leto 1961 ni nadaljevalo, ne toliko zaradi zastoja pri izhajanju srbohrvatskih izvornikov, temveč bolj — kakor se je izkazalo šele s precejšnjo zamudo — zaradi neaktivnosti in pomanjkljivosti v komercialnem poslovanju izdajateljev prevedenega in delno tudi že natisnjene gradiva v slovenskem jeziku. Zveza inženirjev in tehnikov se je problema zadnji čas lotila ponovno, tako da se utegne ta dejavnost obrniti na bolje.

Z mednarodnimi terminološkimi ustanovami so bili stiki v preteklem letu komaj omembe vredni, ker že več let nismo imeli živih vezi z njihovimi predstavniki. Tudi biltensko gradivo, kolikor ga sekcija dobiva, ne daje dovolj vpogleda v morebitni napredek na tem področju v tujini.

Delovni načrt za leto 1962

1. Nadaljnje sestavljanje slovarskega rokopisa za II. snopič Slovenskega tehniškega slovarja (gesla s črkami od P do Ž) in pripravljanje čistopisa za tiskarno, v približno enakem obsegu (do 35 pol) kot pri I. snopiču.
2. Sodelovanje zastopnikov sekcije v podkomisijah Zveznega zavoda za standardizacijo v Beogradu pri prevajanju jugoslovanskih standardov (JUS) v slovenščino.
3. Obdelovanje drugih priložnostnih terminoloških nalog (vsekakor v omejenem obsegu) na željo zunanjih interesentov ali na lastno pobudo.

Medicinska sekcija

V letu 1961 je bilo delo sekcije precej podobno delu v prejšnjih letih. Ni ga bilo v času od 2. avgusta do 4. oktobra, ko so bile počitnice. Komisija je vsak teden redno zasedala po 2 uri in pretresala medicinske strokovne izraze. V začetku leta (v januarju in februarju) je bil končan pregled strokovnih izrazov v kartoteki mikrobioloških izrazov za Mikrobiološko društvo. Za tem se je začel ponovni pretres že poprej zbranih

in na novo vpisanih izrazov v glavni splošni medicinski kartoteki. Do konca leta so bili pregledani in določeni izrazi z začetnicami od črke A do črke I.

Med temi sistematskimi perlustracijami so bili reševani tudi terminološki problemi, katere so predlagali posamezni člani enako kakor vsako leto. V preteklem letu je bilo precej takšnih primerov. Uredništvo založbe Mladinska knjiga je v zvezi s tiskanjem učne knjige za srednji medicinski kader želelo, da pove sekcija svoje mnenje o nekih strokovnih izrazih, ki bi »utegnili biti sporni«. Sekcija je zahtevi ugodila.

Priključena terminološka komisija na veterinarskem oddelku Biotehniške fakultete je nadaljevala s pretresanjem strokovnih izrazov, ki bi naj bili kot primerni uvrščeni v novi Slovenski pravopis. Delo je bilo končano do počitnic. Po počitnicah je začela veterinarska komisija tudi sistematsko pregledovati glavno kartoteko. S tem delom je prispela le nekako do sredine vseh izrazov evidentiranih pod črko A.

Prirodoslovna sekcija

Dopolnjen je bil seznam že izpisanih terminov iz fizike. Poleg komisije za geografsko terminologijo sta pregledovali in določali termine tudi komisija za geološko-paleontološko in komisija za mineraloško-petrografska terminologijo. Prvi komisiji predseduje univ. prof. dr. Svetozar Ilešič, drugi akademik univ. prof. dr. Ivan Rakovec, tretji pa univ. prof. dr. ing. Jože Duhovnik; tega je nadomeščal v času njegove odsotnosti zaradi bolezni docent dr. ing. Stanko Grafenauer. Precej je naraslo število listkov iz geologije in paleontologije, ker je komisija za določanje terminov iz teh strok načrtno razdelila delo na posamezne izpisovavce.

Delovni načrt za leto 1962

Komisija za geološko-paleontološko terminologijo ima v letošnjem programu za ekscerpiranje pregled vseh slovenskih geoloških del. Tudi mineralogi, petrografi in geografi nameravajo načrtno izpisovati še preostalo strokovno literaturo. Nadaljevalo se bo z ekscerpiranjem tudi v drugih strokah, posebno v astronomiji, jedrski fiziki in biologiji. Morda bo mogoče sestaviti tudi seznam že izpisanih terminov iz botanike.

BIBLIOTEKA

Delo biblioteke SAZU je bilo v letu 1961 precej bolj razgibano kot v preteklih letih.

Predvsem je omeniti, da je bilo dovršeno novo skladišče biblioteke in smo zato preselili celotni knjižni fond centralne biblioteke ter hkrati opravili strokovno kontrolo in potrebno čiščenje. V pomoč smo imeli za dobo 3 tednov 5 honorarnih moči. S to selitvijo je bil problem prostorninske stiske za knjižni fond začasno rešen, vendar pa je dotok nove literature tako močan, da je nujno potrebno misliti na gradnjo novih in obsežnih skladišč, ki bodo ustrezala našim potrebam za daljšo dobo. Istočasno bo treba rešiti tudi problem stiske v naših delovnih prostorih, predvsem pa vprašanje primerne čitalnice. Rešitev vsega tega bo prinesla gradnja nove stavbe za biblioteko SAZU. Podrobni načrti so že izdelani in odobreni. V preteklem letu so bila že opravljena sondirna dela na gradbišču (na dvorišču poleg sedanje akademijske palače).

Izredno delo se je tudi znatno povečalo zaradi nakupa strokovne knjižnice pok. direktorja Andreja Perka iz Postojne; zbirka obsega več kot 1000 del speleološke vsebine.

Tekoče delo naše biblioteke je v redu potekalo in smo do konca leta prišli z zaostanki, ki so nastali predvsem zaradi selitve knjižnega fonda, v glavnem na tekoče. Gotovo gre največja zasluga za to prizadevnosti celotnega personala biblioteke. Seveda pa kljub vsej dobri volji ni bilo mogoče začeti kakršnihkoli del pri ureditvi našega starega knjižnega fonda.

Najmočnejše področje naše dejavnosti, to je knjižna zamenjava, se je dobro razvijala in vzpostavili smo lepo število novih stikov. Tudi zamenjavi naših dvojnic smo posvetili precejšnjo skrb, čeprav odziv drugih ustanov pri tem ni bil tako velik.

V času knjižničarskega tečaja pri Narodni in univerzitetni knjižnici smo nekaj udeležencev sprejeli tudi v naši biblioteki na praktično delo.

Zastopnik naše biblioteke se je udeležil kongresa bibliotekarjev oktobra meseca v Kopru.

Zaradi težavne pozicije biblioteke SAZU, to je pomanjkanja personala in primernih delovnih prostorov, neprimerna čitalnica ter namestitvev knjižnega fonda na 10 krajih obeh akademjskih stavb, je naše delo potekalo v slabih delovnih pogojih in bi bilo ob izboljšanju sedanjega stanja lahko še veliko uspešnejše.

Zlasti je pereče pomanjkanje personala. Nesoglasje med porastom dela in številom personala za dobo zadnjih 8 let je najboljše razvidno iz naslednje preglednice:

	1. I. 1954	1. I. 1962
Akcesija	4479	8867
Ustanove pri zameni	429	954
Izposojanje na dom	855	5287
Izdani računi	283	459
Sistemizirana mesta	5	5

Najbolj občutno je pomanjkanje manipulanta — saj mora zadevne posle opravljati strokovno osebje knjižnice — in administratorja, katerega delo nam že vsa leta prostovoljno opravlja referent znanstvene pisarne.

Za ilustracijo v letu 1961 opravljenega dela navajamo za posamezne delovne sektorje biblioteke najvažnejše statistične podatke.

Akcesija. Prirastek knjižnega fonda je razviden iz naslednje tabele:

	Zamena	Darilo	Nakup	Skupaj
knjige	4544	505	2738	7787
mikrofilmi	1	1	450	452
rokopisi	—	2	3	5
geografske karte	8	11	471	490
gramofonske plošče	—	—	5	5
reprod. in fotografije	—	125	3	128
Skupaj	4553	644	3670	8867

Dublete. Izdelali smo 3 sezname ter jih poslali v izbiro 45 ustanovam (od tega 11 v inozemstvo). Uspelo nam je zamenjati 261 naših dvojnic.

Celotni knjižni fond. Naše inventarne knjige so na dan 31. decembra 1961 izkazovale skupno 83.727 števil.

Od tega odpade na knjige in letnike revij 81.780, na mikrofilme 644, na rokopise 49, na geografske karte 650, na gramofonske plošče 16, na reprodukcije in fotografije pa 588 števil.

K temu številu je treba še prišteti naš neurejeni knjižni fond, to je zbirko »Dela članov akademije«, knjižnico bivšega Znanstvenega društva za humanistične vede, razne manjše knjižnice, ki smo jih prejeli kot zapuščino, in knjižni fond, ki smo ga prejeli do leta 1949 v zameno iz inozemstva. Tako je znašal naš celotni knjižni fond ob koncu preteklega leta okrog 88.000 volumnov.

Katalogi. Ves urejeni knjižni fond je kataloško obdelan v matičnem katalogu centralne biblioteke. To je hkrati tudi naš abecedni imenski in pa mestni katalog. Knjižni fond, ki je prispel po letu 1951, je obdelan tudi sistematsko po mednarodni decimalni klasifikaciji.

Nekatere inštitutske biblioteke imajo za knjižni fond, ki je pri njih deponiran, posebne priročne kataloge. Sicer pa je v katalogih centralne biblioteke upoštevan celotni akademjski knjižni fond.

Biblioteka redno izdeluje tudi kataloške listke za katalog inozemskih knjig pri Jugoslovanskem bibliografskem inštitutu. Konec preteklega leta pa smo začeli tudi z delom za kataloški popis celotne knjižnice pri Centralnem katalogu Ljudske republike Slovenije, ki ga vodi Narodna in univerzitetna knjižnica.

Mesečni seznamei. Publiciranje mesečnih seznamov se je v letu 1961 spremenilo v toliko, da smo zaradi večje preglednosti in priročnosti uvedli bolj podrobno razdelitev posameznih strok. Izboljšali smo tudi zunanjo opremo teh seznamov, ki jih zdaj brošira naša knjigovoznica. Ti mesečni seznamei izhajajo v 2 serijah, posebej za knjige in posebej za periodiko. Tiskamo jih v ciklostilni tehniki v nakladi 110 izvodov ter jih pošiljamo v vednost članom akademije, akademjskim inštitutom in sekcijam ter važnejšim ustanovam in knjižnicam v državi.

Krediti. Za nabavo knjig in revij je dobila biblioteka na razpolago 2,910.000 din. Med letom je bil ta znesek povečan z virmanom za 4,138.763 din. Ta vsota je bila v celoti potrošena in sicer 4,039.707 din za nakup knjig in revij, 99.056 din pa za nabavo knjigoveškega materiala. Ker naročamo inozemske knjige preko naših knjigarn, nam devizni dinarji niso bili dodeljeni.

Zamena. V letu 1961 je v naši redni zamenjalni mreži odpadla le ena ustanova, navezali pa smo stike z 58 institucijami, od tega 49 v inozemstvu. Ob sklepu leta smo tako pošiljali akademjske publikacije po vsem svetu v 79 držav na 954 naslovov (790 inozemskih in 164 v Jugoslaviji). V tem številu je upoštevanih 770 inozemskih in 162 domačih ustanov ter 20 ino-

zemskih in 2 domača znanstvenika. Niso pa upoštevane razne občasne zamenjave in zamenjave našega dubletnega fonda.

Recenzija. Akademijske publikacije pošiljamo v oceno na 27 naslovov, od tega na 20 inozemskih. Zadevne ocene so objavljene v raznih časopisih.

Ekspedit. Od publikacij, objavljenih leta 1961 v založbi akademije, smo poslali 5067 izvodov v zameno, 2073 v dar, 1610 pa smo jih prodali. Skupni ekspedit je znašal torej 8750 izvodov. Stanje zaloge akademijskih publikacij dne 31. 12. 1961 je bilo 58.809.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je doslej izdala 200 publikacij. 43 od teh je že popolnoma razprodanih, od 25 pa je na razpolago samo še manjša zaloga.

Izposojevanje. Centralno biblioteko je v preteklem letu obiskalo 138 bravcev 3014-krat. 1896 od teh obiskov odpade za izposajo na dom, 1118 pa za uporabo v čitalnici. Knjižna izposoja je znašala v čitalnici 1257 zvezkov, na dom 5287 zvezkov, inštitutskim bibliotekam 6156 zvezkov in v inozemstvo 1 zvezek, skupaj torej 12.701 zvezek.

Administracija. V zvezi z različnimi administrativno-tehničnimi posli pri zamenjavi in prodaji publikacij predstavlja pisarniško poslovanje za nas veliko breme, zlasti še, ker za to nimamo nobenega posebnega uslužbenca. Število rešenih spisov je znašalo 2017; v zvezi s prodajo smo izdali 459 računov v skupni vrednosti 1.904.390 din.

Knjigovoznica. Akademijska knjigovoznica je v preteklem letu izpopolnila svoj inventar z nekaterimi manjšimi aparati in orodjem, tako da zdaj njena oprema popolnoma zadošča potrebam naše biblioteke. Vezanih je bilo 605 knjig, poleg tega je knjigovoznica tudi broširala naše mesečne sezname in izvrševala razna druga naročila knjigoveškega značaja.

Personalia. Centralna biblioteka ima 5 sistemiziranih delovnih mest: 2 bibliotekarski in 3 knjižničarska. Poleg tega pa imamo še dva stalna honorarna uslužbenca s povprečnim skupnim delovnim časom 7—8 ur dnevno. Prav tako opravljamo s honorarnimi močmi tudi tisk mesečnih seznamov in zavijanje paketov. Knjigoveške posle opravlja honorarni mojster knjigovez. Za kurirske posle pa smo imeli na razpolago akademijske pomožne uslužbenke.

Število personala se ni menjalo, pač pa je 1 knjižničar odpovedal službo. Izpraznjeno mesto je bilo zasedeno šele po 4 mesecih, vmes pa smo si pomagali s posebno honorarno močjo.

V bibliotekah akademijskih inštitutov in sekcij so opravljali potrebne knjižničarske posle (razne pomožne kartoteke, izposojevanje) njihovi uslužbenci, 18 po številu. Od teh so 3 knjižničarji, 5 administrativni uslužbenci, 7 je asistentov ali strokovnih sodelavcev, 5 pa je honorarnih uslužbencev.

Stanje prostorov in opreme. Stanje naših delovnih prostorov se ni spremenilo in bo, kot kaže, treba vzdržati v dosedanjih, za naše delo popolnoma neprimernih, zlasti pa pretesnih prostorih vse do preselitve v novo stavbo, katere gradnjo smo omenili v uvodu tega poročila. Tako po vsej verjetnosti prej tudi ne bo rešen problem naše čitalnice, ki je sedaj v veliki delovni sobi in kjer čitatelji nimajo potrebnega miru za študij.

Naša oprema je bila izpopolnjena z nabavo dodatne kataloške omarice za decimalni katalog. Kot nadvse praktična pa se je izkazala zgraditev visečega hodnika ob 4.5 m visokih policah v veliki delovni sobi. S tem je dostop do knjig postal praktičen in varen.

V preteklem letu je bila dogotovljena adaptacija novega skladišča za knjižni fond (iz bivše drvarnice). Adaptacija je izkoristila višino prostora tako, da je zgradila dvonadstropno skladišče, kar se je izkazalo kot izredno praktično, saj so vse knjige z lahkoto dosegljive brez lestev. Ves prostor je smotrno izkoriščen in v preteklem poletju smo preselili vanj velik del našega knjižnega fonda. Kljub obsežnosti pa nam bo zaradi velikega dotoka knjig to skladišče zadoščalo le še za kako leto dni.

IV

PUBLIKACIJE
IN ZAMENJAVA PUBLIKACIJ

IZDAJE RAZREDA ZA MATEMATIČNE, FIZIKALNE
IN TEHNIČNE VEDE

- Razprave. A IX/1. France Avčin:** Some difficulties around the quantities describing the magnetic field. Ljubljana 1961. 21 str. 8°. 800 izv. 500 din.
- Dela 5. Milan Vidmar:** Električno ožilje Jugoslavije. Ljubljana 1961. 111 str. 8°. 800 izv. 1000 din.

IZDAJE RAZREDA ZA PRIRODOSLOVNE IN MEDICINSKE VEDE

- Razprave. Oddelek za prirodoslovne vede. VI.** Ljubljana 1961. 498 + (I) str. + 16 tab. + 6 pril. 8°. 800 izv. 5500 din.

Vsebina:

- Maks Wraber:** Termofilna združba gabrovca in omelike v Bohinju.
- Jovan Hadži:** Problemi drobnosti (nanizma) in velikanstva (gigantizma) v živalstvu.
- Ivan Rakovec:** Mladopleistocenska favna iz Parske golobine v Pivški kotlini.
- Ivan Rakovec:** O novih svizčevih ostankih iz Slovenije.
- Rajko Pavlovec:** K poznavanju eocenskih in oligocenskih numulitov Jugoslavije.
- Alojz Šercelj:** Staropleistocenska vegetacija v Zalogu pri Novem mestu.
- Franc Osole:** Parska golobina, paleolitska postaja v Pivški kotlini.
- Dela 12. Inštitut za geografijo 6. Milan Šifrer:** Porečje Kamniške Bistrice v pleistocenu. Ljubljana 1961. 212 str. + 1 zvd. 8°. 800 izv. 2100 din.
- Geografski zbornik VI.** Ljubljana 1961. 361 + (II) str. + 2 zvd. + 4 pril. 8°. 800 izv. 3900 din.
- Vsebina:*
- Danilo Furlan:** Padavine v Sloveniji.
- Borut Belec:** Morfologija Haloz.
- Ivan Gams:** H geomorfologiji Bele krajine.
- Ivan Gams:** Snežišča v Julijskih Alpah.
- Milan Šifrer:** Snežišča v Kamniških Alpah.
- Anton Melik:** Vitranc, Zelenci in Bovško. Geomorfološke študije iz zahodnih Julijskih Alp.
- Anton Melik:** Fluvialni elementi v krasu.

IZDAJE RAZREDA ZA UMETNOSTI

- Dela 20. Serija za glasbeno umetnost 20. Marjan Kozina:** Davnina. Simfonična pesnitev. I. del cikla »Novo mesto«. Ljubljana 1961. (II) + 52 str. 4°. 275 izv. 1600 din.
- Dela 21. Serija za glasbeno umetnost 21. Lucijan Marija Škerjanc:** II. simfonija. Partitura. Ljubljana 1961. 182 + (I) str. 4°. 500 izv. 4400 din.

ZAMENJAVA PUBLIKACIJ

Biblioteka Slovenske akademije znanosti in umetnosti je v letu 1961 redno pošiljala v zameno akademijske publikacije spodaj navedenim ustanovam:

La Bibliothèque de l'Académie Slovène des sciences et des arts entretenait dans l'année 1961 un service régulier d'échange de publications avec les Institutions ci-dessous mentionnées:

JUGOSLAVIJA — YOUGOSLAVIE

Beograd:

- Arheološki institut Srpske akademije nauka i umetnosti
- Arheološko društvo Jugoslavije
- Arhitektonski fakultet Univerziteta
- Astronomska opservatorija
- Astronomska sekcija Matematičkog instituta Srpske akademije nauka i umetnosti
- Biološki institut
- Društvo matematičara i fizičara NR Srbije
- Etnografski institut Srpske akademije nauka i umetnosti
- *Etnografski muzej
- *Etnološko društvo Jugoslavije
- Geografski institut Srpske akademije nauka i umetnosti
- Geološki institut Srpske akademije nauka i umetnosti
- Geološki institut Univerziteta
- *Građevinski fakultet
- Institut za ispitivanje materijala
- Institut za nuklearne nauke »Boris Kidrič«
- Institut za proučevanje krša »Jovan Cvijić«
- Institut za zaštitu bilja
- Katedra za matematiku. Elektrotehnički institut
- Mašinski institut »Vladimir Farmakovski« Srpske akademije nauka i umetnosti
- Matematički institut Srpske akademije nauka i umetnosti
- Muzej grada Beograda
- Muzej primenjene umetnosti
- Narodni muzej
- Prirodnjački muzej srpske zemlje
- Savezna uprava hidrometeorološke službe FNRJ
- Savezni institut za zaštitu spomenika kulture
- Seminar za istoriju jugoslovenske književnosti
- Srpska akademija nauka i umetnosti
- Srpsko geografsko društvo
- Srpsko geološko društvo
- Srpsko hemisko društvo
- Srpsko lekarsko društvo

* Ustanove, s katerimi smo vzpostavili zameno v letu 1961 so označene z zvezdico (*).

* Les Institutions avec lesquelles nous sommes entrés en relations d'échanges en 1961 sont marquées par un astérisque (*).

Sumarski fakultet
Univerzitetna biblioteka »Svetozar Marković«
Vojni muzej Jugoslovenske narodne armije
Zavod za geološka, geofizička i rudarska istraživanja NR Srbije
Zavod za zaštitu prirode i naučno proučevanje prirodnih retkosti
NR Srbije

Bihać:

Zavičajni muzej

Bitola:

*Naroden muzej

*Naučno društvo

Brežice:

Posavski muzej

Celje:

Družba sv. Mohorja

Dubrovnik:

Historijski institut Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti
Naučna biblioteka

Idrija:

Mestni muzej

Kikinda:

Narodni muzej

Kotor:

Pomorski muzej

Kranj:

Mestni muzej

Ljubljana:

Arheološki seminar univerze

Biološko-tehniška fakulteta

Društvo meteorologov Slovenije

Elektrotehniški vestnik

Etnografski muzej

»Geografia Revuo«

Geološki zavod LR Slovenije

Glasbeno-narodopisni inštitut

Hidrometeorološki zavod LR Slovenije

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije

Mestni muzej

Narodna galerija

Narodni muzej

Nuklearni inštitut »Jožef Stefan«

Planinska zveza Slovenije

Prirodoslovno društvo

Slovenska matica

Tehniški muzej Slovenije

Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij LR Slovenije

*Zavod za spomeniško varstvo LR Slovenije

Zavod za statistiko in evidenco LR Slovenije
*Zgodovinsko društvo za Slovenijo

Niš:

Narodni muzej

Novi Sad:

Centralna biblioteka Filozofskog fakulteta

Matica Srpska

Vojvodanski muzej

Zavod za zaštitu i naučno proučevanje spomenika kulture AP Vojvodine

Novo mesto:

Dolenjski muzej

Študijska knjižnica Mirana Jarca

Ohrid:

Hidrobiološki zavod

Naroden muzej

Osijek:

Muzej Slavonije

Pazin:

Narodni muzej

Piran:

Mestni muzej

Priština:

Muzej Kosova i Metohije

Pula:

Arheološki muzej Istre

Rijeka:

Državni arhiv

Rovinj:

Institut za biologiju mora Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti

Sarajevo:

Biblioteka Pravnog fakulteta

Biološki institut

Geografsko društvo Bosne i Hercegovine

Institut za proučavanje folkloru

Institut za šumarstvo i drvnu industriju NR Bosne i Hercegovine

Istorisko društvo Bosne i Hercegovine

Naučno društvo NR Bosne i Hercegovine

Poljoprivredni šumarski fakultet

Zavod za geološka istraživanja i ispitivanja građevinskog materijala i tla

Zemaljski muzej

Zemaljski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirodnih rijetkosti NR Bosne i Hercegovine

Skopje:

- Arheološki muzej
- Centralen zavod za zaštitivanje na kulturnite spomenici i prirodne retkosti vo Makedonija
- *Etnološki muzej
- Geološki zavod
- Institut za geografija na Univerzitetot
- Institut za makedonski jazik
- Institut za matematika na Univerzitetot
- Institut za nacionalna istorija
- Medicinski fakultet
- *Katedra za istorija na književnostite na narodite na FNRJ
- Muzejsko-konzervatorsko društvo na NR Makedonija
- Prirodonaučan muzej
- Seminar za istorija na Univerzitetot
- Seminar za makedonski jazik i literatura na Univerzitetot
- Šumarski institut na NR Makedonija
- Zavod za ribarstvo na NR Makedonija
- Zemjodelsko-šumarski fakultet na Univerzitetot

Split:

- Arheološki muzej
- Državna galerija umjetnina
- Etnografski muzej
- *Galerija Meštrović
- Gradska biblioteka
- Historijski arhiv u Splitu
- Institut za oceanografiju i ribarstvo
- Konzervatorski zavod za Dalmaciju
- Muzej grada Splita
- Muzej hrvatskih arheoloških spomenika
- *Pedagoška akademija
- Radničko sveučilište »Đuro Salaj«

Sremski Karlovc:

- Državni arhiv AP Vojvodine

Skofja Loka:

- Muzejsko društvo

Stip:

- Naroden muzej

Titograd:

- Crnogorsko geološko društvo
- Istoriski institut NR Crne Gore

Tuzla:

- Zavičajni muzej

Vukovar:

- Gradski muzej

Zadar:

- Arheološki muzej
- Historijski arhiv

Etnografski muzej
Institut Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti
Institut za historijske nauke Filozofskog fakulteta Sveučilišta u
Zagrebu

Zagreb:

Arheološki institut Sveučilišta
Arheološki muzej
Botanički zavod Prirodoslovnog fakulteta Sveučilišta
Društvo matematičara i fizičara
Društvo muzejsko-konzervatorskih radnika NR Hrvatske
Državni arhiv
Geofizički zavod Sveučilišta
Geografsko društvo Hrvatske
Geološko-paleontološka zbirka i laboratorij za krš Jugoslavenske
akademije znanosti i umjetnosti
Historijski arhiv
Historijski institut Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti
Hrvatsko prirodoslovno društvo
Institut Français
*Institut za narodnu umjetnost
Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti
Muzej grada Zagreba
»Naučna misao« — Društvo za unapređivanje i širenje nauke
Odsjek za hrvatsku povijest. Filozofski fakultet Sveučilišta
Odsjek za povijest umjetnosti. Filozofski fakultet Sveučilišta
Povijesno društvo Hrvatske
Speleološka sekcija Planinarskog društva »Željezničar«
Speleološko društvo NR Hrvatske
Staroslavenski institut
Zavod za geološka istraživanja
Znanstveni bilten

EVROPA — EUROPE

Aarau (Suisse):

Aargauische Naturforschende Gesellschaft

Aarhus (Danemark):

Statsbiblioteket

Aberdeen (Grande-Bretagne):

University Library

Aberystwyth (Grande-Bretagne):

The National Library of Wales

Alba — Iulia (République Populaire Roumaine):

Musée Régional

Amersfoort (Pays-Bas):

Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Amsterdam (Pays-Bas):

Archaeologisch-historisch Instituut der Universiteit
Koninklijk Instituut voor de Tropen

Koninklijk Oudheidkundig Genootschap Rijksmuseum
Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
Nederlands Genootschap voor Anthropologie
Nederlandsche Entomologische Vereeniging

Aquileia (Italie):

Associazione Nazionale per Aquileia

Athēnai (Grèce):

Akadēmia Athēnōn
American School of Classical Studies
British School of Archaeology at Athens
Deutsches archaeologisches Institut
École Française d'Athènes
Laboratoire de Géologie et de Paléontologie de l'Université
Société Archéologique d'Athènes
Société Spéléologique de Grèce

Bad Godesberg bei Bonn (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Deutsche Forschungsgemeinschaft

Bad Homburg v. d. Höhe (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Saalburgmuseum

Barcelona (Espagne):

«Afinidad» — Asociación de Químicos
Museo Arqueológico

Bari (Italie):

Accademia Pugliese delle Scienze

Basel (Suisse):

Geographisch-ethnologische Gesellschaft
Historische und antiquarische Gesellschaft
Naturforschende Gesellschaft
Schweizerische Gesellschaft für Urgeschichte

Bautzen (République Démocratique Allemande):

Stadtmuseum. Naturwissenschaftliche Abteilung

Belfort (France):

Société Belfortaine d'Émulation

Bergen (Norvège):

Universitetsbiblioteket

Berlin (République Démocratique Allemande):

Deutsche Akademie der Wissenschaften
Institut für deutsche Volkskunde der Deutschen Akademie der
Wissenschaften
Institut für Ur- und Frühgeschichte der Humboldt-Universität
Institut für Vor- und Frühgeschichte der Deutschen Akademie der
Wissenschaften
Universitäts-Bibliothek

Berlin (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Museum für Vor- und Frühgeschichte

Bern (Suisse):

Allgemeine geschichtsforschende Gesellschaft

Bernisches historisches Museum

Geographische Gesellschaft

Naturforschende Gesellschaft

Besançon (France):

Institut d'Archéologie de la Faculté des Lettres

Institut de Géographie de la Faculté des Lettres

Université de Besançon

Białowieża (Pologne):

Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk

Białystok (Pologne):

*Muzeum w Białymstoku

Birmingham (Grande-Bretagne):

Birmingham & Midland Institute

Blindern-Oslo (Norvège):

Det Norske Geografiske Selskab

Det Norske Meteorologiske Institutt

Bologna (Italie):

Museo Civico

Ponte Nuovo Editrice

Bonn (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Geographisches Institut der Universität

Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität

Naturhistorischer Verein der Rheinlande und Westfalens

Universitäts-Bibliothek

Verein von Altertumsfreunden im Rheinlande

Bordeaux (France):

Institut d'Études Slaves

Bordighera (Italie):

Istituto Internazionale di Studi Liguri

Borok (URSS):

Institut biologii vodohranilišč

Bratislava (République Socialiste Tchécoslovaquie):

Archeologický seminar Filosofické fakulty

Filozofická fakulta Univerzity Komenského. — Ústredná knižnica

Geologický ústav Dionýza Štúra

Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského. — Ústredná knižnica

Slovenská akadémia vied. — Ústredná knižnica

Slovenská technická knižnica

Slovenské múzeum

Univerzitná knižnica

Bremen (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Museum für Natur-, Völker- und Handelskunde. (Übersee-Museum)

Brescia (Italie):

Ateneo di Scienze, Lettere ed Arti di Brescia

Brno (République Socialiste Tchécoslovaquie):

Archeologický ústav Československé akademie věd

Filosofická fakulta. Sborník prací

Kabinet pro ethnografii a folkloristikū Československe akademie věd

Maticice Moravská

Moravské museum

Moravské museum. Odd. pro diluvium

Přírodovědecká fakulta Masarykovy university

Speleologický klub

Universitní knihovna

Ustav pro ethnografii a folkloristikū Československé akademie věd

Bruxelles (Belgique):

Association des Conservateurs d'Archives, de Bibliothèques et de Musées de Belgique

Commission Royale Belge de Folklore

Fédération Spéléologique de Belgique

Institut Royal des Sciences Naturelles de Belgique

Institut Royal du Patrimoine Artistique. Section: Service des Fouilles

Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen

Laboratoire de Physique Nucléaire

»Latomus«

Les Musées Royaux d'Art et d'Histoire

Société Royale Belge d'Anthropologie et de Préhistoire

Société Royale Zoologique de Belgique

*Spéléo-Club de Belgique

București (République Populaire Roumaine):

Biblioteca Academiei Republicii Populare Romine

Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Populare Romine

Biblioteca Centrală Universitară

Institutul de Arheologie al Academiei Republicii Populare Romine

Institutul de Cercetări Piscicole

Institutul de Geologie și Geografie

Institutul Geologic

*Institutul de Speleologie al Republicii Populare Romine

*Societatea de Științe Naturale și Geografie din Republica Romina

Budapest (Hongrie):

Budapesti Történeti Múzeum

Földrajztudományi Könyvtár

*Iparművészeti Múzeum

Magyar Állami Földtani Intézet

Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára

*Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

Magyar Nemzeti Galéria

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára

Néprajzi Múzeum Könyvtára

Országos Magyar Történelmi Múzeum
Országos Műemléki Felügyelőség
Országos Szépművészeti Múzeum
Országos Természettudományi Múzeum Könyvtára
Történettudományi Intézete. Magyar Tudományos Akadémia

Cambridge (Grande-Bretagne):

Cambridge Philosophical Library
University Library

Cardiff (Grande-Bretagne):

National Museum of Wales. Department of Archaeology

Castellana-Grotte (Italie):

Istituto Italiano, di Speleologia

Catania (Italie):

Facoltà di Lettere e Filosofia

Charlottenlund (Danemark):

Danmarks Geologiske Undersøgelse

Clermont-Ferrand (France):

Institut de Géographie

Cluj (République Populaire Roumaine):

Academia Republicii Populare Romine — Filiala Cluj
Institutul de Lingvistică

Coimbra (Portugal):

*Instituto de arqueologia
Museu Zoológico da Universidade de Coimbra
Sociedade Broteriana

Como (Italie):

Rassegna Speleologica Italiana
Società Archeologica Comense

Cremona (Italie):

Biblioteca Governativa di Cremona

Debrecen (Hongrie):

Déri Múzeum
Institut Archéologique de l'Université

Den Helder (Pays-Bas):

Nederlandsche Dierkundige Vereeniging

Dijon (France):

Bibliothèque de l'Académie de Dijon et de la Commission des
Antiquités
Spéléo-Club de Dijon

Dresden (République Démocratique Allemande):

Landesmuseum für Vorgeschichte
*Staatliches Museum für Mineralogie und Geologie

Dublin (Irlande):

Royal Dublin Society
Royal Irish Academy
Royal Society of Antiquaries of Ireland

Durham (Grande-Bretagne):

Durham University Library

Edinburgh (Grande-Bretagne):

Royal Society of Edinburgh

Eisenstadt (Autriche):

Burgenländisches Landesmuseum

Erlangen (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Deutsches Institut für merowingisch-karolingische Kunstforschung
Slawisches Seminar der Universität

Faenza (Italie):

Società Torricelliana di Scienze e Lettere

Ferrara (Italie):

Accademia delle Scienze di Ferrara
Istituto Ferrarese di Paleontologia Umana

Firenze (Italie):

Accademia della Crusca
Accademia Toscana di Scienze e Lettere
Rivista di Scienze Preistoriche

Frankfurt a. M. (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Deutsches archäologisches Institut. Römisch-germanische Kommission
Senckenbergische naturforschende Gesellschaft

Freiburg i. Br. (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Geologisches Landesamt
Institut für Ur- und Frühgeschichte der Universität
Universitäts-Bibliothek

Gdańsk (Pologne):

Biblioteka Polskiej Akademii Nauk
Instytut Budownictwa Wodnego Polskiej Akademii Nauk
Instytut Morski

Gdańsk-Wrzeszcz (Pologne):

Biblioteka Wyższej Szkoły Pedagogicznej

Genève (Suisse):

Archives Suisses d'Anthropologie Générale
Bibliothèque Publique et Universitaire
Musée d'Art et d'Archéologie
Muséum d'Histoire Naturelle
Société de Géographie de Genève
Société d'Histoire et d'Archéologie de Genève
Société de Physique et d'Histoire Naturelle
Société Entomologique de Genève

Genova (Italie):

Accademia Ligure di Scienze e Lettere
Istituto di Filologia Classica
Istituto di Geologia
Museo Civico di Storia Naturale

Gent (Belgique):

Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde
Seminarie voor Archaeologie

Giessen (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Universitäts-Bibliothek

Glasgow (Grande-Bretagne):

The Geological Society of Glasgow

Göteborg (Suède):

Göteborgs Universitetsbibliotek

Göttingen (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Akademie der Wissenschaften
Geographisches Institut der Universität
Seminar für Ur- und Frühgeschichte
Slawisches Seminar der Universität

Graz (Autriche):

Historischer Verein für Steiermark
Institut für allgemeine und vergleichende Sprachwissenschaft
Institut für Geschichte des Altertums und Altertumskunde der
Universität

*Institut für Mineralogie und technische Geologie

Landesmuseum »Joanneum«

Seminar für slavische Philologie der Universität

*Steirischer Burgenverein

Steiermärkische Landesbibliothek

Steirisches Volkskundemuseum

Universitätsbibliothek

Grenoble (France):

Société Scientifique du Dauphiné

Groningen (Pays-Bas):

Biologisch-Archaeologisch Instituut der Rijksuniversiteit

Győr (Hongrie):

Xántus János Múzeum

Gyula (Hongrie):

*Erkel Ferenc Múzeum

Halle a. d. Saale (République Démocratique Allemande):

Landesmuseum für Vorgeschichte

Hallstatt (Autriche):

Botanische Station
Museum in Hallstatt

- Hamburg** (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
 Geographische Gesellschaft in Hamburg
 Geologisches Staatsinstitut
 Museum für hamburgische Geschichte
 Museum für Völkerkunde und Vorgeschichte
 Staats- und Universitäts-Bibliothek
- Hannover** (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
 Naturhistorische Gesellschaft
- Heidelberg** (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
 Slawisches Institut der Universität
 Universitätsbibliothek
- Helsinki** (Finlande):
 Societas pro fauna et flora fennica
 Societas zoologica-botanica fennica »Vanamo»
 *Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
 Suomalainen Tiedekatemia
 Suomen Hyönteistieteellinen Seura
 Suomen Muinaismuistoyhdistys
 Suomen Riistanhoito-säätiö
 Suomen Tiedeseura
 *Yliopiston Kirjasto. Slaavilainen Osasto
- Iași** (République Populaire Roumaine):
 Academia Republicii Populare Române — Filiala Iași
 Institutul de Chimie »Petru Poni»
 Institutul Politehnic
 Muzeul de Istorie Naturală
- Innsbruck** (Autriche):
 Österreichische humanistische Gesellschaft
- Istanbul** (Turquie):
 Arkeoloji Müzeleri
- Kaiserslautern** (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
 Pfälzische Landesgewerbeanstalt
- Karlsruhe** (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
 Naturwissenschaftlicher Verein
- Katowice** (Pologne):
 *Śląski Instytut Naukowy
- Kiel** (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
 Bibliothek des Instituts für Weltwirtschaft an der Universität
 Geographisches Institut der Universität
 Institut für Urgeschichte der Universität
 Universitäts-Bibliothek
- Kiev** (URSS):
 Deržavna publična biblioteka Akademii nauk URSS
 Deržavna respublikans'ka Biblioteka URSS im. KPRS

Klagenfurt (Autriche):

Geschichtsverein für Kärnten

København (Danemark):

La Bibliothèque du Musée National Danois

Botanisk Centralbibliotek

* Danmarks Institut for International Udveksling af Videnskabelige
Publikationer

Dansk Naturhistorisk Forening

Det Kongelige Danske Geografiske Selskab

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Entomologisk Forening

Mineralogisk Museum

Nationalmuseet

Köln (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Geographisches Institut der Universität

Kórnik (Pologne):

Biblioteka Kórnicka

Kraków (Pologne):

Instytut Botaniki

Instytut Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk

* Instytut Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk.
Zakład etnografii.

Instytut Zoologiczny Polskiej Akademii Nauk

* Muzeum archeologiczne

Polska Akademia Nauk

Polskie Towarzystwo Geologiczne

Słownik Łaciny Średniowiecznej w Polsce

Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa

Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego

Zakład Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk

Krefeld (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Geologisches Landesamt Nordrhein-Westfalen

Verein Linker Niederrhein

Lausanne (Suisse):

Société Vaudoise d'Histoire et d'Archéologie

Société Vaudoise des Sciences Naturelles

Leiden (Pays-Bas):

Bibliotheek van het Kamerlingh Onnes Laboratorium

Koninklijke Nederlandsche Botanische Vereeniging

Rijksmuseum van Natuurlijke Historie

Rijksmuseum van Oudheden

Leipzig (République Démocratique Allemande):

Deutsches Institut für Länderkunde

Institut für Vor- und Frühgeschichte der Karl-Marx Universität

Sächische Akademie der Wissenschaften

Leningrad (URSS):

Biblioteka Akademii nauk SSSR

Naučnaja biblioteka im. M. Gor'kogo

Liberec (République Socialiste Tchécoslovaquie):

Severočeské museum

Liège (Belgique):

Fédération Spéléologique de Belgique
Université de Liège

Linz (Autriche):

Christliche Kunstblätter
Oberösterreichisches Landesmuseum
*Stadtmuseum

Liptovský Mikuláš (République Socialiste Tchécoslovaquie):

Múzeum Slovenského krasu

Lisboa (Portugal):

Instituto de Zoologia
Museu e Laboratório Mineralógico e Geológico
Serviços Geológicos de Portugal
Sociedade de Geografia de Lisboa
Sociedade Portuguesa de Ciências Naturais

Lódz (Pologne):

Biblioteka Uniwersytecka
Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
*Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
Zakład Archeologii Polski Instytutu Historii Kultury Materialnej
Polskiej Akademii Nauk

London (Grande-Bretagne):

British Institute of Archaeology at Ankara
*British Museum
The Department of Scientific and Industrial Research
Geologists' Association
Institute of Archaeology
Joint Library of the Hellenic and Roman Societies
The Linnean Society of London
London and Middlesex Archaeological Society
Royal Anthropological Institute
Royal Geographical Society
Royal Institution of Great Britain
School of Slavonic and East European Studies
Victoria & Albert Museum

Louvain (Belgique):

Centre International de Dialectologie Générale près l'Université
Catholique de Louvain

Lublin (Pologne):

Acta microbiologica polonica
Biblioteka Uniwersytecka K. U. L.
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Lund (Suède):

Slaviska Institutionen vid Lunds Universitet
Universitetsbiblioteket

- Luxembourg* (Luxembourg):
Société des Naturalistes Luxembourgeois
- Luzern* (Suisse):
Naturforschende Gesellschaft
- L'viv* (URSS):
Naukova biblioteka L'viv'skogo deržavnogo universitetu imeni
Ivana Franka
- Lyon* (France):
Société Géographique de Lyon. Institut des Études Rhodaniennes
Société Linnéenne de Lyon
- Madrid* (Espagne):
Consejo Superior de Investigaciones Cientificas
Instituto de Arqueologia »Rodrigo Caro«
Real Academia Española
*Seminario de historia primitiva
- Magdeburg* (République Démocratique Allemande):
Kulturhistorisches Museum
- Mainz* (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
Akademie der Wissenschaften und der Literatur
*Landesdienst für Vor- und Frühgeschichte
Römisch-germanisches Zentralmuseum
- Manchester* (Grande-Bretagne):
Manchester Geographical Society
- Marburg/Lahn* (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
Universitäts-Bibliothek
Vorgeschichtliches Seminar der Universität
Westdeutsche Bibliothek
- Marseille* (France):
Bibliothèque de l'Université d'Aix-Marseille
Muséum d'Histoire Naturelle
- Martin* (République Socialiste Tchécoslovaquie):
Matica Slovenská
*Slovenské národne múzeum
- Metz* (France):
Académie Nationale de Metz
- Milano* (Italie):
Istituto Lombardo di Scienze e Lettere
Università degli Studi
- Minsk* (URSS):
Akademija navuk BSSR
Institut energetiki Akademii navuk BSSR
- Mons* (Belgique):
Cercle Archéologique de Mons

Moskva (URSS):

Fundamental'naja biblioteka obščestvennyh nauk Akademii nauk SSSR

Gosudarstvennaja biblioteka SSSR imeni V. I. Lenina

Gosudarstvennaja publičnaja istoričeskaja biblioteka RSFSR

Institut naučnoj informacii Akademii nauk SSSR

Izdatel'stvo inostranoj literatury

Moskovskij institut himičeskogo mašinostroenija

Naučnaja biblioteka im. A. M. Gor'kogo Moskovskogo gosudarstvennogo universiteta

Vsesojuznaja gosudarstvennaja biblioteka inostranoj literatury

München (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Bayerische Akademie der Wissenschaften

Bayerische biologische Versuchsanstalt

Bayerisches geologisches Landesamt

Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität

Institut zur Erforschung der UdSSR

Seminar für baltische und slawische Philologie der Universität

Südost-Institut

*Südosteuropagesellschaft

Zentralinstitut für Kunstgeschichte

Zoologische Staatssammlung

München-Solln (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Historical Abstracts

Münster i. Westfalen (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Landesmuseum für Naturkunde

Nantes (France):

*Ker Arvor

Société des Sciences Naturelles de l'Ouest de la France

Napoli (Italie):

Seminario di Slavistica. Biblioteca »Roberto Damiani«

Società Nazionale di Scienze, Lettere ed Arti

Neuchâtel (Suisse):

Société Nauchâteloise des Sciences Naturelles

Nice (France):

Association des Naturalistes de Nice et des Alpes Maritimes

Nijmegen (Pays-Bas):

Bibliotheek der R. K. Universiteit

Nitra-Hrad (République Socialiste Tchécoslovaquie):

Archeologický ústav Slovenské akademie vied

Nürnberg (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Germanisches National-Museum

Nyíregyházi (Hongrie):

*Jósa András Múzeum

- Offenbach M.* (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
Bibliothek des Deutschen Wetterdienstes
- Olomouc* (République Socialiste Tchécoslovaquie):
Historický ústav Vysoké školy pedagogické
Knihovni středisko učitelkých fakult University Palackého
Universitní knihovna
Vlastivědný ústav
- Olsztyn* (Pologne):
Muzeum Mazurskie w Olsztynie
- Opava* (République Socialiste Tchécoslovaquie):
Slezské museum
Slezský studijní ústav
- Orosháza* (Hongrie):
Szántó Kovács Múzeum
- Oslo* (Norvège):
The Faculty of Mathematics and Sciences
Norsk Folkemuseum
Universitetets Oldsaksamling
- Oxford* (Grande-Bretagne):
Ashmolean Museum
Bodleian Library
Taylor Institution
- Padova* (Italie):
Accademia Patavina de Scienze, Lettere ed Arti
Istituto di Antropologia
Istituto di Filologia Slava
Istituto di Geografia dell'Università
Istituto di Geologia dell'Università
*Soprintendenza alle Antichità delle Venezia
- Palermo* (Italie):
Accademia di Scienze, Lettere ed Arti
- Pamplona* (Espane):
Museo de Navarra
- Paris* (France):
Académie des Inscriptions et Belles-Lettres
Académie des Sciences
Association de Géographes Français
Bibliothèque Centrale du Muséum National d'Histoire Naturelle
Bibliothèque Nationale
Centre National de la Recherche Scientifique
Comité National de Spéléologie
Institut d'Études Slaves
Institut Français d'Archéologie de Stamboul
*Laboratoire de Géologie de la Sorbonne
Laboratoire de Micropaléontologie
Société Géologique de France

Société Nationale des Antiquaires de France
Société Préhistorique Française
Union Géodésique et Géophysique Internationale

Pavia (Italie):

Athenaeum
Istituto di Geologia dell'Università
Società Pavese di Storia Patria

Pécs (Hongrie):

Janus Pannonius Múzeum

Pisa (Italie):

Istituto di Archeologia dell'Università degli Studi
Società Toscana delle Scienze Naturali

Plovdiv (Bulgarie):

Naroden arheologičeski muzej

Pontevedra (Espagne):

Museo de Pontevedra

Porto (Portugal):

Centro de Estudos de Etnologia Peninsular
Faculdade de Ciências

Poznań (Pologne):

Instytut Zachodni
Muzeum Archeologiczne
Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
Przegląd Antropologiczny
»Przyroda Polski Zachodniej«
»Slavia antiqua«
»Studia logica«

Praha (République Socialiste Tchécoslovaquie):

Archeologický ústav Československé akademie věd
Archivní správa
Československá společnost entomologická Československé akademie věd
Československá společnost zeměpisná
IV. oddělení geografického ústavu University Karlovy
Filosofická fakulta University Karlovy
Geofyzikální ústav Československé akademie věd
Historický ústav Československé akademie věd
Kabinet pro studia řecká, římská a latinská Československé akademie věd
Katedra slavistiky na Filologické fakultě University Karlovy
Krasová sekce Přírodovědeckého sboru Společnosti Národního musea
Matematický ústav Československé akademie věd
Národní museum
Národní museum — Entomologické oddělení
*Publikační komise. Přírodovědecká fakulta University Karlovy — biologie
Slovanská knihovna

Slovanský ústav Československé akademie věd
Universitní knihovna
Ústav technické fyziky Československé akademie věd
Ústřední ústav geologický
Základní knihovna Československé akademie věd

Regensburg (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
Museum der Stadt Regensburg

Rennes (France):
OGAM — Tradition Celtique
Société Scientifique de Bretagne

Reykjavík (Islande):
Hídh íslenska fornleifafjelag

Riga (URSS):
Latvijas PSR Zinātņu Akadēmija

Roma (Italie):
Accademia Nazionale dei Lincei
Circolo Speleologico Romano
Consiglio Nazionale delle Ricerche »La Ricerca Scientifica«
*Ecole Française de Rome
Istituto di Archeologia dell'Università
Istituto di Filologia Slava dell'Università
Istituto di Geologia e Paleontologia
Istituto Nazionale di Archeologia e Storia dell'Arte
Museo Nazionale Preistorico ed Etnografico »Luigi Pigorini«
Pontificia Accademia Romana di Archeologia
Servizio Geologico d'Italia
Società Geografica Italiana

Rovereto (Italie):
Accademia degli Agiati di Scienze, Lettere ed Arti

Saarbrücken (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität des Saarlandes
Universität des Saarlandes

Saint-Germain-en-Laye (France):
Musée des Antiquités Nationales

Salamanca (Espagne):
Seminario de Arqueología

Schaffhausen (Suisse):
Naturforschende Gesellschaft

Schleswig (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
Schleswig-holsteinisches Landesmuseum für Vor- und Frühgeschichte

Schwäbisch Hall (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
Historischer Verein für württembergisch Franken

Seckau bei Knittelfeld (Autriche):
Abtei

- Settle* (Grande-Bretagne):
British Speleological Association
- Sevilla* (Espagne):
Museo Arqueológico Provincial
- Siena* (Italie):
Accademia Musicale Chigiana
- Sint-Niklaas-Waas* (Belgique):
Oudheidkundige Kring van Waasland
- Sion* (Suisse):
Redaktion der schweizerischen speleologischen Revue »Stalactites«
- Siracusa* (Italie):
Società Siracusana di Storia Patria
- Sofija* (Bulgarie):
Bulgarska akademija na naukite
Džržavna biblioteka »Vasil Kolarov«
Višš ikonomičeski institut »Karl Marks«
- Sopron* (Hongrie):
Liszt Ferenc Múzeum
- Speyer a. Rh.* (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
Pfälzische Landesbibliothek
- Stockholm* (Suède):
*Kungl. Biblioteket
Kungl. Vetenskapsakademiens Bibliotek
Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitetsakademiens Bibliotek
Ryska Institutet vid Stockholms Högskola
Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi
- Strasbourg* (France):
Laboratoire de l'Institut de Géographie de l'Université
- Stuttgart* (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):
Institut für Auslandsbeziehungen
Staatliches Museum für Naturkunde
Verein für vaterländische Naturkunde in Württemberg
Württembergisches Landesmuseum
- Szczecin* (Pologne):
Muzeum Pomorza Zachodniego
- Szeged* (Hongrie):
Institutum geographicum universitatis
Móra Ferenc Múzeum
- Tallin* (URSS):
Eesti NSV Teaduste Akadeemia Keskraamatukogu
- Tarragona* (Espagne):
Real Sociedad Arqueológica Tarraconense

Thessalonike (Grèce):

*Aristoteleion Panepistēmion Thessalonikēs

Tilff (Belgique):

Institut Archéologique Liégeois

Timișoara (République Populaire Roumaine):

Academia Republicii Populare Romine — Baza de Cercetări
Științifice

Tirana (Albanie):

Biblioteka Shkencorë

Toruń (Pologne):

Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

*Muzeum Etnograficzne

Polskie Towarzystwo Filozoficzne

Towarzystwo Naukowe

Toulon (France):

Académie du Var

Toulouse (France):

Bibliothèque Universitaire

Société d'Histoire Naturelle de Toulouse

Société Méridionale de Spéologie et de Préhistoire

Trier (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Rheinisches Landesmuseum

Trieste (Italie):

Gruppo Grotte »Carlo Debeljak«

Istituto di Geografia dell'Università

*Museo Civico di Storia ed Arte

Museo Civico di Storia Naturale

Società Adriatica di Scienze

*Società Alpina delle Giulie

*»Trieste«

Università degli Studi di Trieste

Tromsø (Norvège):

Tromsø Museum

Trondheim (Norvège):

Det Kgl. Norske Videnskabernes Selskab

Tübingen (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Internationale Zeitschriftenschau für Bibelwissenschaft und Grenz-
gebiete

Turnov (République Socialiste Tchécoslovaquie):

Výzkumný ústav pro minerály

Tutzing bei München (République Fédérale de l'Allemagne Occiden-
tale):

Museum Georg Frey

Udine (Italie):

Deputazione di Storia Patria per il Friuli
Società Alpina Friulana
Società Filologica Friulana »G. I. Ascoli«

Umeå (Suecia):

*Umeå Stadsbibliotek

Uppsala (Suecia):

Universitetsbiblioteket

Vaduz (Liechtenstein):

Historischer Verein für das Fürstentum Liechtenstein

Valencia (España):

Servicio de Investigación Prehistórico

Varese (Italie):

Musei Civici

Venezia (Italie):

Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti
Museo Civico di Storia Naturale

Verona (Italie):

Museo Civico di Storia Naturale

Vilnius (URSS):

Lietuvos TSR Mokslu Akademija

Warszawa (Pologne):

Biblioteka Uniwersytecka
Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk
*Instytut Biologii Dóswiadczalnej im. M. Nenckiego
Instytut Chemii Fizycznej Polskiej Akademii Nauk
Instytut Geografii Polskiej Akademii Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk
Instytut Podstawowych Problemów Techniki
Instytut Polsko-Radziecki
Instytut Zoologiczny Polskiej Akademii Nauk
*Muzeum Narodowe w Warszawie
Państwowe Muzeum Archeologiczne
Polska Akademia Nauk
Polskie Towarzystwo Archeologiczne
Polskie Towarzystwo Turystyczno-krajoznawcze
Redakcja »Slavia orientalis«
Seminarium Sławistyczne. Uniwersytet Warszawski
Speleoklub Warszawski
*Zakład Nauk Geologicznych Polskiej Akademii Nauk
Zakład Parazytologii Polskiej Akademii Nauk

Weimar (République Démocratique Allemande):

Museum für Ur- und Frühgeschichte Thüringens

Wels (Autriche):

Musealverein Wels

Wien (Aurriche):

Anthropologische Gesellschaft
Bundesdenkmalamt
Geographische Gesellschaft
Geographisches Institut der Hochschule für Welthandel
Geographisches Institut der Universität
Geologische Bundesanstalt
Geologische Gesellschaft in Wien
Historisches Museum der Stadt Wien
Institut für osteuropäische Geschichte und Südostforschung der
Universität
Kunsthistorisches Institut der Universität Wien
Naturhistorisches Museum
Niederösterreichische Landesbibliothek
Österreichische Akademie der Wissenschaften
Österreichische Nationalbibliothek
Österreichisches archäologisches Institut
Österreichisches Museum für angewandte Kunst
Seminar für slavische Philologie und Altertumskunde
Speläologisches Institut
Urgeschichtliches Institut der Universität
Verband österreichischer Höhlenforscher
Zoologisch-botanische Gesellschaft

Wiesbaden (République Fédérale de l'Allemagne Occidentale):

Hessisches Landesamt für Bodenforschung

Wrocław (Pologne):

Biblioteka Uniwersytecka
Instytut Historii Kultury Materialnej
Katedra Archeologii Polski
Muzeum Śląskie
Polski Związek Entomologiczny
Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
Polskie Towarzystwo Zoologiczne
Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii
Wrocławskie Towarzystwo Naukowe
Zakład Antropologii

Zürich (Suisse):

Geobotanisches Forschungsinstitut Rübel
Naturforschende Gesellschaft
Schweizerische entomologische Gesellschaft
Schweizerisches Landesmuseum

AMERIKA — AMERIQUE

Alabama (Étas-Unis):

Alabama Museum of Natural History

Albany (États-Unis):

The New York State Library

Albuquerque (États-Unis):

The University of New Mexico

- Ann Arbor* (États-Unis):
University Library
- Arlington* (États-Unis):
*National Speleological Society
- Atlanta* (États-Unis):
Trevor Arnett Library
- Baltimore* (États-Unis):
The Library. The Johns Hopkins University
- Berkeley* (États-Unis):
University of California
- Bogotá* (Colombie):
Academia Colombiana
Academia Colombiana de Ciências Exactas, Físico-Químicas y
Naturales
Instituto Colombiano de Antropología
- Bucaramanga* (Colombie):
*Facultad de Ingeniería de Petróleos
Universidad Industrial de Santander
- Buenos Aires* (Argentine):
Academia Argentina de Letras
Instituto de Antropología
Sociedad Científica Argentina
- Cambridge* (États-Unis):
Museum of Comparative Zoology at Harvard College
Peabody Museum of Archaeology and Ethnology at Harvard Uni-
versity
Slavic Division at Harvard College
- Caracas* (Venezuela):
Academia de Ciências Matemáticas y Naturales
Academia Nacional de la Historia
Escuela de Biología
Sociedad Venezolana de Ciências Naturales
- Cartagena* (Colombie):
Academia de la Historia de Cartagena de Indias
- Chicago* (États-Unis):
John Crerar Library
- Cincinnati* (États-Unis):
Association of American Geographers
Lloyd Library and Museum
University of Cincinnati Library
- Columbia* (États-Unis):
University of Missouri — Library
- Columbus* (États-Unis):
Ohio State Museum

- Costa Rica* (Costa Rica):
Biblioteca de la Universidad de Costa Rica
- Curitiba* (Brésil):
*Instituto de Geologia
- Denver* (États-Unis):
U. S. Geological Survey
- Detroit* (États-Unis):
Wayne State University General Library
- East Lansing* (États-Unis):
Michigan State University Library
- Houston* (États-Unis):
The Rice Institute
- Indianapolis* (États-Unis):
Butler University Library
Indiana State Library
- Ithaca* (États-Unis):
Albert R. Mann Library
Cornell University Library
- Kansas City* (États-Unis):
Linda Hall Library — American Academy of Arts and Sciences
- La Habana* (Cuba):
Biblioteca del Instituto Nacional de Cultura
*Biblioteca municipal
- Lakewood* (États-Unis):
Cleveland Grotto — National Speleological Society
- La Plata* (Argentine):
Facultad de Ciencias Físicomatemáticas
- La Serena* (Chili):
Museo Arqueológico
- Lawrence* (États-Unis):
University of Kansas Library
- Los Angeles* (États-Unis):
Southwest Museum
University of California Library
- Madison* (États-Unis):
The Slavic and East European Journal
- Mendoza* (Argentine):
Instituto de Arqueologia y Etnologia
Instituto de Geografia
- Menlo Park* (États-Unis):
U. S. Geological Survey

- Morgantoron* (États-Unis):
Southern Appalachian Botanical Club
- New Haven* (États-Unis):
Linguistic Society of America
Yale University Library
- New York* (États-Unis):
American Geographical Society
American Museum of Natural History
Columbia University in the City of New York
The New York Academy of Sciences
The New York Public Library
Rockefeller Foundation
- Ottawa* (Canada):
Geographical Branch, Department of Mines and Technical Surveys
National Research Council
- Philadelphia* (États-Unis):
Academy of Natural Sciences of Philadelphia
The Franklin Institute Library
University Museum
University of Pennsylvania
- Pittsburgh* (États-Unis):
The Carnegie Museum
National Speleological Society
- Port-of-Spain* (Trinité):
Royal Victoria Institute Museum
- Princeton* (États-Unis):
Archaeological Institute of America
- Quito* (Écuador):
Museo Etnografico de la Universidad Central
- Rio de Janeiro* (Brésil):
Academia Brasileira de Ciências
Biblioteca Central da Universidade do Brasil
Biblioteca do Serviço Florestal
Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística
Instituto de Nutrição da Universidade do Brasil
- San Diego* (États-Unis):
San Diego Society of Natural History
- San Francisco* (États-Unis):
Cave Research Associates
- Santa Clara* (Cuba):
Sociedad Científica de Espeleología
Universidad Central de Las Villas
- Santiago* (Chili):
Instituto de Geografia

- São Paulo* (Brésil):
Departamento do Arquivo do Estado
Museu Paulista
- Seattle* (États-Unis):
University of Washington Library
- St. Andrews* (Canada):
Atlantic Biological Station
- Tegucigalpa* (Honduras):
Instituto Hondureño de Cultura Interamericana
- Tucumán* (Argentine):
Sociedad Sarmiento
- Vancouver* (Canada):
The University of British Columbia Library
- Vicente Lopez* (Argentine):
Fyton
- Washington* (États-Unis):
Library, National Academy of Sciences, National Research Council
Library of Congress
Meteorological Abstracts and Bibliography
National Bureau of Standards
*National Library of Medicine
Slovenian Studies Circle
United States Geological Survey
United States National Museum, Smithsonian Institution

AZIJA — ASIE

- Alma-Ata* (URSS):
Energetika Instituty
Kazak SSR-Gylym Akademijasynyj
Oblastnaja biblioteka
- Ankara* (Turquie):
Türk Dil Kurumu
Türk Tarih Kurumu
- Aşgabat* (URSS):
Turkmenistan SSR Ylymlar Akademijasy
- Baghdad* (Irak):
Faculty of Medicine
Iraq Museum Library
- Baku* (URSS):
Azərbaycan SSR Elmlər Akademijasynyj
*Estestvenno-istoričeskij muzej im. G. Zardabi

- Bangalore* (Inde):
The Indian Academy of Sciences
Indian Institute of Science
- Calcutta* (Inde):
The Asiatic Society
Zoological Survey of India
- Erepan* (URSS):
Gitouthjounneri Akademia
- Frunze* (URSS):
Kyrgyz SSR Ilimder Akademijasynyň Borborduk Ilimij Kitepkasyny
- Haifa* (Israel):
Israel Institute of Technology
- Hiroshima* (Japon):
Hiroshima Botanical Club
- Hong Kong* (Hong Kong):
*University of Hong Kong
- Irkutsk* (URSS):
Biologo-geografičeskij naučno issledovatel'skij institut pri irkutskom Gosudarstvennom universitete im. A. A. Zdanova
*Naučnaja biblioteka pri irkutskom Gosudarstvennom universitete
- Jerusalem* (Israel):
*L'Académie Israélienne des Sciences et des Lettres
Department of Antiquities
The Jewish National and University Library
- Karachi* (Pakistan):
Pakistan Council of Scientific and Industrial Research
- Kefar-Malal* (Israel):
Independent Biological Laboratories
- Kyoto* (Japon):
The Phytogeographical Society
- Lahore* (Pakistan):
Pakistan Association for the Advancement of Science
- Madras* (Inde):
Academy of Tamil Culture
Government Museum
- Nagoya* (Japon):
*Journal of Spatial Mathematics of the Sasayama Research Room
- Nicosia* (Cyprus):
Department of Antiquities
Etaireia Kypriakon Spudon

- Peking* (Chine):
The Library of Academia Sinica
- Pilani* (Inde):
*Rajasthan Academy of Sciences
- Rangoon* (Burma):
Burma Research Society
- Sapporo* (Japon):
Tensor Society
- Stalinabad* (URSS):
Akademijai Fanhoi RSS Todžikiston
- Taškent* (URSS):
Akademija Nauk Uzbekskoj SSR
- Tbilisi* (URSS):
Central'naja naučnaja biblioteka Akademii Nauk Gruzinskoj SSR
Tbilisskij matematičeskij institut
- Tokyo* (Japon):
Anthropological Society of Nippon
The Chemical Society of Japan
Geographical Survey Institute
Kobayasi Institute of Physical Research
National Science Museum
- Vallabh Vidyanagar* (Inde):
Sardar Vallabhbhai Vidyapeeth
- Yokohama* (Japon):
Department of Mathematics

AFRIKA — AFRIQUE

- Abidjan* (Côte d'Ivoire):
Institut Français d'Afrique Noire en Côte d'Ivoire
- Alger* (Algérie):
Direction des Antiquités de l'Algérie
Société d'Histoire Naturelle de l'Afrique du Nord
- Bloemfontein* (Union Sud-Africaine):
Nasionale Museum
- Cairo* (Égypte):
Egyptian Academy of Sciences
*Institut d'Égypte
National Research Council of Egypt
- Capetown* (Union Sud-Africaine):
City Library Service

- Constantine* (Algérie):
Société Archéologique
- Dakar* (Sénégal):
Institut Français d'Afrique Noire
Université de Dakar. Faculté des Sciences
- Durban* (Union Sud-Africaine):
Durban Museum and Art Gallery
- Jinja* (Uganda):
East African Fisheries Research Laboratory
- Lagos* (Nigeria):
»Nigeria« Magazine
- Livingstone* (Rhodésie du Nord):
The Rhodes-Livingstone Museum
- Lourenço Marques* (Mozambique):
Instituto de Investigação Científica de Moçambique
Sociedade de Estudos de Moçambique
- Lviro* (Congo):
Institut pour la Recherche Scientifique en Afrique Centrale
- Nairobi* (Kenya):
The East Africa Nature History Society
- Porto Novo* (Dahomey):
Institut Français d'Afrique Noire. Centre du Dahomey
- Pretoria* (Union Sud-Africaine):
Die Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns
Transvaal Museum
- Rabat* (Maroc):
Bulletin d'Archéologie Marocaine
Faculté des Lettres et des Sciences Sociales
Société des Sciences Naturelles et Physiques du Maroc
- Saint-Louis de Sénégal* (Sénégal):
Bibliothèque du Centre I. F. A. N. Michel Adanson
- Tananarive* (Madagascar):
Institut Scientifique de Madagascar
- Tunis* (Tunisie):
Société des Sciences Naturelles de Tunisie
- Yaounde* (Cameroun):
Institut de Recherches Scientifiques du Cameroun

AVSTRALIJA, INDONEZIJA IN OCEANIJA —
AUSTRALIE, INDONÉSIE ET OCÉANIE

Adelaide (Australie):

Australian Speleological Federation

Bandung (Indonésie):

Koninklijke Natuurkundige Vereeniging in Indonesia

Brisbane (Australie):

Royal Society of Queensland

Carlton (Australie):

Department of Russian. University of Melbourne

Djakarta (Indonésie):

Dinas Purbakala Republik Indonesia

Hobart (Tasmanie):

The Royal Society of Tasmania

Jocjakarta (Indonésie)

Gadjah Mada University

Melbourne (Australie):

Commonwealth Scientific and Industrial Research Organization
Royal Society of Victoria

Sydney (Australie):

Nicholson Museum of Antiquities
Sydney University Speleological Society

Wellington (Nouvelle-Zélande):

*University of Wellington Library

PRAVILNIK

za tisk publikacij Slovenske akademije znanosti in umetnosti

1. Publikacije akademije so splošne in razredne. Katere so splošne in katere razredne določa statut akademije, v dvomljivih primerih ali po potrebi pa more o tem odločati tudi predsedstvo akademije, pri čemer upošteva zadevne predloge ali mnenje razreda.

2. Splošne publikacije se dajo v tisk potem, ko jih je sprejelo na svoji seji predsedstvo akademije.

3. Razredne publikacije se dajo v tisk potem, ko jih je na svoji seji sprejel pristojni razred in je predsedstvo akademije na seji odobrilo natis.

4. V pristojnost predsedstva spada strokovna ocena predloženih splošnih publikacij, v pristojnost razreda pa strokovna ocena predloženih razrednih publikacij.

Predsedstvo more zavrniti natis spisa ali publikacije, ki jo je razred že sprejel, če ta po obrazloženem mnenju enega ali več članov predsedstva v strokovnem oziru ni zadovoljiv. Sicer ima pa predsedstvo pravico zavrniti tudi sprejem in natis spisa ali publikacije, če zanjo ni na razpolago dovolj finančnih sredstev, če bi izdatki za publikacijo preveč obremenili finančni načrt akademije ali če spisu ali delu, ki je v strokovnem oziru sicer neoporečen, more upravičeno prigovarjati iz drugih tehtnih razlogov, ki jih predsedstvo utemelji.

5. Za tisk predložene rokopise izroči predsedstvo ali razred vsaj enemu svojih članov kot referentu v oceno, ki se mora pisмено opraviti najkasneje v 3 mesecih po zadevnem sklepu. V sporazumu s predsedstvom, oziroma z razredom more referent določiti tudi strokovnega referenta izven akademije, če v okviru razreda ali akademije ni za to stroko pristojnega člana.

Referentom pripada honorar po predlogu urednika publikacij.

6. Vse predložene spise tako članov kot nečlanov akademije mora pregledati urednik, ki ga za razredne publikacije določí razred in ki je za splošne publikacije glavni tajnik akademije.

Rokopis, ki ga predloži avtor, mora biti goden za natis, to je, biti mora jezikovno na višini in dobro čitljiv, po možnosti pisan na pisalni stroj.

Urednik določi, ali naj gre rokopis v jezikovni pregled, skrbeti mora, da bo poslan v tiskarno že povsem prirejen za natis, mora pa tudi opozoriti na nedostatke nestrokovnega značaja in zaradi teh stopiti v stik z avtorjem ter spis eventualno zopet predložiti predsedstvu oziroma razredu.

Če urednik ugotovi, da je treba rokopis poslati v jezikovno korekturo, obvesti o tem avtorja in se z njim sporazume o osebi korektorja. Pri jezikovnih korekturah, ki gredo preko meje navadnih korektur, plača honorar za korektorja akademija v breme avtorja.

7. Akademijske publikacije se tiskajo po avtorjevi želji v slovenskem, srbohrvatskem ali makedonskem jeziku. Po sklepu razreda in v sporazumu s predsedstvom se lahko tiska posamezna razprava ali delo (publikacija) tudi v tujem jeziku, mora pa v tem primeru imeti povzetek v domačem jeziku. Povzetki razprav (publikacij) in krajša strokovna poročila se lahko tiskajo po avtorjevi želji v tujem jeziku tudi brez posebnega sklepa razreda ali predsedstva.

8. Višino naklade, format in tisk določa za vsako publikacijo predsedstvo na predlog razreda oziroma v soglasju z njim in z avtorjem.

9. Pisec dobi brezplačno 25 posebnih odtisov svoje razprave oziroma 50 odtisov, če razprava ne presega 4 tiskovne pole. Predsedstvo pa mu jih v tem primeru lahko določi tudi več. Posebni odtisi so kot taki označeni na naslovnem listu. Avtor oziroma prireditelj posebnega izdanja akademije dobi brezplačno 20 izvodov izdanja.

Posebne odtise svoje razprave, ki presegajo v prejšnjem odstavku navedeno število brezplačnih izvodov, prejme avtor, če je tako določeno v pogodbi o objavi avtorskega dela ali če svojo željo pravočasno sporoči predsedstvu akademije. Avtor mora plačati stroške, ki nastanejo z natisom prekoštevillnih posebnih odtisov.

Avtor oziroma prireditelj posebnega izdanja akademije ima pri nabavi 25 izvodov te publikacije pravico do 25 % popusta na redno ceno publikacije.

10. Posebna naročila za risarje, kartografe, notografe, fotografe itd. morajo izvršiti avtorji v dogovoru z razredom ali predsedstvom oziroma z urednikom publikacij; obveznosti, ki nastanejo iz takih nalogov, plača akademija.

11. Korekture mora opravljati avtor sam; če jih iz kakršnega koli razloga ne more opraviti, preskrbi predsedstvo strokovnjaka za avtorske korekture; stroške nosi avtor. Po pravilu sta določeni dve nelomljeni korekturi, ena lomljena in revizija.

12. Naknadne manjše spremembe in dopolnitve rokopisa so dovoljene v nelomljenih odtisih. V lomljenih odtisih gredo korekture, če povzročijo ponovno lomljenje, na avtorjev račun. Za neopravičeno zavlačevanje korektur odgovarja avtor.

Korekturne odtise pošilja tiskarna predsedstvu akademije, ki jih dostavlja avtorju. Korigirane odtise vrača avtor predsedstvu. Končni imprimatur dasta urednik publikacije in predsedstvo akademije ali njegov pooblaščenec.

13. Višino minimalnih avtorskih honorarjev za posamezne vrste del določi akademija s pravilnikom, višino avtorskega honorarja za objavo konkretnega dela pa se določi s pogodbo o objavi avtorskega dela med akademijo in avtorjem.

14. Referentom, urednikom in jezikovnim korektorjem gre honorar, ki ga določi razred po pravilniku o višini avtorskih honorarjev (tč. 13).

15. Če imajo spisi povzetke v tujih jezikih ali spisi, spisani v tujih jezikih, povzetke v domačem jeziku, se zanje računa honorar takole:

a) za povzetke v domačem ali tujem jeziku, če jih sestavi avtor sam, enako kot za glavni tekst;

b) za povzetke, ki jih sestavi kdo drug, se izplača honorar po dogovoru med njim in avtorjem ob pristanku predsedstva;

c) za naročene prevode, domače in tujejezične, gre honorar po pravilniku o višini avtorskih honorarjev (13. tč.);

č) v izrednih primerih odloča glede honorarja za povzetke predsedstvo.

16. Avtorske pravice ostanejo avtorju, ki ima pravico za dogovor s kako drugo založnico za drugo izdajo ali za prevode svojega dela v druge jezike. Treba pa je predsedstvo o tem obvestiti, če si je akademija izgovorila glede tega prvenstveno pravico.

17. Z vsakim avtorjem sklene predsedstvo akademije pismeno pogodbo o objavi avtorskega dela. Pogodba mora vsebovati: ime avtorskega dela, višino avtorskega honorarja ter način in rok izplačila honorarja, višino in rok plačila predujma, naklado dela, rok, v katerem mora delo iziti, tehnično opremo knjige, število brezplačnih posebnih odtisov oziroma izvodov, ki jih prejme avtor in število posebnih odtisov, ki jih naroči avtor na svoj račun (9. tč.).

Pri zbornikih in vestnikih, v katerih se objavijo krajši prispevki večjega števila avtorjev, kakor tudi pri leksikalnih delih, kjer je večje število sodelavcev, lahko sklene pogodbo o objavi avtorskega dela v imenu vseh avtorjev urednik take publikacije.

18. Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejme predsedstvo in potrdi skupščina Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Pravilnik je potrdila skupščina Slovenske akademije znanosti in umetnosti 22. decembra 1961.

Na podlagi 6. člena uredbe o avtorskih honorarjih za objavo književnih, znanstvenih, strokovnih in glasbenih del (Uradni list FLRJ, št. 13/61) in 13. točke pravilnika za tisk publikacij SAZU izdaja akademija

PRAVILNIK

o višini avtorskih honorarjev za objavo znanstvenih, strokovnih in glasbenih del, ki jih založi Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

I.

Splošne določbe

1. Avtorski honorar za objavo znanstvenega, strokovnega in glasbenega dela se določi s pogodbo o objavi avtorskega dela, ki jo skleneta predsedstvo akademije in avtor, honorar pa ne more biti nižji od zneskov, ki jih predpisuje ta pravilnik.

2. Višina avtorskega honorarja je odvisna od vrste dela in se določi od avtorske pole, od strani partiture ali pavšalno za celo delo.

II.

Višina avtorskih honorarjev

1. Najnižji avtorski honorarji za objavo posameznih vrst znanstvenih in strokovnih del znašajo:

Vrsta dela	Najnižji honorar od avtorske pole (30.000 znakov s presl.)
1. Izvirna znanstvena dela z vseh znanstvenih področij	20.000
2. Znanstveno gradivo:	
a) sistematično podano novo znanstveno gradivo	10.000
b) znanstveno gradivo v prepisu	7.000
c) novo odkrito in kritično obdelano gradivo	12.000
3. Poljudno znanstveno gradivo	10.000
4. Strokovna dela, knjižna poročila, ocene in podobno	10.000
5. Poljudna strokovna dela z vseh področij	7.000
6. Zapiski v enciklopedijah in leksikonih	60 od vrste
7. Članki v enciklopedijah in leksikonih	10.000
8. Komentarji zakonov in drugih pravnih predpisov	10.000

Vrsta dela	Najnižji honorar od avtorske pole (50.000 znakov s presl.)
9. Kratka pojasnila in pripombe k zakonom in drugim pravnim predpisom	7.000
10. Sestavljanje stvarnih kazal	8.000
11. Slovarji	12.000
12. Posebni slovarji (dialektološki, terminološki, strokovni in drugi)	15.000
15. Izbor znanstvenega in strokovnega gradiva	5.000
14. Sestavljanje drugih zbornikov (hrestomatij in podobno)	2.000
15. Prevodi znanstvenega in strokovnega gradiva	7.000

Redakcija znanstvenih in strokovnih del se honorira najmanj po din 1.500 od avtorske pole.

Za splošno strokovno redakcijo pripada honorar iz prejšnjega odstavka samo za prvo izdajo, za znanstveno — strokovno redakcijo pa za vsako izdajo.

Izvirne skice in fotografije med besedilom se plačajo kot besedilo, izposojene skice in fotografije pa kot hrestomatije.

2. Avtorski honorarji za objavo glasbenih del znašajo: za vsako stran partiture najmanj din 1500. V tem honorarju niso zajeti stroški za notografe, ki jih plača akademija posebej.

III.

Ostale določbe

1. Avtorski honorarji, določeni s tem pravilnikom, veljajo za vse izdaje znanstvenih, strokovnih in glasbenih del.

2. Avtorski honorar prevajavca za drugo in vse nadaljnje izdaje določita predsedstvo akademije in prevajavec s pogodbo.

3. Presežek naklade, ki presega 2.000 izvodov, se šteje kot nova izdaja, če s pogodbo med predsedstvom akademije in avtorjem ni drugače določeno.

4. Če se avtorski honorar določi v pavšalnem znesku, ne more biti manjši od honorarja, obračunanega od avtorske pole v najnižjem znesku, ki ga predpisuje ta pravilnik.

5. Pri podpisu pogodbe lahko plača akademija avtorju do 50 % predvidenega honorarja. Ko avtor predloži Akademiji za tisk goden rokopis, mu gre predujem do 90 % predvidenega honorarja, ostanek pa se zadrži do dokončnega obračuna, ki se napravi ob izidu dela.

Če akademija odstopi od tega, da izda delo ali pa če dela ne izda v enem letu po preteku dogovorjenega roka za objavo, ima

avtor pravico, da ponudi delo drugemu založniku, prejetega honorarja pa ni dolžan vrniti.

6. Število avtorskih pol se izračuna tako, da se število znakov s presledki, ki jih obsega širina stavka, v katerem se besedilo tiska, množi s številom vrst na polni strani in vse to pomnoži s številom strani, ki jih ima knjiga, nato pa deli s 50.000. Praznine na straneh v knjigi se pri obračunavanju avtorske pole ne upoštevajo. Kot presledki so mišljene praznine med besedami.

7. Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejme predsedstvo in potrди skupščina akademije.

Pravilnik je potrdila skupščina Slovenske akademije znanosti in umetnosti 22. decembra 1961.

VSEBINA

I. <i>Organizacija</i>		
Predsedstvo	7	
Vodilni uslužbenci uprave akademije	8	
Uprava inštitutov in komisij	8	
II. <i>Člani</i>		
Častna člana	17	
Redni in dopisni člani	17	
Novi člani		
Vojeslav Molè	29	
Grga Novak	35	
Robert Neubauer	38	
Ilija Djuričić	40	
Janez Milčinski	43	
Franc Novak	46	
Ciril Kosmač	49	
Juš Kozak	54	
Bratko Kreft	63	
Umrlji člani		65
Božidar Lavrič	72	
Ejnar Dyggve	81	
III. <i>Poročila o delu akademije</i>		
Delo akademije v letu 1961	85	
Inštitut za raziskovanje krasa	92	
Inštitut za geografijo	96	
Kartografski zavod	98	
Inštitut za geologijo	100	
Inštitut za biologijo	103	
Odbor za urejevanje favne, flore in geje Slovenije	108	
Inštitut za medicinske vede	109	
Inštitut za zgodovino	118	
Orientalistični inštitut	125	
Inštitut za slovenski jezik	128	

Inštitut za literature	133
Inštitut za slovensko narodopisje	135
Terminološka komisija	139
Biblioteka	144
IV. <i>Publikacije in zamenjava publikacij</i>	149
<i>Pravilnik za tisk publikacij Slovenske akademije znanosti in umetnosti</i>	184
<i>Pravilnik o višini avtorskih honorarjev</i>	187

LETOPIS

SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

Dvanajsta knjiga
1961

Izdala

Slovenska akademija znanosti in umetnosti
v Ljubljani

Natisnilo CP Delo
obrat Triglavsko tiskarno v Ljubljani
v novembru 1962

Obseg 12 pol

Naklada 1500 izvodov

